

לחיפוש נצחיות רוח קדשו של אור האורות הנחל נובע מקור חכמה

אבקשה

בס"ד | גליץ | 28 | אייר-סיון תשע"ט

ירחון חסידי ברסלב

כי בזוהר הא יפקודו מן גלותא

נפלאות התגלות אור תורתם של הצדיקים יחידי הדורות שמן משחת קודש שעל ידיהם נצא מהאי גלותא ברי"ש ג"ל, אשר היא סוד ומקור השמחה הפלאית ביומא דהילולא דרשב"י באותרא קדישא במקום גניזתו הקדושה

כיסופי ארץ ישראל

כך השפיע החסיד **רבי לייבל חזנפלד-פראמפאלער** על חסידי ברסלב בפולין לעלות לארץ הקודש בד בבד עם מפעלותיו להדפסת והפצת ספרי דבינו הק'

בצילא דרשב"י

סיפורים נפלאים מדבקתו היוקדת של החסיד **רבי שמואל ציציק** בצינו של העיר וקדישו ■ 20 שנה להסתלקותו

זכה ורבים זיכה

במלאות שנה להסתלקותו, בניו ורעיני של החסיד **רבי מודני טורץ** ז"ל בשיחה מלאת געגועים לדמותו הלוהטת רבת הפעלים

שמחה שאין לה קץ - שיחה מיוחדת על הניגונים העתיקים המנגנים במירון והסיפורים הנלווים אליהם

כי בדא יפקון מן גלותא

לעולמי עד, עוד הוסיף לגלות בלחישה את סודו הגנוז הטמיר והנעלם, סוד החסד העליון אשר הפליא לעשות יוצר בראשית בקץ כל הדורות, בהורידו 'עכשיו', באחרית הימים האלה לקראת קץ הפלאות, את נשמת ה'נחל נובע מקור חכמה' שעל ידי נביעת מימיו הזכים, מים חיין דלא פסקין, מים שאין להם סוף, מימיו אשר מן קדשי הקדשים המה יוצאים, ישוּבו ויזהירו כזוהר הרקיע כל מעיינות הישועה של בחירי צדיקיא המה הגיבורים אשר מעולם להעלות ארוכה ומרפא לכל התחלואים ולתקן בתכלית השלימות את כל הברואים.

"ומעתה תגיל ותשיש בישועת ה', אשר הפליא חסדו עמנו, אשר לא היתה פזאת מימי קדם, מאת ה' היתה זאת, היא נפלאות בעינינו, שיצנו אנשים כאלה, בדורות האלה, לידע מנפלאות נוראות כאלה שהם סודות נוראות עמקות מאד מאד, נמשכים ממקור עליון, נורא וקדוש מאד, והם נעימים ומתוקים מאד לאִזן שומעות, לאִזן מלין מבחן באמת, ועל כל אלה הם מוחיין ומשיבין ומגביהין ומרימין כל החולים וכו', כל הנפשות שבעולם, כל מי שירצה להטות אָזנו אליהם באמת לאמתו ובתמימות..." (עלים לתרופה צא).

זהו סוד השמחה הגדולה המאחדת יחד את כל נשמות ישראל כולם ביום הגדול והקדוש הזה, שמחה ההולכת ומתעצמת משנה לשנה יותר ויותר, כאשר עוד ועוד חלקים מנשמות ישראל מתקבצים מכל פזורים ועולים ומתכנסים להילולא דבר יוחאי כשהם שואבים משם כח וחיות דקדושה, הרהורי תשובה מפלחי כליות ולב, תשובה מאהבה, תשובה עילאה, לשוב אל כור מחצבתם ולבקש ולמצוא את אשר אהבה נפשם.

...

גליון זה, היוצא ביום ראשית התגלות סודות פנימיות התורה לאור עולם ואשר בכוחם ובסגולתם - "כי לא תישכח מפי זרעו!", מחדש את פניו במדורים חדשים ומפתיעים לבני הנעורים ואף לילדים, וביום הסגולה הזה, יום בו נפתחים לרווחה בכל העולמות מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין כל שערי מעיינות החכמה והאורה, זהו העת זוהי השעה להתחדש כנשר בכל לב ונפש בלימוד ספריו הקדושים, להגות וללכת בהם יומם ולילה, לדלות ולהשקות בהם נפשות כל אחינו בני ישראל הרעבים והצמאים לא לחם ולא מים כי אם לשמוע דבר ה', להאיר בהם פני תבל, ולעורר בלב כולנו את החיפוש והביקוש אחר רוחו הצפונה של רוח אפינו משיח ה' ולהחיש בכך את ביאתו והתגלותו, יראו עינינו וישמח לבנו ותגל נפשינו בישועתו יתברך, "גלה כבוד מלכותך עלינו בהילולא דבר יוחאי, בן דוד יבוא יבוא ויגאלינו בהילולא דבר יוחאי", אמן ואמן.

קו ישיר מאיר וזוהר, מקשר ומחבר, בין שמחת יום הילולת התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי להתגלות סודות הבריאה הנוראים אשר גילה בחייו, וביותר ביום הסתלקותו הקדוש והנורא, בהוא יומא דאתקטר בחד קטירא והתעלה לעילא ולעילא לאור מופלא רום מעלה, כתר כל הכתרים, תעלומה ואין קורא לה.

השמחה העצומה ביום נשגב זה האופפת את כל איש מישראל, בכל מקום שהוא, כל מי שנפשו צמאה ומייחלת לאלוקיו, שלוּבה ומאוחדת כשלהבת בגחלת עם סתרי תורה העליונים שהשיג האי בוצינא קדישא, בוצינא עילאה, בוצינא רבא, בוצינא יקרא, סתרי סתרים וגנזי גנזים אותם הואיל לגלות ולהודיע על פני חוצות, להחיות נפש כל חי לנצח נצחים.

לא בכדי השמחה של היום הבהיר הזה היא שמחה פלאית שאין לה כל פשר, שמחת הוד שהוד מרקיעת שחקים המגביהה את כל באי ההילולא לגבהי גבהים שלא לפי ערכם כלל.

"זהו בחינת הלולא דרבי שמעון בר יוחאי שעושין בל"ג בעומר שאז נסתלק. כי עקר השמחה מה שזכינו שהשאייר לנו השארה קדושה פזאת שהם ספר הזהר הקדוש שעלידי זה נזפה להשגות אלקות. כי כל ספר הזהר הם תקונים וכלים שהמשיכו ברב השגתם הקדושה שעלידי זה נזפה להשגות אלקות שהיו כל דרכי הקבלה הקדושה שגלו רבי שמעון בר יוחאי ותלמידיו, ועל כן בזהר דא יפקון מן גלותא, ויקים כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. הינו כמו ביציאת מצרים שהיתה הגאלה עלידי משה רבנו עלידי שגלה לנו אז השגות אלקות בדרכים נפלאים, כמו כן עתה בגלות האחרון הזה שקשה וכבד יותר, אבל ברחמינו יגאלנו עלידי כל הסתרי תורה שגלו הרשב"י וחבריו שהם כלים וצמצומים להשגת אלקות שעלידי זה עקר רפואת הנפש וגאלתה בגשמיות ורוחניות. ועל כן עושין בל"ג בעומר שמחה גדולה. דהינו ביום הסתלקות התנא רבי שמעון בר יוחאי, על שזכינו שהשאייר לנו השארה פזאת שתשאיר לדורי דורות" (ליקוטי הלכות, הלכות נזיקין הלכה ד').

...

את סוד ורז הקשר הנפלא שבין גדולת הרשב"י לספרו הזוהר הק', השמיענו אור האורות נצח שבנצח במאמרו הקדוש אשר גילה בפני תלמידו הנאמן בעת נסיעתו האחרונה אל מקום מנוחתו וגניזתו בעיר אשר איווה ונבחר לו מששת ימי בראשית לעסוק שם בתיקון העולם לדורי דורות.

ואמנם לאחר שחשף על אם הדרך את רוממות קדושתו העליונה של ה'עיר וקדיש מן שמיא נחית' ואת פלאי נפלאות תורתו הקדושה אשר על ידה מובטחים אנו שלא תשתכח התורה מלבם של ישראל

24 חלוץ ההדפסה בפולין

יריעה מיוחדת לתולדות החסיד רבי לייבל חונפלו-פראמפלו שהקדיש את חייו להפצת המעיינות חוצה ולהעלאת אנשי הנחל נובע לארץ הקודש

38 מבני היכלא דרשב"י

מקורביו של החסיד רבי שמאל צציק משוחחים על דבקותו לציון הקדוש במירון וחושפים סיפורי חיים מופלאים של מי שבו לעולם הזה עד קצה האחרון

48 זכה ורבים זיכה

במלאות שנה להסתלקותו של האיש חי ורב פעלים החסיד רבי מרדכי טוּרץ פרקי זכרון מאורחות חייו ומפעלות קדשו לקדש ולהאדיר שם הצדיק בעולם

60 הניגון הריקוד והתורה

בעל המנגן הנודע ר' יחיאל מאיר (חיליק) פרנק בשירה גלוית לב לקראת הילולא דרשב"י על השמחה המופלאה בחצר הרשב"י ועל נעימות הניגון הגנוז בתורות הנחל נובע

68 ילד שעשועים - לילדים של מסלנ

אצל רבי שמעון - קדושתו של התנא האלוקי רבי שמעון א מחיה - תחיית המתים במירון שלהבות מספרות - חידון לכבוד ל"ג בעומר

4 מחדש חדשים

השכל העליון שמאיר הרשב"י: "אנן בחביבותא תליא"

6 ההולכים בתורת ה'

העצות הקדושות המחוללות את הניסים הרוחניים העליונים

8 רפאה נפשי

כל הרפואות לנפש ולגוף נמצאות בתכלית השלימות באוצרותיו של הרופא הגדול

10 במסילות הנחל

סדרת מאמרי הדרכה למשתוקקים לילך עם התורות הקדושות

11 נדבר איש אל רעהו

שיחות מלב אל לב איך לצלוח את שעת ההתבודדות

16 בעקבי הצאן

עיקר תכליתו של צדיק הדורות להביאו לחיי העולם הבא בעולם הזה

12 קול הנער - לבני הנעורים

ליבי נר - סדרת שיחות התחזקות לבני הנעורים בדרכי ההתבודדות נפשי בשאלות - דיבורי הכנה לקראת הנסיעה להילולא הקדושה

לשוחפני הנאמנים גיבורי החייל, ולשאיר ידידי בית אבקשה:

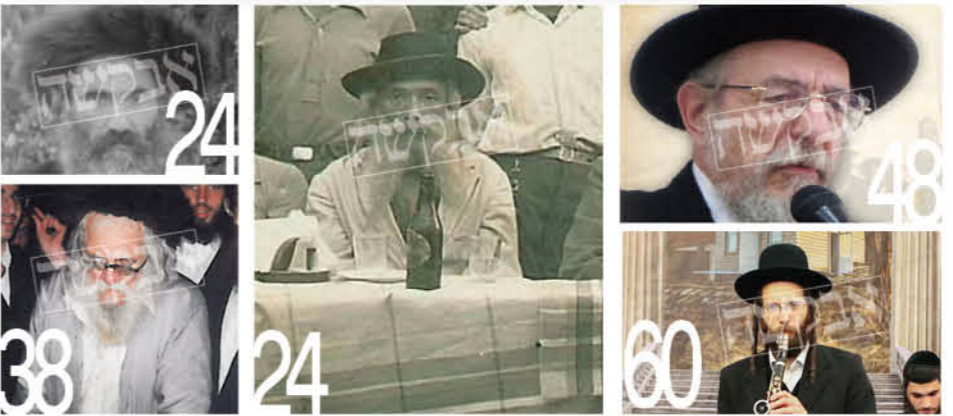
בחן ה' גליון 'אבקשה' יוצא לאור תמידין כסדרן מידי חודש בחודשו אמנם כידוע, שנה לועזית ארוכה יותר משנה עברית בכשבע וחצי, ומסיבה זו נוסף חודש שלם בשנה מעוברת לפי מנין בני ישראל

דא עקא שציבור המוטיים משלם מידי חודש לפי תאריך לועזי, כן שבשנה זו נוצר פער. מובן שאין בדעתנו לגבות בשנה זו שהיא שנה מעוברת עבור חודש נוסף משוחפני הנאמנים. מאידך כהוראת רביה"ק אנו משתדלים מאוד להישמר מחובות שאין באפשרותנו לעמוד בהם. לאור זאת, גיליון זה יוצא עבור חודשי אייר וסיוון יחדיו, והגיליון הבא יוצא לאור בע"ה בתחילת חודש תמוז.

ולאחמ"כ נמשך כהרגלנו בהפקת גיליון מידי חודש עברי.

כמו כן לתשומת ליבכם, התורמים היקרים: בפירוט האשראי יופיע מעתה - "מרכז הצדקה" (במקום "נדרים פלוס").

בברכת ישר כוח גדול ויהי רצון שיפצו מעיינות הישועה חוצה עדי תימלא כל הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים מערכת בית אבקשה

יח"ל ע"י
מערכת אבקשה
טל': 02-539-63-63
פקס: 077-318-0237

© כל הזכויות שמורות. העתקת קטעי מאמרים, או תמונות, אך ורק באישור בכתב מהמערכת.

אנן בחביבותא תליא מילתא

בעיצומם של ימי הספירה הצמצום והגבורות גילה התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי אור ושכל עליון ונשגב שעל ידו נמתקים כל הדינים ונמשך אהבה ואחדות בין כל הנפשות הנכספות להיכלל יחד באורו יתברך
זה סוד ופשר השמחה העילאה בהילולא דרשב"י

התגלות השכל העליון המתקת כל הדינים

רבינו הקדוש מבאר בלקוטי מוהר"ן (סוף סימן ס"א) שהמתקת כל הדינים והגבורות, כלומר, ביטול כל הגזירות והצרות הרוחניות והגשמיות בכלליות ובפרטיות והסרת כל המסכים המבדילים בינינו לבין קוננו שנובעים מקטרוגים של מדת הדין, נעשית ע"י גילוי השכל והחכמה העליונה, כל יניקתם של הדינים הם מהעלמת החכמה העליונה אך כאשר מתגלית האמת הפנימית והחכמה העליונה שבכל הנהגה ובכל צמצום ודין ששורשם רחמים עליונים וגמורים אזי נמתקים הדינים והגבורות.

אחד מהגורמים להתגברות מדת הדין הוא כאשר בני ישראל בכלל ואנשי הצדיק בפרט נפרדים זה מזה וחולקים על זה זה, לכל אחד ישנו צמצום מיוחד ונתיב מיוחד שנבחר לו מן השמים בו עליו לצעוד בימי חייו ובדרך זה לתקן את שליחותו המיוחדת, צמצום זה יכול לגרום להתעוררות מדת הגבורה, ללחום בזולת, לחלוק עליו ולדנוש לכף חובה, ובכך מתעוררת חלילה מדת הגבורה בעולם, אך כאשר כל החברים מתבטלים לשכלו הכולל של הצדיק ומאמינים באמונת חכמים ברורה שהצדיק יודע את שליחותו המיוחדת של כל אחד ומשיג עד כמה אין הם סותרים זה לזה אלא אדרבה כל אחד מועיל לחברו ומשלימו וכל אחד בדרכו ומדתו המיוחדת והמונגדת דוקא לזו של חברו, בכך מתעצמת האהבה והשמחה ביניהם, ואזי נמתקים הדינים והתורה מתגלה ביפיה ובתפארתה.

בכך מבאר רבינו הקדוש (שם) את שליחותו של רבי שמעון בר יוחאי וגילוי האחרון ביום הסתלקותו בו שמח ואמר: "ה' שמעתי שמעך יראתי, תמן יאות הוי למדחל [שם, אצל תלמידי רבי עקיבא היתה הנהגה של יראה וגבורה] כי חבקוק אמר נבואה זו על רבי עקיבא וחבריו שמתו על ידי שלא היה בהם אהבה כמשארז"ל (יבמות ס"ב) כי הם היו בחינת גבורות וצמצומים, ולא נכללו יחד ולא נמתקו, ורבי שמעון וחבריו שהיו התקון שלהם, על-כן אמר אנן בחביבותא תליא, היינו בחינת האהבה וכללות שנכללנו יחד, ועל ידי זה ההמתקה והתקון כנ"ל, חדי רבי שמעון, היינו בחינת השמחה, שנעשה על ידי הכללות והאהבה, בחינת: "אור צדיקים ישמח".

בחוקף הצמצום נמצאת אהבה עליונה

הסודות העליונים שרבי שמעון גילה, הביאו הארה לעולם מהשכל העליון והכולל, שם נכללים באהבה כל הצמצומים, כל הניגודים, כל ההפכים, אשר לפי ראות עיני השכל האנושי הרי הצד שכנגד חייב להעקר ועומד לך בדרך, אך בהסתכלות השכל העליון הרי יש מקום לצד השני ואדרבה רק הוא משלים אותך, אחד נוטה לגבורה ואחד נוטה לחסד, השלישי למדה אחרת, ודוקא כך מתגדל ומתקדש שם השם יתברך ונשלמת התגלות מלכותו ית' בעולם, והתגלות אהבה זו היא הכלי לקבלת התורה כי 'אהבת לרעך כמוך' הוא הכלל גדול בתורה [עיין ליקוטי הלכות הלכות פקדון ה-ב].

הארת הדעת והשכל העליון שמתגלים בעולם בכח סודות התורה שהשיג רשב"י, מרימים את האדם מצמצומי שכלו ומאירים בו התנוצצות של ההשגה העליונה שהצדיק משיג, שהשכל נועד לקרב ושכל אחד משלים את זולתו

כי אז תמשיך מלמעלה הארה זו, והיא תיצור בלבך אהבה ורצון, שמחה ורננה, מרחוק תבין שכל מעבר וזעזוע הינם חלק מהשלמת נפשך לנצח נצחים. [ראה בהרחבה בלקוטי הלכות פקדון ה' לב].

הארת ל"ג בעומר - התכללות הנפשות יחד

רבי נתן מבאר (לקוטי הלכות, דם א-יב), שרבי שמעון המשיך ביום ל"ג בעומר את הכח של מדת האהבה והחסד, שממנה נובעים שני דברים, האהבה והשלום בין החברים, והרצון והכיסופין להתקרב להשם יתברך שנובעים גם

הם ממדת האהבה והחסד, לכאורה שני מיני אהבה שלא קרבו זה לזה, אך לאמתו של דבר שניהם אחד, הארת הדעת והשכל העליון שמתגלים בעולם בכח סודות התורה שהשיג רשב"י, מרימים את האדם מצמצומי שכלו ומאירים בו התנוצצות של ההשגה העליונה שהצדיק משיג, שהשכל נועד לקרב ושכל אחד משלים את זולתו, בעומק אהבתו יתברך הכל נועד להשלים לרומם לקרב ולהעלות, ומשום כך כל ריחוק מוליד רצונות וכיסופים, לפי

ההסתכלות האנושית הרי הריחוק מוליד כעס, ואם הוא ניגש באופן שכזה יתכן שגם ההתבודדות והתפילה יולידו בקרבו כעס ורוגז (ראה ספרי המדות כעס אות לה), אך כאשר הוא מקבל התנוצצות מן השכל העליון הלזה ששם משיגים ששורשה של הבריאה הינה אהבה וחסד בלבד, כי אז כל ריחוק מוליד רצונות וכיסופים, וכל הבדלי דעות בין בני אדם מתקבלים באהבה וברצון ובחיפוש איך יתמזגו שני ההפכים לגילוי רצון ה'.

בשמחתנו ביום קדוש ונשגב זה, ובפרט בבואנו על מקום ציונו הק' ששם יכול גם הרחוק ביותר לזכות לתיקון נפלא - וכפי שכותב רבי נתן (ליקוטי הלכות תפלת המנחה ז' - צו בר"פ): "ש"עושיין הילולא של רבי

שמעון בן יוחאי ששמחים על שבאים על קברו, כי עתה עיקר התיקון על ידי קברי צדיקים שאנו זוכים לתקן הצמצומים על ידי שבאים על קבריהם הקדושים, כי כבר עשו פעולות נוראות כאלו מאז ועד עתה שיכולים לבוא על קברם אפילו הגרוע שבגרועים הרשע שברשעים ולהתתקן על ידי זה" - נעורר גם את לבנו לבקש להכלל בשכל עליון זה אותו המשיך וממשיך רבי שמעון ביום זה ביתר שאת: שנראה כל אחד מעלת חברינו ונאהב זה את זה באהבה נאמנה, ועל אף שכל אחד יאחז דרכו ומדתו ושליחותו המיוחדת נוכל גם לאהוב זה את זה באמת, שעל ידי זה יוכל

הצדיק להמתיק מעלינו כל הדינים והגבורות, וכמו כן להאמין באהבה הגנוזה בכל המאורעות וההסתרות העוברים עלינו בכלל ובפרט, ושלא נתאחז אז חלילה בכעס וקוצר רוח, אלא נמשך בעבותות האהבה ונתעצם על ידיהם ברצונות וכיסופים ביתר שאת.

תורתו מגן לנו היא מאירת עינינו
הוא ימליץ טוב בעדנו אדוננו בר יוחאי

"התקרבות לצדיקים- וילך בדרך עצתם"

נפלאות עצותיו הניסיות העליונות של הצדיק המובחר שהתעלה בתכלית המעלה וזיכך עצמו בתכלית הזכות 'כולו זרע אמת', המחולל 'מופתים רוחניים' על ידי השגותיו העצומות הנמשכות ממקום 'שלא לקח אדם מעולם'

על פי התגלות התורה הזמנית 'ואלה המשפטים' ליקוטי מוהר"ן קמא סימן ז'

ל העולם מחפש ניסים, כולם רוצים לצאת מהטבע המישיאש והחונק, המגביל ולא מאפשר הזדמנויות גדולות ויוצאות דופן. זוהי גם הסיבה שבגינה כל כך הרבה רצים לכל פינה שמבטיחים שם ניסים.

השאלה היא: אל איזה ניסים צריך לשאוף?

רבינו במאמר זה מגלה שישנם שני סוגים של ניסים: עליונים וניסים תחתונים. בפשטות הכוונה היא שישנם ניסים שמלוכבים בתוך הטבע וניסים שהם מחוץ ומעל לגדרי הטבע, כאלו שהם גורמים תמיהה ופליאה.

אלא שעיון מעמיק מעט יותר בתורה זו מגלה לנו רובד עמוק יותר במושג הניסים: ניסים רוחניים מול ניסים גשמיים.

הנס הגשמי מכונה בשם תהום תתאה, נס תחתון. לעומתם ישנם ניסים רוחניים שהם ניסים בלתי נתפסים, וכשמתגלה נס רוחני, הרי שגם אלו שכבר התרגלו לניסים תתאים, תמהים ומתפלאים, ומקבלים התחדשות עצומה.

אך בשביל להגדיר מהו נס רוחני, צריך לקדים ולבאר מהו טבע רוחני, שכן המושג נס הוא היפך הטבע.

את הטבע הגשמי כולנו חשים ומכירים, יום יום שעה שעה אנחנו חיים בתוך הגבולות שגזר יוצר בראשית. בבוקר השמש זורחת ובערב היא שוקעת. כשאדם אוכל הוא שבע, ובאם לאו הוא נותר רעב. באם משתדלים מתפרנסים, ואם לאו זקוקים ניסים...

ומכאן שכל גילוי של היפך הטבע הגשמי הוא מאורע ניסי. אם תרד אש מהשמים כולנו נגדיר את המאורע כנס גמור. ולכן במצרים הקב"ה שידד את כל מערכות הטבע הגשמי בכך שהוא הפך מים לדם וים ליבשה.

ואולם כפי שיש טבע גשמי כך טבע השם יתברך בעולם הזה 'טבעים רוחניים'. כאשר ה'טבע הרוחני' יש לו גם הוא סדר שלם: מהם התנאים

אחריו, הוא זה שמחולל 'מופתים רוחניים' על ידי ההשגות העצומות שהוא ממשיך ממקום שאף נברא לא המשיך וגילה. כל עצה ועצה של אותו צדיק היא עצה שנעלמת מכל רעיון, וכל מה שאנו משיגים בה הרי זה אך ורק במדרגה התחתונה ביותר של אותה עצה, כי בשרשה הרוחני היא נס רוחני שמשדד ומנהיג מחדש את כל סדרי הבריאה הרוחניים.

כל העצות שהם בתוך הטבע של העולם, עצות שלא מגלות את הנס הרוחני, הם בבחינה מסוימת 'מתישות כוח' (עין היטב תורה ז' אות ג' בפנים), שכן, כאשר האדם חולה וצריך רפואה, כל עצה שרק נעמיס עליו עלולה להיתקל בקושי ולדרוש מאמץ גדול על מנת לעמוד במשימות שהיא מציבה, כמו שגם בגשמיות ישנם אנשים החולים בחולאים קשים ר"ל, שהגם שיש דרך לרפאות אותם, אבל התרופה היא כל כך מתישה עד שהיא מחלישה את החולה, ולעיתים היא בעצמה זו שבסופו של דבר הורגת אותו ר"ל. וכך גם ברוחניות, יש פעמים שהאדם לא מסוגל לקחת תרופות על אף שאלו נועדות להועיל לטבעו הרוחני, כי דבר זה עצמו מתיש ומכלה את כוחו.

מה שאין כן העצות של הצדיק העליון שהם כולם 'זרע אמת' וכולם 'ניסין עילאין', הם משדדות את הטבע הרוחני ולכן הם לא מתישות כוח, אלא אדרבה: הם מוסיפות כוח ודווקא על ידיהם 'ושב ורפא לו'.

לכשנתבונן נראה שכל העצות וכל התיקונים וכל הרפואות שהצדיק מגלה הכל בבחינת ניסים.

אין שום הסבר ושכל רוחני טבעי שיכול להבהיר איך עשרה מזמורי תהילים משדדים את כל מערכות הבריאה וממציאים תיקונים לפגמים שכל העולם נואשו מלמצוא להם תקווה, ורק רבינו הוא זה שגילה בתכלית השלימות את אותו נס רוחני שאינו כפוף למערכות הטבע הרוחני.

לא ניתן לתפוס, מלבד בכלי האמונה, מדוע דווקא ההתבודדות היא המעלה העליונה והגדולה מכל העצות שבעולם, והיא תחליף לסיגופים ותעניות שלכאורה מזככות את האדם ישירות בהזדככות מופלאה, אין זה כי אם נס רוחני שהמשיך וגילה בעל העצה העליונה.

נוסיף וניקח כדוגמא את העצה של תורה ט' (הקשורה ואחודה עם תורה ז'), הניתנת לאדם בשעה שבא להתפלל, והוא עומד בתוך חושך הקליפות והמחשבות זרות, ואינו יכול בשום אופן להגות ולכוון בדיבורי התפילה. למה זה קרה לו? בגלל הטבע הרוחני שקובע כי 'מי שבא לטמא פותחין לו', הוא עשה איזה טעות, הוא נפל, הוא בא רחמנא ליצלן לטמא ועכשיו כשהוא בתוך החושך אין לו שום חשק ושום דעת איך להתפלל. בטבע

הרוחני אין לו תקווה ועצה.

אכן, אם נתבונן בעמקות העצה שרבינו נותן לו באותה תורה, זוהי דרך של רוחניות שמעל הטבע, רבינו המשיך גילוי נורא של 'אמת' בעולם, שכל מי שיתדבק באותה אמת יוכל על ידי דיבור אחד של אמת להאיר את החושך בעצמו, ושום חושך לא יחשיך בעדו. זו הסיבה שהתפילה שרבינו מדבר עליה בתורה ז' ובתורה ט' היא תפילה שכולה ניסים, תפילה של אמונה, כי כל העצות של רבינו ובפרט העצות שבתורה זו טובים על תפילה שהיא בבחינת ניסים שאינם בתוך הטבע הרוחני כלל.

ומעתה נחזה עד כמה ראוי להיזהר מלכסות את הניסים האלו בטבע.

כי כל עצה ועצה שגילה רבינו אחר שהוריד אותה דרך אין סוף השתלשלויות מלמעלה למעלה עד לעולם הזה שהוא כל כולו טבע, שהרי הוא מוכרח כביכול להכניס את התורה הניסית ואת העצות המופתיות בתוך הטבע, ולהלביש את זה בתוך שכלים שאפשר להשיג ולהבין, ועל כן יש יכולת להסביר את העצות הללו ולהבין אותם באותה הדרך בה מובנים כל שאר העצות שהם בבחינת העצות שבתוך הטבע הרוחני.

אלא שצריך זהירות גדולה להישמר מהגשמה מסוכנת זו, כי הרי אז מגיעים חלילה לידי הפגם של כיסוי הניסים בטבע שאזי אז העצות הקדושות שהם 'כולו זרע אמת' מאבדות את כוחם הסגולי, מאחר שמתערבבות עם העצות שהם בתוך הטבע הרוחני, שהרי 'מ"ם וסמ"ך (עניין השכחה) שבלוחות בנס היו עומדין, ומשכך עלולה ליפול שכחה על העצות של הצדיק, שכחה שתהפוך גם אותם לעצות מתישות במקום לעצות מחדשות.

זוהי הסיבה שבכדי לקיים באמת את העצות של הצדיק, כדי לחיות ולהבין את הדעת של הצדיק כשולחן ערוך, צריך להמשיך עלינו את האמונה בצדיק, ולא די רק בקיום העצות שלו, לכל לראש על האדם לחיות בבחינת התקרבות הצדיקים בביטול גמור, ורק אחר כך 'וילך בדרך עצתם', שאז ניצול מהטבע שמכסה ומעלימה את הנס, ורק באופן זוכה שייחקק בו האמת של הצדיק בשלמות.

נסיים במעשייה המפורסמת עם רבי נחמן מטולטשין, שכאשר פעם שאלוהו וביקשו ממנו שיספר איזה מופת מרבינו, איזושהי מעשה פלאים... ענה ואמר להם בפליאה: 'מופת?!' מופת מרבינו אתם מבקשים לשמוע?! 'א' מופת בין איך! אני הוא המופת של רבינו. כלומר אם איש כמוני זכה להתעלות כך בעבודת ה', הרי זהו המופת הגדול ביותר של רבינו!

"עיקר המצוה לקרב בני הנעורים דייקא, כי הם עדיין בתחילת המלחמה והנצחון, ועל כן כל מה שמלמדים ומחנכים אותם באיזה קדושה של תורה ותפילה ומעשים טובים, הוא יקר מאד. כי כל מה שעושים לעת עתה כנעוריהם איזה דבר שכקדושה, זה נשאר קיים לנצח, וגם על ידי זה יתחנכו ויהיו רגילים מנעוריהם ללחום מלחמות ה'" (ליקוטי הלכות ברכות הראיה ה', ט"ז)

ליבי ער

שיחות מלב אל לב
בדרכי התבודדות

פרק א'

בדרכי שאל בעל תפילה

מדור זה מיועד לבני הנעורים מחנה החלוץ של הצדיק, השואפים להימנות בין אנשיי ההולכים אחר עצתו וזוכים למה שזוכים. תשאלו במה המדובר, מהי הזכייה הגדולה להיות מאנשי של רבינו הק', מהו אותו רווח עצום שזוכה לו ברסלבר חסיד מה שאין אדם בעולם שזוכה לזה.

ובכן התשובה המלאה ארוכה מאוד ואין ביריעה זו כדי לפורטה, והמבקש לקבל השגה כל שהיא בעוצם מעלתו וגדולתו של הזוכה להתקרב באמת לרבינו הק' יקבע עצמו ללמוד ולעיין בספריו הק' וביותר בחי מוהר"ן במעלת המתקרבים אליו, אולם כדי שלא להותיר את השאלה ללא מענה, דיינו אם נציין את שיחתו הק' (חי מוהר"ן מעלת המתקרבים אליו): "שמעתי בשמו שאמר שכל אחד מאנשיי בוודאי יזכה בסוף לבא בזה העולם למה שצריך, ואמר שאין הקב"ה עושה לי זאת ח"ו בשום פעם ליקח ממני איזה איש מאנשי באמצע, כלומר רק כל אחד יאריך ימים ושנים ויחיה בוודאי ויתייגע ויחזור חתירה אחר חתירה עד אשר יזכה לבא לענייני ולמדרגתו הקדושה שהוא צריך לבא בזה העולם אשר בשביל זה נברא".

וכדי לסבר את האוזן במשמעותה של הבטחה זו נביא לפניכם מה שמובא בספ"ק בשם האריז"ל כי כמעט ולא ימצא אחד בדור שינצל מעונש הגלגול! ועל כל דבר שלא תיקן האדם בחייו עליו להתגלגל שוב בזה העולם, ויש שמתגלגלים בבהמות ועופות וכו'.

אך כל זה אינו נחלתם של אנשי רבינו הק' שהבטיח מה שהבטיח כנ"ל, וכפי שמספרים על אחד מאנ"ש שאמר על עצמו: "מה שהייתי בגלגול הקודם איני יודע, אבל מה שלא הייתי אני כן יודע! ברי לי שלא הייתי מאנשי רבינו הק' כי אילו הייתי מאנשי לא הייתי מתגלגל שוב בזה העולם, אלא הייתי מתקן הכל וזוכה להסתופף תחת כנפי השכינה בעולם שכולו טוב...".

זכינו בדורינו אנו בתוקף התגברות החושך בסופה של גלות כשרוחות עזות וסופות סער מנשבות מכל צד ומפילים חללים משריית פליטתנו, שזרח עלינו אורו של רבינו הק' אור האורות נשמת משה רבינו מהימנא, להאיר לנו את הדרך

בה נלך ולהוציא אותנו לחירות - כל יחיד ויחיד לגאולתו הפרטית, וכולנו יחדיו לגאולה הכללית. זכינו ע"י רבינו הק' לכמה וכמה טובות עצומות וישועות נפלאות אשר כל אחת מהן בפני עצמה די בה כדי ליתן שבח והודאה בשמחה עצומה ולהכריז בקול "אשרינו מה טוב חלקינו". רשימת המתנות היקרות שזכינו להם כוללת את התיקון הכללי, התורות הנוראות, המעשיות הנשגבות, השיחות המאלפות, הדרכים הקדושים של "אזמרה" ושל "איה", הציון הקדוש, הראש השנה שלו העולה על הכל, ושלל ההבטחות הנצחיות, זכו חסידי ברסלב לעשירות רוחנית עצומה ולמדריגות רמות באמונה, כפי שהבטא רבינו הק' "הפחות שבאנשי אני מוליך אותו על דרך של צדיק גדול".

גולת הכותרת והפנינה שבכתר היא ללא ספק המתנה היקרה ששמה התבודדות, מתנה טובה זו שהנחילנו הצדיק מהווה כרטיס כניסה אישי לכל אחד מאנשי הבעל תפלה המעניקה לו את זכות הכניסה לחדרי חדריו של המלך לשוחח עמו, ולהשפיע על כל הנהגת המלכות הן בענייני הפרטיים הנוגעים לו ולבני ביתו, והן בדברים הנוגעים לכל העולם כמו גזירות רעות שגדרש לבטלם, השפעות וישועות במגוון תחומים להם העולם זקוק, ואף קירוב הגאולה וקיצור זמן ההמתנה לאותו יום נכסף בו ישמע קול מבשר אף זה בידינו הוא.

עבודה זו ששמה התבודדות היא הציר המרכזי בדרכה של ברסלב, וחשיבותה הרבה לעומת שאר עניני עבודת ה' נקבעה ע"י רבינו הק' כי "ההתבודדות היא מעלה עליונה וגדולה מן הכל", פירושו של דבר הוא כי יקרה וחשובה עבודה זו לפני השי"ת יותר מכל מצוה ועבודה אחרת שיעשה האדם לכבוד קונו, ואף יותר מלימוד התורה שנאמר בה "ותלמוד תורה כנגד כולם". וכפי שמבאר מוהר"ן בליקוטי הלכות (הל' ר"ח הלכה ה') כי תפלה על רוחניות לזכות לקיים את מצוות התורה הק' היא העולה על הכל ואף על לימוד התורה, כפי שאמרו רז"ל לא המדרש עיקר אלא המעשה.

מוהר"ן מפליג כל כך במעלתה של ההתבודדות עד שקרא עליה את הפסוק "מה ה' אלוקיך שואל מעמך כי אם ליראה", כשהוא

מבאר במתק לשונו כי אין השי"ת מבקש מהאדם כי אם התבודדות ותפלה, שהיא העצה היחידה שיש ביד האדם להינצל ממוקשי מות ולזכות לקיים את כל התורה הק' ולעבדו בלב שלם.

במדור זה נקדיש סדרת פרקים ומאמרים בנושא ההתבודדות, יחדיו נתבונן במתנה טובה זו, בעשרות התורות והשיחות שנאמרו אודותיה, בשלל העבודות התלויות בה כפתוריה ופרחיה זהב טהור, מאמרים שתכליתם הוא "ללמד בני יהודה קשת" לקבוע עצמינו מתחילת ימי הנעורים ולסגל לנפשינו שעה

התבודדות בכל יום עד יומינו האחרון ועד בכלל, כאשר צוה עלינו רבינו הק'.

אלא שבעודינו פותחים שער לעצת ההתבודדות, טרם ניכנס לשער המלך למלאות אמתחתינו בצפונותיה הגנוזות של עצה זו, נעלה את השאלה המתבקשת, האם עצה זו ועבודה קדושה זו של התבודדות שהעניק לנו רבינו הק' וקבעה עלינו חובה לפחות שעה ביום, האם קלה היא העצה ונוחה לקיום, או שמא מעבודות קשות שבמקדש היא וצריך להיות גיבור חיל ועקשן גדול ועובד ה' מופלג כדי לקיימה בקביעות יום אחר יום במשך שעה תמימה בפשיטות ובתמימות.

כדי לקבל תשובה ברורה ונכונה מן הראוי לנו לקיים דברי חז"ל הק' "פוק חזי מאי עמא דבר"; הבה נתחבר עם אנ"ש היקרים ההולכים אחר רגליו של הצדיק ומשתדלים לקיים עצותיו הק', נדחוק את עצמינו לתוך עשרות הרכבים הקטנים עם הגדולים הנבלעים מדי יום בין שבילי השדות והיערות כשמהם קופצים אנשי הבעל תפלה בדרכם לכבוש את המלחמה, נציג בפניהם את שאלתינו ונלמד מנסיונם האישי. התשובות שתקבלו יהיו סותרות זו את זו הפלא ופלא, זה אומר: אוי כמה מסירות נפש צריך עבור עבודה זו, אוי כמה מלחמות נלחם הבעל דבר כנגד עצה זו, הך כמה קשה עלי לעמוד בזה, ולולא נצטוינו על הדבר בחיוב גמור שאינו משתמע לשני אנפין הייתי מזמן מתייאש מזה. לעומתם משבחים ואומרים חסידים ותיקים: אשרינו שזכינו לעצה זו, אילו לא קיבלנו מרבינו הק' אלא מתנה זו בלבד - דיינו, איזו אורה ושמחה צפונה בזו הדרך, אלו ישועות נפלאות זכינו להם על ידה, כמה נשתנינו במשך הזמן ע"י דרך זו, אלו חיים טובים זכינו להם בזכותה, איזה רוגע נפשי ושמחה פנימית ננסכת בנפשינו בעבודה, ויש שאף ילחשו באוזנינו כי בזכות עבודה קבועה זו רגילים הם ובני ביתם לניסים ונפלאות למעלה מדרך הטבע כר' חנינא בן דוסא בשעתו.

מהי אם כן האמת? האם קלה ונוחה היא עבודה זו וכל אחד יכול בנקל לסגלה לנפשו, או שמדובר במלחמה של ממש בכל המובנים? מפני קוצר היריעה לא נוכל להאריך במאמר זה כדי חקר הדבר, רק נקבע ונאמר כי שניהם נכוחים. הרוצה לקיים עצה זו בקביעות למשך שעה ביום כאשר נצטוינו ע"י רבינו הק' שכל דבריו מפי הגבורה הם, עליו להילחם בכל כוחות הגוף והנפש ובמגוון תכסיסי מלחמה כנגד הבעל דבר הנלחם ככל כוחו למנוע עבודה זו. ואעפ"כ קלה היא ונוחה לקיום, ובכנפיה צוררים הרוגע והשמחה הישבו הדעת ושלוות הנפש, וכל אחד יוכל לקיימה.

הא כיצד? על כך בס"ד בפרק הבא.

עבודה זו ששמה התבודדות היא הציר המרכזי בדרכה של ברסלב, וחשיבותה הרבה לעומת שאר עניני עבודת ה' נקבעה ע"י רבינו הק' כי "ההתבודדות היא מעלה עליונה וגדולה מן הכל", פירושו של דבר הוא כי יקרה וחשובה עבודה זו לפני השי"ת יותר מכל מצוה ועבודה אחרת שיעשה האדם לכבוד קונו, ואף יותר מלימוד התורה שנאמר בה "ותלמוד תורה כנגד כולם". וכפי שמבאר מוהר"ן בליקוטי הלכות (הל' ר"ח הלכה ה') כי תפלה על רוחניות לזכות לקיים את מצוות התורה הק' היא העולה על הכל ואף על לימוד התורה, כפי שאמרו רז"ל לא המדרש עיקר אלא המעשה.

נפשי בשאלתי

מתלווים לבני הנעורים בשבילי הכיסופים והחיפושים

מה לי פהזומי לי פה?

■ ההמולה במירון היא גדולה, ואני לא מצליח ליישב את דעתי ולעורר את לבבי. מה אני מרוויח מהנסיעה שלי, אם אני כל כך מבולבל ומבוהל?

ישנם שני סוגי 'מירון' - מירון של כל השנה, ומירון של ל"ג בעומר...

הנסיעה למירון של ל"ג בעומר, לא מיועדת רק לתועלת הפרטית והאישית שלך, גם לא הרוחנית, אלא עיקר תכליתה הוא: ההיכללות בקיבוץ הגדול המתקבץ אצל הצדיק עבור תיקון כל העולם כולו!

מיד לאחר חורבן בית המקדש, בתחילת כניסתנו אל תוך הגלות הארוכה והמרה, בא רבי שמעון בר יוחאי והבטיח "שלא תשתכח תורה מישראל", והתחיל כבר אז להאיר את ניצני אור הגאולה על ידי גילוי שורשי תורת הנסתר, שהלכה והתגלתה יותר ויותר משך הדורות, עד להתגלות פנימיות דפנימיות התורה על ידי רבינו הקדוש, הנחל נובע מקור חכמה.

ובהגיע יום קדוש ונורא זה של ל"ג בעומר, מתקבצים רבבות אלפי נשמות ישראל - הנמצאים בעקבתא דמשיחא במקומות הנמוכים ביותר, רגלין דרגלין, הוד שבהוד - אל ההילולא הגדולה של רבי שמעון בר יוחאי, ובכך ממשיכים על עצמם ועל כל בית ישראל את אורו הגדול, אור הצדיק, אור פנימיות התורה, הנותנת לנו את הכח לבלי לשכוח את התורה, ולהמשיך לכסוף ולהשתוקק אל השם יתברך גם בעומק החושך, עד אשר יגאלנו במהרה.

כך שלמעשה - כשאתה זוכה להגיע למירון של ל"ג בעומר, אתה תורם את חלקך המיוחד בהמשכת אור הגאולה לך ולכל עם ישראל. ולכן, גם אם בוודאי עליך לחפש לחטוף כמה שיותר במישור האישי, הרי שהדבר המרכזי והחשוב ביותר בנסיעה זו, הוא: עצם ההשתתפות וההיכללות, עצם "תחיבת הראש" בקיבוץ הגדול והנורא של נשמות ישראל המסתופפות תחת כנפי כסותו של הצדיק!

בתורה ס"א - "חדי רבי שמעון" - מדבר רבינו על כך שהתקבצות הנפשיות אצל הצדיק, היא היכללות הנפשות, אבני הקודש, השכלים הפרטיים, בשכל הכולל, באבן שתיה. התכללות שעל ידה נמתקים כל הצמצומים והדינים.

ביום זה אנו באים להיכלל יחד בתוך נשמת הצדיק, הנשמה הכללית.

וכשהולכים בכיוון הזה, מקבלים טעם אחר בל"ג בעומר...

■ אז מה, אני לא אמור לחשוב על העבודת ה' וההשתפכות הנפש האישית שלי? רק להיכלל בכלליות הנשמות הבאות למירון ותו לא?

ה"כלל" וה"פרט" אינם שני דברים נפרדים. ה"כלל" נבנה מה"פרט", וכדי שה"כלל" ייראה כמו שצריך, עליך לתרום את חלקך המיוחד, בתור יהודי 'פרטי' - את התפילות המיוחדות שלך, את הגעגועים והכיסופים המיוחדים שלך, וכמובן את הריקודים שרק אתה יכול לרקוד...

מוהרנ"ת מבאר בליקוטי הלכות את דברי חז"ל שאומרים "לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הציבור", כך: מצד אחד האדם אמור להיכלל "עם הציבור", אך מאידך הוא אמור להשלים את "פרשיותיו" שלו, ומתוכם להיכלל עם הציבור. כי "כל יחיד ויחיד צריך להכין את עצמו הרבה לזה, שיזכה שתהיה נפשו נכללת בתוך הציבור הקדוש הזה שנכללים יחד על ידי הרבי האמת" (ליקוטי הלכות, קריאת התורה ו, כח).

כך שכשאנו מדברים על ההיכללות בנשמות ישראל המתקבצות אצל הרשב"י, אין כוונתנו שתזניח את חלקך הפרטי. אלא שעיקר מגמתך בנסיעתך - לא תהיה רק עבור התקדמותך האישית, אלא -לתרום את חלקך הפרטי באופן "שתהיה נפשך נכללת בתוך הציבור הקדוש הזה שנכללים יחד על ידי הרבי האמת".

אל תשכח ש"הילולא" פירושה "חתונה"; אנחנו נוסעים להשתתף בחתונה של רבי שמעון בר יוחאי. וכמו בחתונה, גם כאן, כל אחד תורם כמובן את חלקו המיוחד. אך עיקר הנקודה ב"חתונה" היא לא הרווחים האישיים של כל אחד, אלא ההתקבצות יחד לשמוח בשמחתו של החתן.

מתקבצים יחד למירון לשמוח עם רבי שמעון בר יוחאי, ולהתחבר לנשמתו מתוך אהבה ושמחה. ולשמוח עם גילוי תורת הנסתר, שבאה לשיא גילויה על ידי רבינו הקדוש.

■ זה נראה לי קצת גבוה "לשמוח עם רבי שמעון ולהתחבר לנשמתו", איך עושים את זה?

קודם כל: באים לחתונה! נוסעים למירון...

וכשנמצאים כבר שם, קל מאד להתחבר לנשמת הצדיק. כשאחת העצות הפשוטות ביותר, היא: לשייר את השירים הקדושים "בר יוחאי" ואמרתם כה לחי" מתוך כוונה ותשומת לב.

בליקוטי מוהר"ן תורה כ"ט - תורה שמדברת גם על רבי שמעון - מגלה רבינו נפלאות בענין הכח העצום של "שבח הצדיקים", ואומר: "ולהקים ולרומם את

בחור יקר! ניתן לשלוח שאלות, התלבטויות, בענייני עבודת ה', בדרכי רבינו הקדוש, באמצעות הקלטה, וכיוצא ב, באמצעות המערכת: 02-539-63-63 שלוחה 5, או בשליחה לפקס: 077-318-0237.

הדעת, הוא על ידי שבח הצדיקים. כשמשבחין ומפארים את הצדיקים, על ידי זה נתרומם הדעת ומעוררים את המוחין מתרדמתם.

כך שהשירים הקדושים שנוהגים לשייר בהילולא דרשב"י - שירים שכל כולם 'שבח הצדיק', שמשבחים ומפארים את גדולת התנא האלוקי - מסוגלים מאד לעורר את המוחין ולהקים ולרומם את הדעת, ולהאיר בתוך הלב אור נפלא של אהבת הצדיק ושמחה בו.

עוד עצה נפלאה להתקשרות עם נשמת רשב"י, היא לימוד תורתו, ספר הזוהר.

וכבר גילה לנו רבינו שעל ידי שלומדים תורת התנא, "על ידי זה נתדבק רוח התנא עם רוח הלומד, ודומה כאילו נושק את עצמו עם התנא" (ליקוטי מוהר"ן, יב). "ויתיישב בדבר עם רוח התנא, איך לחזור בתשובה, לחדש ימיו שעברו בחושך, בבחינת תתחדש כנשר נעורכי" (שם).

כך שלימוד הזוהר - בפרט של"ג בעומר, ובפרט באתרא קדישא מירון - היא התקשרות נפלאה מאד עם נשמת הרשב"י, בבחינת 'נשיקין' ממש, 'אתדבקות רוחא ברוחא' (כמבואר שם בליקוטי מוהר"ן). ועל ידי זה מלמדו התנא כיצד לחדש ימיו שעברו בחושך.

וכך מצאנו גם כן אצל רבינו הקדוש, שבהיותו באתרא קדישא מירון, ציווה לבני הנעורים ללמוד זוהר הקדוש. "ובבואם למערת רבי שמעון בן יוחאי אזי בני הנעורים עסקו בתפילה ובלימוד זוהר כאשר פקד עליהם הוא ז"ל ... ובליילה הלך מחדר לחדר, והזהיר אותם לומר זוהר וכו' וכיוצא. והוא בעצמו לא אמר כלום, רק היה הולך ומנגן בעצמו והיה בשמחה גדולה עד אור היום, וכשהאיר היום עמד בטלית ותפילין והתפלל כמה שעות" (שבחי הר"ן ח"ב, ט).

וביותר מסוגל ללמוד את "אדרא זוטא", אשר גילה רשב"י ביום הסתלקותו [זמן אמירתו בגירסא הוא בערך שעה אחת].

וכמובן - לימוד התורה "לכו חזו" ואמירת התפילה הנוראה שעליה, ושפיכת הלב בפני השם יתברך ובפני רבי שמעון בר יוחאי.

■ איך באמת מצליחים לשפוך את הלב שם לפני השם יתברך ולפני רבי שמעון בר יוחאי? לא תמיד אני מצליח להיכנס לתוך המערה, ואפילו לא למצוא איזה פינה. וגם אם כן, לא תמיד נפתח לי הלב?

לא צריך למצוא שום פינה, ולא חייבים להידחק לתוך המערה. היכן שאתה עומד, תעצום את העיניים, ותדבר דיבורים פשוטים לפני ה' ולפני הצדיק. אל תמתין להתלהבות, אלא תדבר בפשיטות כפי יכולתך; תספר מה עובר עליך, ותוציא את הכיסופים הטובים שלך בפה. "וכל המרבה הרי זה משובח", ר'מעט גם טוב"...

אם לא תדעי לך... צאי לך בעקבי הצאן

הַתְּפִלָּה הַזֹּאת הִיא מִסֵּד הַתְּפִלָּה הַיְהוּדִית
וְלֹא צִדְדֵי הַתְּפִלָּה (כ"ד)

מאמר י"ט

היחס לצדכים הגשמיים (א)

רבי של עולם הבא...

כמאמר זה נבאר בס"ד כיצד מתייחס רבינו, וחסידי ברסלב אחריו, אל הצדכים הגשמיים. איזה מקום תופסים ה'ישועות' הגשמיות בחצרו של רבינו, ועד כמה להוטים חסידי ברסלב להיוושע ב'בני חיי ומזוני'?

בעקבות המאמר האחרון - בו ביארנו את עניין ה'ברכות' מצדיקים - התעורר הצורך לבאר ענין יסודי בחסידות ברסלב ובצורת התנהלותו של רבינו עם אנשיו, והוא: היחס הנכון לצדכים הגשמיים.

שכן, ישנה תחושה רווחת אצל רבים מבני העולם, שרבינו מתעסק עם אנשיו בעיקר בתחום הרוחני, ומתעלם מחסרונותיהם הגשמיים. ולכן גם, ציונו הקדוש אינה כתובת מועדפת למי שמחפש כסף או משהו דומה...

ישנם כאלה, שתחושה זו גורמת להם אפילו למסקנה, שבעוד שבתחום הרוחני משמש לו מוהר"ן מברסלב כ"רבי", הרי שכשהוא מתמודד עם בעיה גשמית, כחסרון פרנסה וסיכון בעסקים או כיו"ב, עליו לפנות לצדיקים אחרים, פועלי ישועות, שמתעסקים בתחומים אלו. צדיק צדיק ותחום התמחותו...

ביטוי לתחושה זו, ניתן למצוא כבר בדבריו של רבי ליפא - אחד ממקורביו הראשונים של רבינו, שבמשך הזמן התרחק מעט - עליו מסופר שהתבטא פעם ואמר:

"רבינו הוא רק רבי של עולם הבא, אני רוצה גם עולם הזה"...

(שי"ש"ג, רכה)

ומאחר שתחושה זו היא לא רק נחלתו של רבי ליפא, אלא לפעמים גם של חסידים נוספים - ישנם אכן כאלה שבפועל יש להם כמה אדמו"רים; "רבי של עולם הבא", ו"רבי" או כמה אדמו"רים ופועלי ישועות "של עולם הזה"...

שכן, סוף סוף אנחנו חיים פה בעולם הזה, ואם רבינו אכן לא דואג לצרכינו כאן בעולם הזה הגשמי - כמוכן שעלינו 'להשלים' את החסר, ולהשיג במקביל גם "רבי של עולם הזה"...

♦ ♦ ♦

היות ובלבל זה, אינו נוגע רק לנושא המדובר - של התברכות מפי אחרים - אלא גם באופן כללי, להתייחסות הנכונה לצדכים הגשמיים, ראינו לנכון להקדיש מאמר מיוחד לבירור סוגיא זו. ומה נשאלה מענה לשון, שיהיה עם פינו בעת הטיפנו, ויתבררו ויתלבנו הדברים על צד היותר טוב, מבלי לנטות ימין ושמאל.

ובכן: נתחיל עם התייחסותו ה'פשוטת' של רבינו לכלל סוגי הצדכים הגשמיים, אשר מהם אכן נוצרה התחושה, המוטעית, שהרבי הוא רק "רבי של עולם הבא". כשבמאמר הבא ננסה להבין מדוע הגדרתו של רבי ליפא איננה מדוייקת.

זה החלי בס"ד:

ההתייחסות ה'פשוטת' לענייני העוה"ז

הישועות הגשמיות - אשר עבורן מתדפקים ההמונים על דלתותיהם של צדיקי ומפורסמי הזמן - מסתכמות על פי רוב בשלשה סוגים: "בני חיי, ומזוני". הבה ונראה אם כן, כיצד התייחס רבינו לאלו שייחלו לברכותיו בשלשה תחומים אלו.

נפתח בקל מבין השלישייה - 'הפרנסה'. ונסיים בכבד והיקר מכל - 'החיים'.

לגבי הקשיים בפרנסה מסופר:

פעם אחת דברו לפניו מדאגת פרנסה, גער ביהם ואמר: מה לדאג על פרנסה? הלא לחם עם איגודקים [מלפפונים] הוא מאכל טוב!

(חיי מוהר"ן, תקכח)

בהודמנות אחרת, התבטא בחריפות יתירה, ואמר:

מה לדאג על פרנסה? הלא אין דאגה וחשש כי אם שמה ימות ברעב אם לא יהיה לו פרנסה. ומה בכך? - ימות. כי גם בלא זה צריכין למות...

(שיחות הר"ן, רג)

מלבד עצם תמיהתו על כך שהפרנסה מהווה אצלם סיבה לדאגה, הוא גם לא הבין כיצד "יש להם לב לבלבל בהבלים שכאלה", בעוד שהוא מסור כל כולו לתיקונם הרוחני. וכמסופר:

שמעתי שפעם אחת היה איש אחד מאגשי-שלומנו קובל לפניו מאד על חסרון פרנסתו, אמר לו רבינו ז"ל: איני יודע איך יש לך לב כזה לבלבל אותי בהבלי עולם הזה? הלא אני דומה כמי שהולך יומם ולילה במדבר, וחותר ומבקש לעשות ממדבר ישוב. כי בכל אחד מקם בלב מדבר שממה מאין יושב, ואין שם מדור לשכינה ואני חותר ומבקש בכל עת לעשות איזה תקון ומקום בלבבכם להיות שם מדור לשכינה... ואתם מבלבלין אותי בהבלים כאלה!?

(חיי מוהר"ן, רמ)

לגבי חשוכי בנים, מסופר:

איש אחד מחשוכי בנים שהיה מאגשי רבינו ז"ל, ופעם אחת היה בבית רבינו ז"ל, והיה יום אחד שנגנסו אצלו כמה חשוכי

א. הרקע לאמירה זו, הוא: רבי ליפא היה מהמקורבים הראשונים לרבינו (עוד לפני מוהר"ת) ובהמשך נכנס לעולם העסקים, וכאשר הגיע לרבינו, אמר 'תורה' על אודות גנות תאוות ממון (תורה כ"ג בליקוטי מוהר"ן) ולאחר מכן אמר לר' ליפא: "איך חיל ניש אז דוא זאלסט האבין געלד" [= אני לא רוצה שיהיה לך כסף]. וזאת מפני שידע, שלצורך תיקונו הנצחי, עליו לחיות חיים פשוטים נטולי-ממון...

רבי ליפא שמע זאת, וכשנסע מרבינו ז"ל חשב בדעתו, הלא אם ייסע לרבינו ז"ל אפשר יתקיים דיבורו (ולא יהיה לו עשירות וממון), על כן נסכם בדעתו שלא ליסע עוד. ואמר שרבינו ז"ל הוא מעולם הבא, ואני מעולם הזה! ואף על פי כן לא הועיל, ונעשה עני, כי בא רוח סערה ועקר ביתו לגמרי. ואחר איזה שנים התחיל שוב לנסוע לרבינו ז"ל... וכשנסע לרבינו ז"ל הוכיח אותו... ואז בכה מאד עד שהוריד דמעות מעיניו לארץ. ואז אמר לו רבינו ז"ל: אפילו אם יהיה הממון שלך מכוסה ומוצנע אפילו בתיבה, יפזרו הרוח. וכן הוה, ששכר איזה יער ובנה לעצמו שם בית דירה, וקודם שנגמר הגג בא רוח סערה והפך וחרב, ועשה מן הכל אבק ועפר, לא יצלה לכלום" (כוכבי אור, אנשי מוהר"ן, ל).

ב. דבר שהוא, כפי שנוכח בהמשך, מופרך לחלוטין. וכפי שהיה ניתן להבין מהמאמר הקודם, ויתבאר עוד במאמר הבא א"ה.

ג. להיפקד בורעא חייא וקיימא ולרוות מהם נחת, לחיות חיים בריאים וארוכים ללא חולי וכאב, ולהתפרנס בכבוד.

ד. כמה מפליא הביטוי 'גער בהם'; הוא לא רק 'חזק' אותם שגם אם אין להם לאכול רק לחם עם מלפפון ג"כ טוב, אלא 'גער בהם' על כך שהם דואגים, ותמה: מה לכם לדאוג על פרנסה? הלא לחם עם מלפפונים הוא מאכל טוב...

"סבא ר' לייבל ישוב למעלה ולמד, לפתע נחת פגז בדירה למטה בה אך למרות הפיצוץ האדיד הוא נותר היינו, חור ענק נפער, הרבה אבנים נפלו וענן אבק כיסה את הראות, שלו ודגוע כאילו מאומה לא ארע"

יהודי שכל ארץ ישראל

אחרי שזכה להוציא חשקו לפועל ולעלות מלובלין לארץ הקודש, חזר ר' לייבל לפולין כשהוא עושה נפשות לענין הנשגב של העליה לארץ חמדת אבות ולא מעט מהחסידים הנאמנים עלו בעקבותיו ■ הדפסת הספרים בפולין ובארץ ישראל, יסוד חברת 'מפיצי ספרי מוהר"ן' ו'שיבת נחמני', סעודות המלוה-מלכה עם ניגוני הכינוך ולימוד התורה בצל ההפגזות בתש"ח ■ ניצוצי אור ממסכת חייו של החסיד הנלהב ר' יהודה לייב רוזנפלד - פראמפול'ער חלוץ ההדפסה בפולין

דוד דגן

פראמפאל
דפוס, ברסלב

חברת
מפיצי ספרות מוהר"ן מברסלב
נכד הבעש"ט הקדוש זי"ע
נתיסדה (בלובלין) תרס"ח
ירושלים

שיבת
"נחמני"
נסדה ע"י רבינו חק"
מתירי נחמן מברסלב וצלה"
פעדק ירושלם תוכביא

פרק מתוך הספר
'אש תמיד תוקד'
לתולדות חסידי
ברסלב בפולין
העומד לראות אור
בעזה"ת

אחת יום

היה יום חג בבית- החסידים דברסלב, בואו של ר' לייבל מארץ הקודש הביא להתרגשות עצומה ואנשי שלומנו הצטופפו סביבו בולעים בשקיקה כל מילה היוצאת מפיו, הוא עמד באמצע, לבוש בחלאט ארוך ואבנט רחב כמנהג ירושלים, כובע רחב-שוליים לראשו, זקנו ופיאותיו הארוכים יורדים על פי מידותיו וכל מראהו כשל 'יהודי של ארץ ישראל'.

הוא סיפר על בית המדרש דחסידי ברסלב בעיר העתיקה הנמצא במרחק הליכה מהכותל המערבי, על קבר רחל, מערת המכפלה וציון רשב"י שבמירון, וכל העיניים הביטו בו בקנאה טהורה, היה זה נדיר באותם ימים לראות בפולין אורח מארץ הקודש, ועוד מאנשי שלומנו. אך ר' לייבל לא בא לפולין כדי לספר מעשיות, כל עיקר כוונתו היתה להשפיע על מי שרק מוכן לשמוע, לעשות אף הוא כמוהו ולעלות אל ארץ אבותינו. איש מעשה היה, כשם שבהדפסת ספרי רבינו היה הוא החלוץ בפולין, גם בעליה לארץ הקודש היה הנחשון שקפץ למים וגרם לרבים להבין ולראות כי לא בשמים היא.

ילדות בלובלין

ר' יהודה לייב רוזנפלד, וכפי שכונה בפי כל ר' לייבל, נולד בלובלין בבית ספוג תורה ויראת שמים. אביו ר' אברהם ל'ע רוזנפלד, שו"ב בפראמפול - עיירה במחוז בילגוריי בפולין, היה תלמיד חבר להרה"ק מגארליץ בנו של ה'דברי חיים' מצאנז, שמפעם לפעם נהג לבוא עם מאות חסידים לשבות אצל ר' אברהם ל'ע בפראמפול.

מאבותיו של ר' אברהם ל'ע היה רבי לייבאל'ע מטארניגראד, תלמיד חבר של ה'אוהב ישראל' מאפטא ושניהם עשו להם בצוותא מלבוש נאה ומיוחד ללבשו בקבלת פנים לקראת המלך המשיח.

אמו של ר' לייבל, מרת חיה טעמא, היתה בתו של ר' פיניא קרעשבער, הוא רבי פנחס אליעזר שו"ב וש"ץ בעיירה קרעשבי, ששימש בעל תפילה בימים הנוראים אצל הבעלזער רב, רבי יששכר דוב רוקח. לימים, כאשר התאכסן בנו רבי אהרן מבעלזא ב'בתי וורשא' מיד עם בואו לארץ הקודש, ביקרו רבי לייבל רוזנפלד, וכשסיפר לאדמו"ר מבעלזא כי הוא נכדו של רבי

מדי מוצאי שבת היו נאספים בביתו ל'מלוה מלכה' אנ"ש העניים, ומה היה לאכול אצלו? חתיכת חלה עם זנב- הערינג שנשתיירו בחנות שניהלה אשתו, ר' לייבל, שהיטיב לנגן בכינור, היה מנעים מלכא משיחא יחד עם שאר אנ"ש

פיניא קרעשבער, קם רבי אהרן מכסאו ואמר בהתרגשות: "איי האט ער געדאווענט, איי האט ער געדאווענט!" (איי הוא התפלל! איי הוא התפלל!) כשהוא מזכיר בערגה את תפילתו המיוחדת של סבו ר' פניא לפני התיבה (כך מספר אחיינו של ר')

לייבל, הגה"ח ר' אברהם מרדכי ברישטיין זצ"ל ספרא דדיינא העדה-החרדית בהקדמת ספרו 'סדר פרשיות'.

בהגיעו לפרק האיש מקדש, נלקח ר' לייבל לחתן על ידי רבי יצחק רייס, ראש ה'דגל' (חברה-קדישא) של לובלין, יהודי אמיד בעל לב רחב כפתחו של אולם, שהחזיק הכנסת-אורחים בו האכיל עניים ורעבים.

ודבר רבינו היה יקר בימים ההם בפולין, אך מתי-מעט טעמו מאורו, בנפלאות ההשגחה התוודע ר' לייבל אל הנחל הנובע ונפשו נקשרה בנפשו, וככל ששקד בהתקרבות לרבינו, נסיעה לציונו והליכה בדרכיו, ניצת בקרבו רצון עז להפיץ את ספריו בקרב ישראל עם קדוש, את התעוררותו לכך קיבל מהחסידי הדגול רבי ישראל קרדונר ומיתר גדולי החסידים אשר הענין הנשגב של הפצת המעיינות חוצה, בער בעצמותם.

בעת ההיא מי שנשא על כתפיו את עול הדפסת הספרים, היה בעיקר רבי ישראל קרדונר, שגם אחרי עלותו ארצה ניווט משם את ההפצה בחו"ל והיה שולח את חבילות הספרים באניות לרוסיה ופולין ולעוד מדינות, והיה ר' לייבל נוטל ממנו ספרים ומוכרם.

המדפיס הראשון מאנ"ש בפולין

לא ארכו הימים והוא החל להדפיס בעצמו ספרי רבינו, הוא היה הראשון מבין אנ"ש בפולין שהכניס עצמו לעבודת קודש זו. בשנת תרס"ט מתוך התלהבות נפשו לציון רבינו, נשאו לבו להעלות על מזבח הדפוס את 'קונטרס ההשתטחות' להרב מטשעהרין.

באותה עת כתב רבי ישראל קרדונר לר' יצחק מאיר קורמן מלובלין: "ואבקש מכ"ה נא ונא להודיעני בכל פעם מחדש מענין הדפסה וגם מהספרים שהנחתי עבור ר' לייבל בעד 25 ר"כ ואם הר' לייבל מדפיס הספר שערי שמחה" (אמונת אומן, מב)

בשנה שאחריה, תר"ע, הדפיס את 'ספר המידות' בהוצאה מהודרת שלא נראה כמוה קודם לכן ובתוספת סיפור השתלשלות גילוי הספר ומראי מקומות מהרב מטשעהרין ורבי צדוק הכהן מלובלין. בסוף הספר יצק ר' לייבל את געגועיו לתוך המילים: "אודה לה' על הטוב אשר גמלנו, שהחיינו והקימנו ולהוציא לאור את הספר הזה הגיענו, כן יעזור לי להדפיס את

שאר ספרי רביה"ק ויעשו רושם בלבות אחינו בני ישראל, ליישר אורחותינו ולהיטיב מעשינו כאשר ה' רצונו באמת..."

אנשי שלומנו התפעלו מהדפסה זו, ורבי אלטר מטפליק ביטא התרגשותו במכתבו לרבי ישראל קרדונר: "גדולים מעשי ה', מי האמין לשמועתינו שבתוקף הסתרה שבתוך הסתרה שבמדינותינו, יתקרבו לאדמו"ר הק' צוק"ל בפולין נפשות יקרות לומדים מופלגי תורה יראי ה' ועוסקים בהדעת הק' של רבינו זצ"ל ומפיצים מעיינותיו חוצה בלי עזרת אנ"ש הישנים..." (שארית ישראל' מכתב לב).

הספר הבא אותו הדפיס ר' לייבל בשנת תרע"ב, היה 'מכניע זדים' המדבר במעלת ההולכים בתמים ובחובת ההתרחקות מהמוחקרים ומספריהם הרעים, לאחר שהמהדורה הראשונה שהדפיס הרב מטשעהרין בשנת תרל"ד, אולה.

מלוה-מלכה לציליני הכינור

ביתו של ר' לייבל היה בית-ועד לברסלב חסידים שבלובלין, מדי מוצאי שבת היו אנ"ש העניים והשמחים נאספים בביתו ל'מלוה מלכה', ומה היה לאכול אצלו? חתיכת חלה עם זנב-הערינג שנשתיירו ביום שישי בחנות שניהלה אשתו, ור' לייבל, שהיטיב לנגן בכינורו, היה מנעים בניגוני סעודת דוד מלכא משיחא יחד עם ידידיו ורעיו. פה מפיץ מרגליות היה לו, ובלמדו בפני החבורה בספרי רבינו, היה מתבל דבריו בשיחות נאות ששמע מזקני החסידים באומן.

היטיב לתארו בעט סופר ר' משה אהרן שאטין, מחסידי ברסלב בלודז', שלימים עלה בזכותו ובסיעו לארץ הקודש:

"בין חסידי ברסלב הוא היה שם דבר, אחד מן הפעילים, היה גר בלובלין, אך פעילותו היתה בכל פולין. יהודי עם לב חם שהיה מוכן להקריב את עצמו עבור כל יהודי. לעשות לו טובה, לעזור לו בכל - בכסף, בעצה, בהשתדלות. הבית שלו היה פתוח לאורחים: אכילה, לינה.

"והוא בעצמו היה עני ואביון... חי בדוחק, אבל לאחרים היה נותן את הפרוסת לחם מהפה. המלה 'לא', 'אין', 'אי אפשר' - לא היתה באנציקלופדיה שלו, לא השתמש במילים כאלה בכלל. תמיד תשובתו לשאלה או לעצה, היתה: 'נראה מה אפשר לעשות ואני מקווה שברצות ה' הכל יסתדר ויהיה בסדר'. דבר שהיה נראה כבלתי אפשרי, אצלו היה דבר רגיל, רק תן לו זמן למחשבה ולפעולה. בזמן הקשה ביותר - אינפלציה במדינת פולין, ור' לייב מדפיס את

הספר של הרבי ה'ליקוטי מוהר"ן', בדפוס ובכריכה הכי יפה, ונסע לבד בין הברסלב למכור את הספר בלי רווח.

"ותמיד צחוק על פניו ודברים טובים שנכנסו ללב: 'אין לך כסף עכשיו? טוב, קח את הספר, מתי שיהיה לך תתן לי או תשלח לי'. עם מי שדיבר, השפיע תיכף אהבה וקירבה... היה לו כושר דיבור ושכנוע ובפרט בזמן שלימד את הליקוטי מוהר"ן לפני הקהל, היה מפרש ומסביר בצורה כזאת שאפילו ילד יכול להבין. "ובזמן התפילה היה בעל בכי גדול. כמו ילד קטן עמד ובכה, שאפילו הדפים של הסידור היו רטובים מדמעותיו. הכל היה בו ובעל כישרון שאין דוגמתו. מי שבא איתו במגע התפעל מכושרו ומידעתו הרבה בכל השטחים... איש ישר וצדיק, ובעל צדקה ומעשים טובים" (ספר 'הקים לאחיו שם', משה אהרן בר-יוסף [שאטין]).

הדפוס בפראמפול

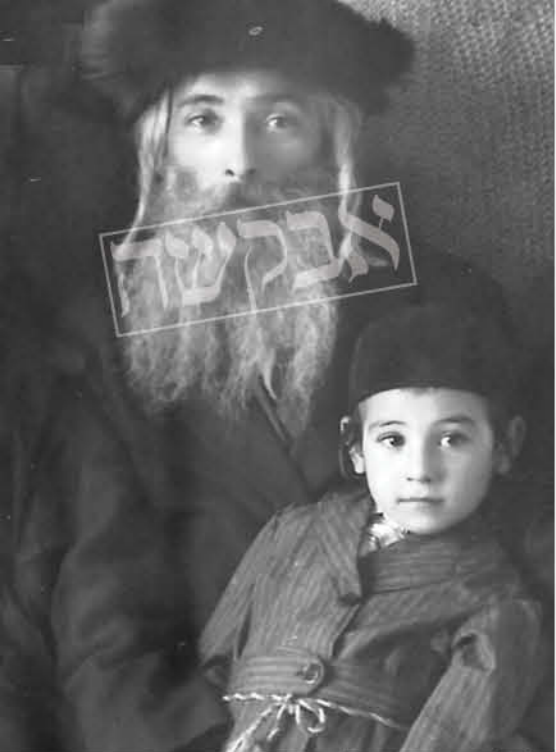
היה זה בשנת תרע"ג, כשפשטה הידיעה בין אנ"ש כי ר' לייבל הקים בעיר אבותיו פראמפול בית-דפוס יחד עם עוד שני שותפים, הכל הבינו שמטרתו היא לא רק להתפרנס ממנו, אלא בעיקר כדי להמשיך ביתר עוז בעסק ההדפסה, והפעם בו ולא בשלוחו.

באותה שנה הביא ר' לייבל לדפוס את הספר 'חיי מוהר"ן' לאחר שמהדורתו הראשונה אולה ובסופו צירף שיחות נאות שקיבל מגדולי אנ"ש, אף צרף הודעה כי "בקרום יצא לאור ספר 'שומר אמונים' מלוקט ומיוסד על חיזוק האמונה הק' כמוכן מס' לקוטי מוהר"ן, מקובץ ומלוקט ע"י הר' משה יהושע המכונה אלטער נ"י מטעפליק"

עוד שני ספרים הדפיס בשנה ההיא: 'השתפכות הנפש', ו'תפלות ותחנונים' לזמני השנה שלוקטו מליקוטי תפלות ותורגמו לאידיש מדוברת בידי רבי אלטר מטפליק.

שותפותו בדפוס בפראמפול לא ארכה זמן רב ובשנים הבאות הוא הדפיס בדפוס 'שניידמסר' בלובלין את חלק ב' מליקוטי הלכות אורח-חיים, ימי מוהרנ"ת, ו'חיי מוהר"ן' מהדורה שלישית - במימון ובסיוע האחים ב"ר ישראל דוד רובינוון מאוסטרובצה, שהיו אז מקורבים צעירים בימי עלומיהם, כאשר יתאר לימים בערגה ר' ברוך, אשר שרד בנסים את אימי השואה:

"וגם לבו (-של ישראל דוד) היה יוקד להדפסה, להדפיס ספרי רבינו ז"ל, להפיץ מעיינותיו חוצה, פעם אחת הדפסנו ספר 'חיי מוהר"ן' על ידי ר' לייבל פראמפאלער, בשנת תרפ"א. ורוב הכסף גם כן היה מאבינו נ"ע, ולא רצינו לכתוב

ר' לייבל עם בנו נחמן בירושלים עיה"ק

יהודים בדרך לכותל, תרצ"ט

הפלינו באותה אונה ארצה. ר' שלמהלה זילברמן מלובלין

בזמן התפילה היה בעל בכי גדול. כמו ילד קטן עמד ובכה, שאפילו הדפים של הסידור היו רטובים מדמעותיו. הכל היה בו ובעל כישרון שאין דוגמתו. מי שבא איתו במגע התפעל מכושרו ומידיעתו הרבה בכל השטחים... איש ישר וצדיק, ובעל צדקה ומעשים טובים

איש בשורה

ר' לייבל אינו מסתפק בזה שזכה לדור בפלטריין של מלך, אחת לכמה שנים הוא מטלטל עצמו ומפליג לחו"ל, מכתת רגליו בין קיבוצי אנ"ש בפולין, מתפלל בבתי החסידים דברסלב ולאחר התפילה עושה נפשות לארץ הקודש, כשהוא מתאר לאנשי שלומנו כחן ובמתק לשון את החיים בה, למען ידעו כי אמנם מעבר לים הינה, אך לא בשמים היא.

באחת מנסיעותיו לפולין - תקופה ניכרת לאחר השתקעותו בירושלים - שם פעמיו אל ההכנסת-אורחים של חמיו בלובלין לסעוד את לבו. מאז נסע ארצה נשתנו פניו, זקנו גדל והתהדר ולבוש היה במלבושי ארץ ישראל, חמיו שהבחין בהיכנסו לא הכירו, "מאין יהודי?" התעניין, - "מירושלים." "הו, יש לי חתן שם, מהיכן בירושלים?", - "מבתי-מחסה." "כך?!" - התרגש בעל הבית - "גם חתני גר בבתי מחסה, לייבל פראמפולר שמו..." - "אני הוא לייבל פראמפולר!" ענה ה'אורח' והחותן נפל

תחתיו מרוב תדהמה והיו צריכים להעיר אותו מעלפוננו. (מפי ר' שמואל משה סלוביק, ששמע מאמו בתו של ר' לייבל)

את אחת מנסיעותיו לפולין, בשנת תרפ"ט, ניצל גם כדי לפעול להקמת ישיבת ברסלב בארץ ישראל. בחודש שבט פגש בלובלין את ר' שמואל הורביץ ששהה אז בפולין במטרה להבריח את הגבול לרוסיה ולהגיע לציון רבינו, כשחלפו הימים ועדיין לא הצליח ר' שמואל לעבור את הגבול, נדברו שניהם יחדיו וטכסו עצות איך לרומם ולהפיץ את ענין רבינו, בנסיעותיהם ברחבי פולין וגליציה יצאו מכליהם מהתפעלות מהתפשטות ענין רבינו ומאלפי הנפשות המשתוקקים לאורו, מאידך עגמה עליהם נפשם בראותם את הבחורים הצעירים הנאלצים ללמוד בישיבות שבהם עליהם להסתיר את קרבנם בברסלב.

סיפר ר' לייבל לר' שמואל על ישיבת 'הלכתא כנחמני' לבני הנעורים דחסידי ברסלב, שנוסדה לפני כעשור בעיירה אוסטרווצה ובהמשך עברה ללודז', ישיבה שהיתה אבוקה יוקדת של עבודת ה' באורו של רבינו ונהרו אליה בחורים מכל קצוות פולין; "אבל בשל מניעות וקשיים שונים נסגרה הישיבה הקדושה בלודז' מזה שלוש שנים", שח לו, "ובחורי אנ"ש מוכרחים מאז ללמוד בישיבות אחרות, שם הם כאנוסים, באין באפשרותם לעסוק בגלוי בעצות רבינו הקדוש".

הוא גם סיפר לו על החסיד ר' משה יוסף רוזנברג מאנ"ש, אחיו של ר' יצחק מנדל חברם מירושלים, שתלמיד חכם מופלג הינו ושימש מגיד-שיעור בישיבת 'הלכתא כנחמני' (שנקראה מאוחר יותר 'גורת נצח'), ברעיונם עלה להביאו לארץ הקודש שם ילמד את בני הנעורים בישיבת שיקימו בעזרת ה' ושתהיה המשך לישיבת 'הלכתא כנחמני', זאת מלבד ישיבות נוספות שייסדו בגליציה לצעירי אנ"ש.

מסיק את התנור עם פרקי תהילים

התיישב ר' לייבל בשכונת 'בתי מחסה' שבין חומותיה של ירושלים, דירתו היתה דירת-מרתף קטנה, אך אף פעם טרוניה לא עלתה בפיו, מעת לעת הביט מבעד לחלונו הצר הפונה למדרגות המובילות (כיום כביש) אל הכותל-המערבי, משקיף אל שמי התכלת וחומות עיר הקודש והמקדש ונפשו מתרוננת עליו ומפיו בוקע ניגון שמחה והודיה לה' על שזיכהו לדור בחצרות ה'. בירושלים זימנה לו ההשגחה כינור חדש במקום זה שמכר עבור נסיעתו, וגם כאן כמו בלובלין התקבצו אנ"ש בביתו הקט לסעודת מלוה-מלכה דלה עם ניגוני דביקות ושמחה.

ביתו רגיל היה באורחים, ואף רבי מרדכי ה'בילגוריי'ער רב' אחיו של רבי אהרן מבעלזא, שמקור חוצבו מפראמפול, לאחר עלותו ארצה היה בא לפרקים לבקרו והיו שניהם משוחחים יחדיו ומעלים זיכרונות.

למחיתם, החלה זוגתו לאפות חלות ומיני מאפה, "פרנסתו לא היתה קלה", מספר ר' משה אהרן שאטין, "במרתף היו גרים ושם היה להם תנור ועשו לחמניות. בשעות המאוחרות של הלילה עמדה אשתו לשה את הבצק ור' לייבל הסיק את התנור ובינתיים אמר כמה פרקי תהילים. וכשנגמרו הלחמניות, אז ר' לייבל הלך להתפלל ואשתו יצאה למכור את הסחורה. ומזה התפרנסו... אף פעם לא התלוננו. אנשים אהובים על כולם וכולם אהובים".

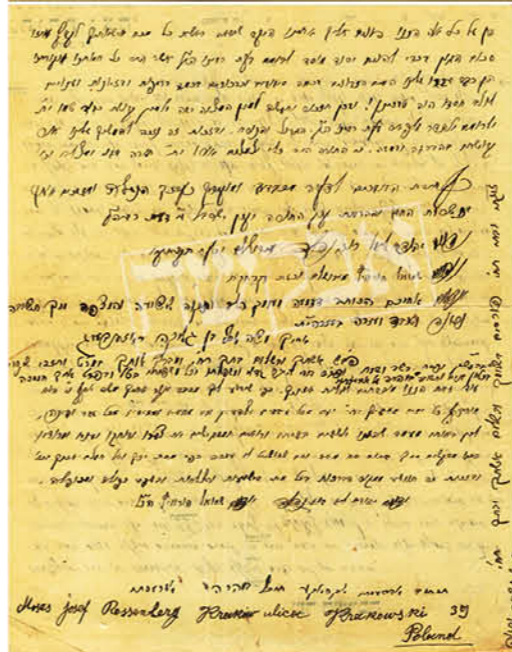
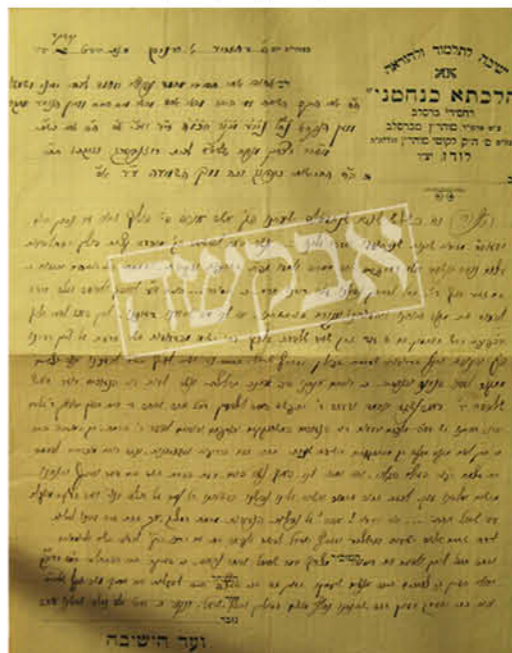
גם בירושלים ניהלה אשתו חנות מכולת והוא היה בא מפעם לפעם ומושיט יד. עם משפחות עניות שלא היה בידם לשלם על החלות, היה ר' לייבל גומל חסד בצנעה, כפי שמספר לנו נכדו ר' שמואל משה סלוביק:

"כשגרתי בקרית צאנו בירושלים והייתי מתפלל שם בשבתות, ישב מולי יהודי מבוגר ונשוא פנים בשם ר' יהודה הערש בראנדווין, חתנו של ר' מנדל גפנר, פעם כשנודע לו כי אמי היא בתו של ר' לייבל רוזנפלד, התעניין 'זה שהיה לו דפוס ב'בית ישראל'?"

"כשעניתי כי אכן, פתח ר' יהודה הערש וסיפר לי: 'לסבתך היתה מאפיה בעיר העתיקה, בימות השבוע מכרה פיתות וביום חמישי אפתה חלות, בליל שישי היה סבך ר' לייבל ממלא את כיסי החלאט הגדולים שלו בחלות, הוא הכיר הרבה משפחות עניות וגם משפחתנו שסבלה מעניות נהנתה ממנו. בליל שישי אחד ראיתי את ר' לייבל

הדפיס עמו יחד את חיי מוהר"ן בלובלין. ר' בייך רובינזון (בסיבת נכדו ר' פנחס צבי).

המכתב בכתב ידו של ר' לייבל, קראקא תרפ"ט, בענין יסוד ישיבות ברסלב בגליציה ובארץ הקודש

שמינו שלא יתוודע לאבינו. ואני זכיתי אז בהיותי צעיר בשנים ונסעתי במסירות נפש ללובלין על שבת בימי החורף שהיה קר וצינה ושלג על הארץ והיה קשה לילך, וגם היתה אז מלחמה בין הסובייטים ופולין ואנשי חיל מילאו את מסילת-הברזל, ואני נסעתי אז במסירות נפש ואז היתה הפעם הראשונה שנסעתי מביתי לעיר אחרת... ואני רוצה להזכיר פה גם שכאשר סידרתי עם ר' לייבל פראמפאלער ביום ערב שבת קודש אצל שניידמעסער את ה'חיי מוהר"ן' לדפוס, היינו שמחים כל השבת קודש... (התפרסם בקובץ 'שביולים').

אעלה נא לארץ הקודש

ר' לייבל איש מעשה היה, ומשהבין כי הרבי רוצה שכל יהודי יעלה לארץ הקודש - הארץ הזאת עם אלו הבתים - החל אורג תפילות ורוקם מחשבות לעלות ולהתאבק בעפרה. באחד הימים, בלכתו ברחוב נטפל אליו שייגץ אחד והפליא בו מכותיו, ראה בכך רמז עבה משמים שהגיעה העת לקום ולעלות ארצה, באותם ימים גם התקבל בביתו עבור בנו בכורו יעקב צו-התייצבות בלשכת הגיוס של הצבא הפולני, אז בשלה בו ההחלטה הסופית כי בא מועד.

תחילה עלה בגפו, ומשמצא דירה בירושלים העתיקה שב לפולין כדי להעלות את משפחתו, היה זה בשנת תרפ"א. באותה עת החל בהדפסת הספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן, אך עקב דחיפות נסיעתו הפקיד את המשך ההדפסה בידי ר' אהרן לייב ציגלמן.

כסף לנסיעה לא היה לו וכדי לכסות את הוצאות הדרך מכר את חנות המכולת שלהם, וכיון שהעליה ארצה בערה בעצמותיו מכר גם את כינורו היקר, וכך נתאסף בידו הסכום הדרוש לנסיעה ולהתאקלמות ראשונית בארץ.

הם נפרדו מלובלין ויצאו למסעם, עברו את הגבול לרומניה, כששם משלשל ר' לייבל לידי שוטרי הגבול הפולנים דמי 'לא יחרץ' כדי שיעלימו עין ממנו בן השבע-עשרה שחובת גיוס מוטלת עליו. בעיר הנמל הרומנית עלו על האוניה, ויחד אתו הפליג החסיד ר' שלמה'לה זילברמן מוונתיקי אנ"ש בלובלין, שאף הוא עשה דרכו לארץ הקודש להשתקע בה.

הנציח בספר 'משיבת נפש'. יחדו ר' גבריאל קפלר

ידידות נאמנה. ר' ישראל בער אדסר

עלה בזכותו לארץ הקודש. ר' משה אהרן שאטין

אגרת מקראקא

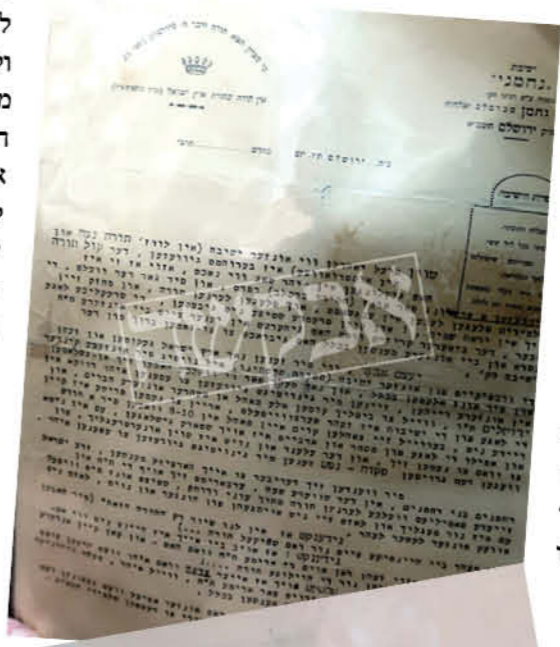
וממחשבה למעשה: שמו השניים פניהם לקראקא הגליציאית, ביקרו בבית ר' משה יוסף ושטחו בפניו את רעיונם והוא נדבק מהתלהבותם והביע נכונותו לענין, במכתבם המשותף מר"ח ניסן תרפ"ט, כתב ר' לייבל לר' יצחק מנדל שבארץ ישראל:

"הנה זה כשלוש שנים שנתבטלה ישיבתנו הק' אשר אורה היה הולך ואור עד נכון היום, ובעוונותינו הרבים מסיבות שונות שנסתובבו ועברו עלינו... אשר באו להשיבה הק' מארבע קצות פולין בהתלהבות עצום נורא ונשגב ועלו במספרם יותר ממאה ולמדו גפ"ת בחריפות ובקיאות. ובאמת כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברוך ד'. אבל לדאבון נפשנו עלה בידנו חרס. כי ה'סוחר'... הניח את עצמו לאורך ולרוחב ועלה בידו להרוס את מקור חיותנו ויהדותנו ונקודת פנימיותנו. או לנו מה שאבדנו בעווננו.

"לכן הגנו לדבר אליך בכפיפת ראש כאגמון, אם יש עוד זיק שביב שלהבת בלבך בחינת 'רשימו' מהעבודות אשר עבדת על ציון רבינו הק' והנורא ואף העבודות שעבדת בפולין ובארץ ישראל. זכרה נא ושים לבך היטב לדברינו אשר יוצאים ממקור לבבנו הנאנח והנדכא. כי רואים אנחנו פה מדינת גאליציא אשר לבות בני הנעורים בוער באש שלהבת י-ה באור נשגב ונחמד ובעזר ד' יתפשט האור לצדדין ככל אתר ואתר די אית בהון יהודאין ד'

עליהם יחיו, דהיינו יש בעה"ז אלפים ורבות בני הנעורים המתגעגעים וכוספים ובווערים לדבר ד' באמת, רק המניעה היא כי אין להם מקום מקלט, רק מסתובבים בישיבות שונות תחת

זרם הרדיפות והביזיונות ונגד רוחם מוכרחים להסתיר את עצמם בפני העולם הגלוי. ואוי ואבוי לנו האיך נשא פנים בעת כזאת אשר הים

האלקים מושפלת עד שאלו תחת"י... אוי ואבוי! אהה! על נפשות הנידחות מחמת המציק.

"אך אחת היא בידנו לעשות, לייסד שתיים שלשה ישיבות בגאליציא ובארץ ישראל, לפשט ולפאר את שם רבינו הק' לכבוד השם ולרוממותו ואתה תוכל ליתן ולהניח את היסוד מצדך במה שתוכל. ואחר נראה. כי העיקר הוא ההתחלה כמו שאמר רבינו הק', ואולי כי צריכים איזה אנשים שיעסקו בעסק זה, אזי העצה היא להעלות את אחיק משה יוסף שליט"א והוא כבר יתעסק בענין הזה. ואנחנו נחלץ חושים בפולין וארץ ישראל, ונקוה כי בעזר ה' עלה נעלה וירשנו אותה...

"זכור: כמאמר רביה"ק, בענייני אפילו דבר קטן הוא כבד מאד מאד. מצד אחד נשקפה הסת"א להעלים ולהסתיר את העבודות והנקודות טובות שלא יאירו, ומניחים כל מיני מכשולות על הדרך ומניעות ועיווים, ומצד השני כמה עולמות ומלאכים שרפים ואופנים המשתוקקים וכלים מחוטים ומתגעגעים שיצא העניין של רבינו הק' בעולם. אבל כבד מאד לקיים עצותיו המחייב באמת ומעלין נפשות משאול ומתחתיו. ומעט דמעט שעושים בשביל עניין רביה"ק היא טובה גדולה לעולמי עד, בעוה"ז ובעוה"ב ולימות המשיח ולתחיית המתים לעד ולעולמי עולמים ולנצח נצחים.

"ראה גם ראה אחינו ורבינו, כי על ידיך תוכל להיות ההתחלה פעם שנית וכמאמר רז"ל הכל הולך אחר ההתחלה וד"ל. אם זכית לראות את הנפשות היקרות המסולאים מפז שנתרכזו בלודז' באותו הזמן שהיתה הישיבה על תילה ומכונה, ונהר ורחב לבבך באמת, ולא זאת כמה נפשות יקרות המתרכזים

"השמחה והחדוה והתרוממות הדעת ששרר בין אנ"ש בעת בואי הנה, המה נשאתי והגיעתי עד למרומי שחקים" - - -

תיאור חי ונלבב מביקורו של רבי לייבל רוזנפלד בעיר לודז' - מתוך מכתב ששלח משם לידידו רבי ישראל בער אדסר שבארץ הקודש

"כבוד אהובי אחי ורעי הנצמד בקירות לבבי כמו ישראל דוב נ"י ברזל, אדסר. אחרתה"ט כמשפט! הנני להתראות אתך בפנימית לבבי המלא השתוקקות וגעגועים לראותך בזה. כי מה אעידך ומה אתאר לפניך את רגשי לבבי אשר מלאו את כל אברי ושרעפי ועורקי, השמחה והחדוה והתרוממות הדעת ששרר בין אנ"ש בעת בואי הנה, המה נשאתי והגיעתי עד למרומי שחקים, ואדמה בעת ההיא כי הנני בין שמים לארץ באויר כמו במעוף (אעדאפלאן) [-אווירון] וכמעט בטל ממני הגשם. אבל כל זה אינו אלא אלף מני השבת שעשה עלי רושם כביר מאד מאד, התפילה ברגש ומחאת כפים ותפילה בכח, הזכירני דמיון הראש-השנה באומאן בזמנים הראשונים, ואחר כל אלה הריקודים בדביקות נפלא ובביטול עצמיות אשר לא ראיתי זמן כביר, וכן באו איזו אנשים אלי אחר סעודת הלילה להשתעשע אתי באהבים... ובדבר כל סדר התפלה אשר פי מלא... והקידוש והלימוד סיפורי-מעשיות בטעם ובמתק לשון וב"ה גם אני לקחתי חבל במיני פרפראות שזכני ה' בזכות רביה"ק להאיר את המעשיות בשיחות וסיפורים ששמעתי מאנ"ש שיחיו

ושכבר שק"ח לנו ולכל ישראל, וכמעט יצאנו אחר הריקודים כמו מהאידרא בבחי' (בועיר אנפין), לבי עלי דוי שלא ראיתך אצלי באותו מעמד, ולבי רחש לי אשר בודאי כמו שאני משתוקק ומתגעגע וכוסף לראותך (כמים פנים אל פנים) כן אתה כמו כן כוסף ומתגעגע אלינו פה, בבחי' אף דאיהו לא חזי מזלי' חזי. "הן אף אמנם הייתי בלודז' שבת פ' תרומה, אחי ורעי אין בפי די מלים לתאר את המחזה השמחה והחדוה והתעוררות שהי' בליל-שבת, אכלתי בלילה אצל הרשיל ביכהאלטער נ"י, בלי ע"ה שלחן ד' כביכול, מסובין בנים ובנות היודעים ומבינים ענייניו בדעת האמת, ממש חיות הנפש, לבי נתמלא גיל וחדוה עד לבכות מגודל הנחת-רוח שהי' לי מזה ובשבת בבוקר בבית החסידים התפלה בהתעוררות והתרוממות ובאחדות, וביניהם נפשות מביני דבר בדעת וספרי רביה"ק בהתמדה, אין באפשרות להעלות על הכתב...

"נפשי כלתה אליכם ידי ורעי, שתזכו גם אתם לראות בעיניכם כל זאת, הן כל הבית החסידים מלא מפה אל פה מבלי אפס מקום, עומדים צופים, וכן הקבלת פנים כמו... בהתעוררות ובשמחה וברבינו, בערב מעומק הלב ותקוה לישועה והמצפה ממך תשובה נכונה וטובה ועזרה בעזרה"ת. אחיק משה יוסף בן גליקה ראזאנבערג".

להניח תפילין בפרהסיא

ר' לייבל לא שקט על שמריו ונסע אל שאר קיבוצי חסידי ברסלב בפולין, דיבר עם כל מי שיוכל לפעול למען יסוד הישיבה הקדושה, ושכאמצעותה יוכלו רבים מיקירי אנ"ש לקבל 'דרישה' (הזמנה לכהן במשרה תורנית) - תנאי לקבלת סרטיפיקטים, אשרות-עלייה ארצה

נסענו כל אנ"ש לפיעטרוקוב על ברית מילה אצל ידידנו ר' יחיאל נ"י וינבערג, ואחיו הוא חותנו הר' יודיל וינבערג מפשעבורז, ובאלשקא נודמן גם ידידנו רבי בנציון אפטער שליט"א, הן פינו מלא כים ולשונינו כהמון גלוי, אין בכחנו לספר אף אחד מני אלף את יקר תפארת הסעודת ברית-מילה שהי' שם, כי יש להם שטיבל זה לא מכבר שנתן גביר אחד, מרווח ובכבוד, וגם הוא נותן בכל פעם פחמים מעץ וכסף, גם... קבץ אצלו מטבע גם אוכל ושינת לילה, אבל כשישבנו לסעודה בשעה 12 ישבנו בשירות ותשבחות ודברי אלקים חיים מספרי רבינו ושיחות הר' בנציון ועוד אחד, ברגש והתלהבות עד 5, תבינו אחי ורעי, היאומן כי יסופר אשר אנשינו ישיגו בפולין כל כך כבוד וחשיבות בעולם המלא סער... הן מחנק בא לפי, שאין בשום אופן כח בי לדבר או לכתוב מעוצם התלהבות והתרוממות שהפיח בהם כח ביאתי, שנעשה התחדשות עצום ונורא מאד..."

Handwritten signature of Shlomo Zalman Abramowitz.

'שארית ישראל' מכתב קבד

מממשלת המנדט. הוא נסע גם לאוסטרווצה - בה היה קיבוץ של תלמידי חכמים מאנ"ש והנודעים שבהם רבי אברהם יצחק וייסזאנד ורבי משה מנחם ויינברג, שאף הם הרביצו תורה בישיבת 'הלכתא כנחמני' מימיה הראשונים - ושטח בפניהם את החזון הגדול, כאשר יזכיר להם לימים במכתבו:

"...כי נחלת בניינו תושבי עיר הקודש לייסד ישיבה על שם רבינו הקדוש וגם להמשיך כמה מאנ"ש מפולניא ומרוסיא אל הישיבה, והטעם כבר דיברתי אתכם עוד בהיותי במחנכם... דיברתי עם הר' אברהם יצחק נ"י שיש יכולת

לאסף הרבה הרבה בחורים ובני הנעורים שרצונו כבר חזק להסתפח אלינו ולקחת חבל בנחלתנו, רק העיכוב הוא כי צריכים להיות נכנע תחת זרים מסיבת מצבם הם תולים בדעת אחרים. וכל כוספם הוא להניח תפילין בפרהסיא... הן כבר השגנו מכתבים מאומין, כעשרים, היינו מר' אברהם (-שטרנהארץ) שליט"א והר"ד משה טשענסטחובער והר"ד מתת' (הכהן) והר"ד צבי יהודא (-ליפל) נ"י ומטעפליק ועוד אין מספר למו, ולדאבוננו אין לנו אפשרות לעשות להם דרישה, ואם נפתח ישיבה אז כבר יהי' בידינו כוח לעשות דרישות לכמה משפחות א"ה. וגם רצוננו להביא אלינו את הר' יודיל (-זילברמן) והר' לייבוש מלובלין. אי לזאת הגנו מבקשים מאתכם תשובה ברורה על נכון... (א' לסדר "כי השחד יעור פקחים" תרצ"א, בכת").

גם בנסיעתו זו לפולין לא נטש ר' לייבל את עסקו בהדפסה, הוא נסע לפויטרקוב בה היה דפוס משובח והחל להדפיס שם את הספר 'משיבת נפש', אך כשנודע לו ממכתבו של ר' ישראל בער אודסר מטבריה כי ר' אהרן לייב ציגלמן כבר עוסק בהדפסת ספר זה, חדל מכך.

באותם ימים קיבל ר' לייבל מכתב מארץ הקודש מידידו ר' משה באגומולני - חסיד נלהב שהתקרב על ידי רבי ישראל קרדונר, עלה מאודסה ארצה והיה שמש ב'ישיבת מאה שערים' ומאז בואו חדור היה בהתלהבות של עשיה למען דבר רבינו - בו מספר לו "שלחתי כתבים להדפיסים לווארשא על התורה הראשונה מה שבעזר השי"ת חדשתי וקראתי שמו קונטרס 'מנחת נערים', לנטוע על השריש בלב הנערים מקטנו ועד גדלו דעת רבינו הק', כנאמר חנוך לגער גם כי יזקין לא יסור וכו' בכך תראה שידפיסו אותם ובאם ידפיסו וישלחו לי, אזי בעזה"ש אוסיף בכל פעם חדושי תורה על כל התורות וספר המדות וסיפורי מעשיות, הכל לטובת חינוך נערים, בלשון צח קל ונקי" (טו תמוז תרפ"ט, בכת").

בעת ההיא נולד רעיון 'עיר גנים' - הקמת מושבה בארץ הקודש לחסידי ברסלב, ור' משה מספר לו בהמשך המכתב כי במוצאי חג שבועות התקיימה אספה רבתית בביהכ"ס דברסלב בעיר העתיקה, בה הוחלט להתאחד יחד כל אנ"ש בארץ ישראל ובפולין כדי להוציא את חזון 'עיר גנים' לפועל, ולאחר האספה הוא, ר' משה, העלה על הכתב באיגרת ארוכה ונרגשת את הדיבורים הנלהבים שנדברו בה ושלח שמונה העתקים מודפסים ממנה לקיבוצי חסידי ברסלב בפולין, עם חתימות אנ"ש מירושלים, יפו, צפת, חיפה ובני ברק.

ואמנם האיגרת ההיא, בה שטח ר' משה

באגומולני בפני כלל אנ"ש בפולין את רעיון 'עיר גנים', עוררה הדים רבים, באחד מסעיפי התכנית כתב "הנהלת הישוב של אנ"ש צריך להתנהל על פי דרך רבינו הקדוש שלימדנו באמרו, שלחם עם אווערקעס (=מלפפונים) זה מאכל טוב מאוד (חיי מוהר"ן תקנ"ח) וע"פ זה נשגשג ונעלה מעלה מעלה בעזה"ת" ובשולי האיגרת ציין "היות

” בליל שישי אחד ראיתי את ר' לייבל נכנס לביתנו, הוא חשב שכולם ישנים, הניח על השולחן חלה ורצה לחמוק וללכת, אך כשראה שהילד, שהייתי אני, מביט בו, אמר: 'אוי, חלה אחת זה מעט מדי' והניח על השולחן חלה נוספת ”

השתוקק להביאו ארצה. ר' אברהם יצחק וויסאנד הי"ד

שידידו ר' לייב רוזנפלד נמצא כעת אצלכם והוא יוכל לברר לכם את כל הענין בפורטרוט".

המוני חסידי ברסלב הביעו נכונות לקחת חלק ביזומה, וכלשון אנ"ש לדוד' במכתב הצטרפותם: "ע"פ החלטת אנ"ש די בירושלם ד' עליהם יחיו, ליסד נקודת ישוב על שם רביה"ק בתור 'עיר גנים' בארצנו הק' בשם כפר ברסלבי, בכדי לכבוש דרך סלולה שיוכלו במשך הזמן לעלות

כמה וכמה משפחות מאנ"ש לארץ ישראל, כפי שהודיע רבינו הק', אשר אי אפשר להיות איש ישראלי, כי אם ע"י ארץ ישראל וכפי שהציעו לנו החברים שבירושלים אשר יש דרך ומציאות להתפרנס גם בארצנו הק' ואף גם התייגעו וחקרו ומדדו ויעצו עצה נכונה וישרה האיך לסדר את הדבר בכדי שיוכל כל עולה לחיות על אדמתנו אדמת הקודש במושב בטוח מגיעי כפוי א"ה בפרנסה יסודית ולעסוק בעבודת ד'. לזאת קבלנו ע"ע אנש"ש דפה לאדו יע"א בכל תוקף ועזו ליתן כל איש כפי כוחו מן חמשים עד מאה זהוב לשנה, וזאת הן משלו והן מאחרים בתור מְעֻשָה והן בכל תחבולות שבעולם, כך שתהי' הסכום הנ"ל בלי שום טענות ומענות, איש ממנו לא יכלא מלהיות חבר במוסד קדוש כזה אשר כל קדושת יהדותנו קדושת איש הישראלי, תלוי בזה, והמוסיף יוסיפו לו כל טוב".

תכנית 'עיר גנים' אמנם לא יצאה לפועל, אך רוח ההתלהבות עשתה את שלה ורבים התעוררו לארץ הקודש ובשנים הבאות פעל ר' לייבל רבות יחד עם חבריו להעלות אנ"ש ובני משפחותיהם מרוסיה ופולין. כך למשל באחד ממכתביו לרבי יצחק ברייטר הוא כותב לו: "סערטיפיקאט עבור חתן לבתך שרה ת' יש להשיג, אף שיקח מעט זמן וגם מעט כסף, אבל יש ויש יכולת להשיג בשני דרכים. לכן תוכל להיות בטוח על אמונתי כי א"ה אסדר זאת בנקל... שלח לי את שמות והשנים של כל משפחתך בפולנית, אולי יעלה בידי לצרף איזו נפשות לאיש אחר... ידיך מברכך ומעריצך כערכך ומצפה לשמוע ממך רק טוב ואפשר לראות אתך פנים אל פנים" (מוצ"ש יתרו תרצ"ה ירושלים, בכת").

ישיבת 'נחמני'

עם שובו ארצה החל לפעול הלכה למעשה, הוא שכר מ'כולל וורשא' אולם גדול ב'רחוב היהודים' בעיר העתיקה, בו יסד את 'ישיבת 'נחמני' אשר 'נוסדה ע"ש רבינו הק' ירושלם יום ה' ט"ו טבת תרצ"ב", כשלימינו עומד ידיו ר' משה באגומולני בתור מזכיר.

באותה תקופה גם רבי שמואל הורביץ הקים עם בואו מאומן את 'ישיבת ברסלב לתורה ותפילה'. חלפו שנתיים ובאספת אנ"ש החליטו רבי לייבל ורבי שמואל לייסד ישיבה ביחד, ובו ביום - א' דחול-המועד פסח תרצ"ד - העלו על הכתב את החלטתם כשלחתימתם מצטרפים רבי מאיר אנשין, רבי שלמה וועקסלר, ר' יחיאל גרינוואלד, ר' משה אהרן שאטין, רבי אלטר בנציון, רבי נתן בייטלמכר, ר' שלמה זילברמן, ר' חיים ברוך טרנובסקי, רבי זאב כעשין (חשין), ר' יצחק מגדל ור' משה'לה.

כל פסיעה ופסיעה בו קודש

אחד מאלו שזכו לעלות לקודש בזכותו, היה ר' משה אהרן שאטין מחסידי ברסלב בלודז', המתאר בקולמוס לבבו בחן רב, את בואו של ר' לייבל לעירו והשפעתו הגורלית עבורו:

"הוא עלה לארץ ישראל בשנות הטר"פ והתיישב בעיר העתיקה, לא רחוק מבית הכנסת הגדול, על יד המקווה, ולא רחוק מהכותל המערבי. דירתו היתה במרתף, עם משפחתו הגדולה ולא התלונן אף פעם. תמיד היה

ליקנטי מוהרין הוצאת 'חברת מפיצי ספרות מוהרין' ירושלים תרע"ג

חיי מוהרין' שהדפיס ר' לייבל בסיוע האחים ר' ישראל דוד ר' בייך רובינזון, לובלין תרפ"א

השתפכות הנפש מהודרה שלישית פראנפאל תר"פ

הספר 'תפילות ותחנונים' בערי טייטש, שהדפיס ר' לייבל בתרע"ג

חיי מוהרין' מהודרה שניה - נדפס ע"י ר' לייבל, פראנפאל תרע"ג

'בהשתדלות חסידי ברסלב דאומין ולובלין - ליקנטי הלכות אורח חיים ח"ב שהדפיס ר' לייבל בתרע"ח (בארכת מכתב שילום)

הספר 'זמרת הארץ' שהדפיס ר' לייבל בתרע"ו

"באותה השבת שמע את משה אהרן שאטין מתפלל ותיכף מצא חן בעיניו תפילתו. אחרי התפילה ניגש אלי, לחץ לו את היד ושאל: 'מי אתה ומאין אתה?' השאלה הבהילה אותו, ענה בגמגום: 'אני חתן של ר' מנחם ברזסקי, למה?' - 'מצא חן בעיני הנוסח של התפילה וגם החום שבו אתה מתפלל. האם אתה כבר הרבה זמן מכיר את הברסלובר?' - 'כן, הרבי שלי היה ר' אליעזר מהעיר פלוצק, בזכותו זכיתי לכל זה. מי יתן שאהיה ראוי לכל זה באמת...! וכך נקשרה הידידות בינו ובין משה אהרן שאטין. מאז נפגשו כמעט יום יום ודיברו על ארץ ישראל.

"פעם חותנו של משה אהרן שאטין הזמינו לשבת, ובזמן הסעודה, בין מאכל למאכל, סיפר ר' לייב על ירושלים. היה בו כוח לצייר דבר כאילו זה חי, כאילו זה עומד ממש לפני עיניך. הכל בעיניי ירושלים. כולם שאלו, רצו

” בשעות המאוחרות של הלילה עמדה אשתו, לשה את הבצק, ור' לייב הסיק את התנור ובינתיים אמר כמה פרקי תהילים. וכשנגמרו הלחמניות, אז ר' לייב הלך להתפלל ואשתו יצאה למכור את הסחורה. ומזה התפרנסו...

לדעת כמה שיותר, בכלל לא שמו לב לאוכל. כולם היו צמודים לסיפורים של ר' לייב...

”באותה שנה היתה התעוררות גדולה בין יהודי אירופה לעליה לארץ ישראל. אז כבר היטלר ימח שמו עלה לשלטון ויהודי גרמניה הרגישו על בשרם את הרדיפות. ארוזו מה שניתן לארוז, מכרו מה שניתן למכירה ועלו לארץ ישראל. בתור בעלי הון ממשלת המנדט אישרו להם את זה. רק מפולין היו זקוקים לסרטיפיקט ולזה היתה מכסה, ולא נתנו ליחידים, רק לקבוצות שעברו הכשרה וחברים במפלגות... לא היה בית יהודי שלא דיברו מעליה, וגם עלו. אמנם לא הרבה וחבל...”

משה אהרן: “ר' לייב חזר לירושלים ואחרי כמה חודשים קיים את הבטחתו - שלח דרישה למשה אהרן שאטין - סרטופיקאט. יום אחד הוא מקבל הודעה: 'נא להתייצב בין השעות 8-10, הגיע עבורך רישיון עליה (סרטיפיקט)'. משה אהרן שאטין לא ידע מה לעשות ואיך לעשות, מרוב התרגשות... וכך קיים ר' לייב את הבטחתו למשה אהרן. בזמן המנדט אפשרי היה הדבר רק על ידי חתימת ערבות של 500 לירה שטרלינג, ואיך העיז בן אדם כמוהו, שהיה עני בעצמו? לאלוקים פתורנו... אבל הוא קיים את מה שהבטיח, מבלי לדרוש מה שהוא תמורת זה.

”בחדש ניסן הגיע משה אהרן שאטין לחופי יפו עם האוניה 'ירושלים'. היום היה מלא אור ואויר קיצי ממש, אויר של קדושה. החכמים אומרים: 'אוריא דארץ ישראל מחכים'. אפשר תיכף להרגיש בזה, ברגע שאתה דורך את הדריכה הראשונה על אדמת ארץ ישראל, הראות היא כל כך בהירה, השמים בלי ענן, האור מסנוור את העיניים ממש. את זה לא רואים בחו"ל. הכל שונה, נושמים אוריא דארץ ישראל...”

”ולא כל אחד זוכה לזה. ואני ב"ה כן זכיתי, 'באיזה זכות?' אומר משה אהרן בליבו, 'מי יכול להדמות לי, אין כמוני מאושר מכל הבחינות...' כמה ערכים עוזרים לנו לרדת מהאוניה, לסירה

ר' לייב מקיים הבטחתו

האברך הצעיר ר' משה אהרן נדבק מהתלהבותו של האורח והביע רצונו לעלות לארץ הקודש, ר' לייב הבטיח שכשישוב ארצה ישתדל לארגן לו ולבני ביתו אשרות-עליה ממשלת המנדט. אמר ועשה, כפי שמספר ר' אגרת משה מקראקא.

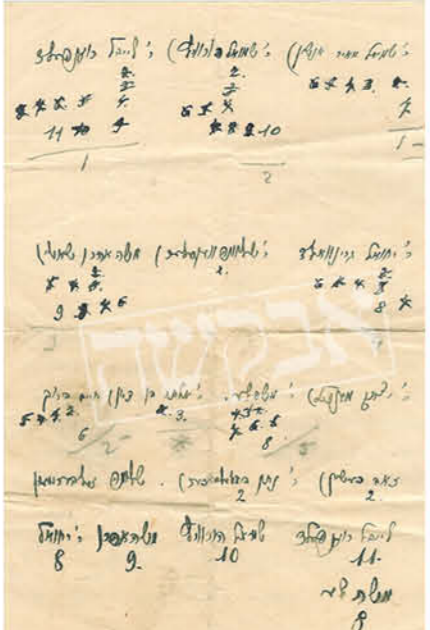

אגרת משה מקראקא. ר' יצחק מנדל רחוברג

הפסדים כלכליים קשים ואיבד את הונו ושוב לא יכל לתמוך בבנו שבארץ ישראל. הבן, שסבל כאן מעניות, התמרמר 'בשביל מה עליתי ארצה?' וכעס על ר' לייב שבעטיו עלה. אך כאשר הגיע החורבן הנורא וממשפחת הירשנבוים לא נשאר זכר ושארית מלבדו, הבין שניצל בזכותו של ר' לייב ומאז, כחובת הכרת הטוב הוא ומשפחתו נהגו להגיע לכל שמחה שהתקיימה במשפחת רוזנפלד, ועד לפטירת להם הוריי היו שולחים להם הזמנות לשמחותיהם.”

ר' שמואל נזכר “לפני כעשרים שנה היתה אמי מאושפזת במושב-זקנים הירושלמי 'זרע יצחק', הייתי בא לבקר אותה שם ובין מנחה למערב התיישבתי והתחלתי ללמוד חומש רש"י ורבים מהזקנים התאספו לשמוע. כשאמי היתה צריכה לעזוב את המושב-זקנים, ביקש ממני המנהל שאמשיך לבוא וללמוד עם הקשישים ואכן המשכתי לפקוד את המקום. היה שם גם רבי אלעזר מנדל קוסטנטינר מזקני חסידי ברסלב, בין מנחה למערב הוא היה מתבודד ולא הצטרף אלינו, כמדומה בגלל שהיה כבד-שמיעה. ניגשתי אליו פעם ושאלתי אותו אם הוא זוכר את סבי ר' לייב פראמפולר שהיה מחסידי ברסלב, בקצה השני של האולם ישב יהודי זקן חסיד גור, האס שמו, איך ששמע את השם 'ר' לייב פראמפולר' ניתר ממקומו בהתרגשות 'מה

הוא לך?', אמרתי לו שאני נכדו והוא חזר ושאל נרגש כולו 'לייב פראמפולר פון לובלין?!' וכה סיפר אותו ישיש לובלינאי: 'הבית שלנו בלובלין היה מול הברסלבר שטיבל, בראש השנה כשכל הברסלבר חסידים התפללו בהיכל ישיבת 'חכמי

סיומת האסיפה מא' דחוד'מ פסח תרצ"ד. בה נחלט ע"י ר' לייב רחוברג ור' שמואל הרובין ליסד יחד ישיבה

לובלין, שימש השטיבל כעזרת-נשים עבור נשות חסידי ברסלב, הוא זכר היטב את אנ"ש בלובלין, את האחים מנדלאיל וכל השאר. "והישיש הלובלינאי המשך וסיפר: 'בחור בן שבע עשרה הייתי כשסבך ר' לייב פראמפולר הגיע לפולין כדי להשפיע על יהודים לעלות ארצה, הוא ניסה לשדל אותי שאעלה לארץ ישראל: 'למה לך להישאר כאן? הרי הגויים כאן עלולים להרוג יהודים' אמר לי, וכדי שאשתכנע תיאר לי תיאורים חיים: 'הידוע אתה מה יש בארץ ישראל? היהודים שם חורשים באדמה ושמים את המשניות על המחרשה ותוך כדי מלאכתם עוסקים בתורה'. אני לדאבוני לא שמעתי לו,

כל משפחתי נספתה בשואה הארורה ורק בנס ניצלתי הודות לידע שהיה לי באלקטרוניקה והגרמנים היו צריכים אותי וכך שרדתי'. לאחר המלחמה, תקופה מסוימת התגורר היהודי הלובלינאי בעל המעשה בגרמניה, וכשחסידי ברסלב היו מגיעים לשם לאסוף צדקה, נהגו לבוא אליו והוא היה עוזר להם ביד נדיבה, עד שלימים עלה ארצה.”

העתקות למשמרת

גם בארץ הקודש המשיך בהפצת ספרי רבינו, כשהספרים מודפסים בפולין ונכתב עליהם "חברת מפיצי ספרי מוהר"ן עיה"ק ירושלים תובב"א". כך בשנת תרצ"ו הדפיס עבורו אחיו ר' אלימלך מפראמפול, בעיר בילגוריי הסמוכה, את הספר 'זמרת הארץ' שמהדורתו הראשונה אולה. באותה שנה אף קנה מר' אהרן לייב ציגלמן אלף

ספרי ליקוטי מוהר"ן, והם נשלחו אליו עם ר' מוטל יגלניק שעלה אז ארצה.

בשנת תש"ג, יסד ר' לייב יחד עם ר' גבריאל קפלר ור' שמואל מרדכי קורנבליט את אגודת 'צדקת שלום' שמטרתה לאחד את כל אנ"ש בפעולות לענייני רבינו, מדי שנה היה מדפיס לוח-שנה מטעם האגודה "מנחת זיכרון לידידי חברת מפיצי ספרי מוהר"ן מברסלב”.

מלבד הדפסת הספרים, גם העתיק ר' לייב כתבים יקרים למשמרת לדורות, בהם הספר 'כוכבי אור' לרבי אברהם חזן, אותו השיג על כל חלקיו כאשר הוא כותב במכתבו לאנ"ש באוסטרובצה: "...ספר כוכבי אור השלם שהשגתי מאומין בכת"י הרבה ובתוכם חלק אחד הנמנה

”
כשהוא הגיע לפולין כדי להשפיע על יהודים לעלות ארצה, ניסה לשדל אותי שאעלה לארץ ישראל: 'למה לך להישאר כאן? הרי הגויים כאן עלולים להרוג יהודים', וכדי שאשתכנע תיאר לי תיאורים חיים: 'היודע אתה מה יש בארץ ישראל? היהודים ושמים את המשניות על המחרשה ותוך כדי מלאכתם עוסקים בתורה'

שביקש 'אל תשליכני לעת זקנה', ועוד, אצל חזקיהו המלך, כשהנביא אמר לו דברים כדורבנות 'צו לביתך כי מת אתה ולא תחיה', מה כתוב על יד זה? 'ויסב פניו אל הקיר ויתפלל!' והגמרא מוסיפה שחזקיהו אמר בלבו: 'מקובלני מבית אבא - אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם, אל ימנע את עצמו מן הרחמים'. וזה באמת עזר לו, קיבל עוד 15 שנה לחיות, 'שמעתי את תפלתך ראתי את דמעתך הנני רופא לך...'

”וכך אמר ר' לייב לעצמו: 'קח את הליקוטי תפילות והמחשבות וההרהורים יתפורו'. כזה היה ר' לייב רוזנפלד... הרבה עשה למען הכלל. הוא היה גר במרתף, אבל לאחרים דאג שתהיה להם דירה אנושית. חיתן כלות עניות, קיבץ נדבות למען תלמידי חכמים. יושב ולומד ומלמד. נותן עצות טובות למי שרק פונה אליו, חכם ונבון” (ספר 'להקים לאחיו שם').

ר' גבריאל קפלר ידידו של ר' לייבל, הנציחו בספר 'משיבת נפש' שהוציא לאור בשנת תשי"ג: "לזכר עולם תהי' נשמת הר' יהודה ליב שהם בעצם אחד, בגלל שבלי אמונה אין תפילה. והם רפואה בדוקה.

תודות: לאחים ר' דוד ור' אברהם קלמן, לר' שמואל משה סלוביק, למשפחות ארד וגוראריה, לר' יואל משי זהב. לר' נחמן חזנפלד, לר' אהרן אייזנבך, ר' שמואל אברהם תפילנסקי, ספריית מכון שוקן.

היינו ובדיקו אז ארע הפיצוץ, כשראתה אמי את ענן האבק ואני שהייתי אז בן שמונה פתחתי בזעקות 'שמע ישראל' - מאוד נבהלה וחשבה, מי יודע מי נשאר בחיים? וסבא כל אותה עת יושב למעלה ועסוק בענייניו כאילו מאומה לא ארע” עד ימיו האחרונים עסק ר' לייבל בענייני הכלל ואף סייע לאנ"ש בארץ ובאמריקה בהדפסת ספרי רבינו. הוא נסתלק לעולמו בחטף, בכ"ז אדר א' תשי"א. באותו יום היה בתל-אביב בדרכו לבקר את בנו בנתניה, כשחצה את הכביש מכונית פגעה בו וכן ששים ושש היה בעלותו למרומים.

ידידו ר' משה אהרן שאטין, שכל ימיו זכר לו את חסדו אשר עשה עמו כשהעלהו ארצה, כתב עליו בזיכרונותיו:

”סבל מהרבה מחושים והכל החזיק בפנים. לא סיפר לאף אחד כמה הוא סובל. מה שכן - היה

קברו של ר' לייבל בבית העלמין סנהדריה (אחריה ר' אהרן אייזנבך)

לימוד תורה בצל ההפגזות

סוכבה השגחתו יתברך ושנה לפני שפרצה מלחמת תש"ח, בעקבות פטירת זוגתו עזב ר' לייבל את העיר-העתיקה, וכך נמנעה ממנו תלאת המצור והשבי, כאשר מספר לנו נכדו ר' אברהם קלמן:

”בת ש"ז, אחרי פטירת הסבתא, סבא עזב את העיר-העתיקה, את

החנות ב'דייטשער פלאץ' (בתי מחסה) ועבר לגור בביתנו בעיר החדשה בשכונת 'שערי פינה' בבית-ישראל. הבית שלנו היה רק חדר וסלון, ובעת הפגזות הירדנים ירדנו כולנו לדירה תחתונה שהיתה מוגנת יותר וסבא, מטעמים השמורים עמו, לא עזב את הבית, כל הזמן היה יושב ולומד, גם בזמני ההפגזות. אנחנו פגז שנפל החריד את כל הסביבה, והוא - כאילו כלום לא ארע וממשיך בלימודו. היתה לו התמדה עצומה. בזמני הפסקת-אש היינו באים אל הבית, כולם הפצירו בו שאם שוב תהיה הפגזה יצטרף אליהם למקלט, אך הוא עונה 'אלעס איז בסדר', הכל בסדר”.

בזיכרוננו של האח, ר' דוד קלמן, שהיה מבוגר יותר, חקוקה היטב אחת ההפגזות: ”סבא לא רצה לרדת לקומה הנמוכה שבה הצטופפו כולם. זה היה בתקופה שאחרי פסח תש"ח - יום אחד כשהוא ישב למעלה לאכול ארוחת בוקר, ארעה הפגזה ורסיס פגז פגע בדירה התחתונה בה אנחנו היינו, הקירות בירושלים היו עבים מאוד, אבל הפגז יצר חור ענק והרבה אבנים ירושלמיות נפלו בקול רעש, אחותי נפצעה בראשה ואני בנס יצאתי רק עם פציעה קלה באצבע. רגעים ספורים לפני שהפגז נחת, עלתה אמי לאביה ר' לייבל להגיש לו משהו לשתות, לאחר מכן ירדה למטה לדירה בה אנחנו

ר' לייבל בחצר הדפוס ליפשיץ שבו עבד בערוב ימיו

A. For the Applicant.		א. על גביש הישגים להגיש על מועמדות לתל.	
1. Name and full address of Applicant.	השם והכתובת המלאה של המועמד.	1. שם המועמד והכתובת המלאה.	השם והכתובת המלאה של המועמד.
2. If the application is on behalf of a Society, name of Society.	אם המועמד הוא בשם חברה, שם החברה.	2. אם המועמד הוא בשם חברה, שם החברה.	אם המועמד הוא בשם חברה, שם החברה.
3. Name of School.	שם הסוכה.	3. שם הסוכה.	שם הסוכה.
4. Type of School (kindergarten, elementary, secondary, adult or technical).	סוג הסוכה (גן ילדים, יסודית, ביניים, חינוך בוגרים או טכנית).	4. סוג הסוכה (סוג הסוכה).	סוג הסוכה (סוג הסוכה).
5. Is it a school for boys or for girls or for both?	האם היא סוכה לילדים או לילדות או לשניהם?	5. האם היא סוכה לילדים או לילדות או לשניהם?	האם היא סוכה לילדים או לילדות או לשניהם?
6. Situation of the building (give full address).	מיקום הבניין (תתן כתובת מלאה).	6. מיקום הבניין (תתן כתובת מלאה).	מיקום הבניין (תתן כתובת מלאה).
7. Is the building owned or rented by Applicant? If rented, state name of landlord and length of lease.	האם הבניין שייך למועמד או נשכר? אם נשכר, שם הבעלים וזמן הדיור.	7. האם הבניין שייך למועמד או נשכר? אם נשכר, שם הבעלים וזמן הדיור.	האם הבניין שייך למועמד או נשכר? אם נשכר, שם הבעלים וזמן הדיור.
8. Available accommodation.	האפשרויות המגורים.	8. האפשרויות המגורים.	האפשרויות המגורים.
9. Size of playground (if any).	גודל שטח המשחק (אם יש).	9. גודל שטח המשחק (אם יש).	גודל שטח המשחק (אם יש).
10. Name of headmaster (state age and qualifications).	שם מנהל הסוכה (תתן גיל והשכלה).	10. שם מנהל הסוכה (תתן גיל והשכלה).	שם מנהל הסוכה (תתן גיל והשכלה).

לפאר ולדומם ענין רבינו. מסמכי העמותה שהגיש ר' לייבל לממשלת המנדט להקמת 'שיבת נחמני'

ס פ ר י
אדמו"ר מוהר"ן זצ"ל מברסלב
 חברת מפיצי ספרי מוהר"ן בירושלים מודיעה בזה, שיצאו לאור על ידיה הספרים האלה: **לקוטי מוהר"ן בי"ח קיצור לקוטי מוהר"ן ובקרוי יצאו לאור:**
זמרת הארץ ספר המדות
 גם אגרות להשיג: עלים לתרופה; לקוטי הלכות או"ח ח"ב; לקוטי הלכות יו"ד ח"א; לקוטי תפלות בי"ח לקוטי עצות; שיחות הר"ן.
 הממכר בירושלים אצל: הר' יהודה ליב רוזנפלד, בתי מחסה; בימים 'מראס' ע"י מאה-שערים; בימים 'בנח' על ידי בתי ווארשא; בימים 'תושית' - א. בך מורת; רוזוב יפו; הכורך הרב אלימלך מזלשטין, בתי ווארשא; בתל-אביב סר א. רבינון, מוכר ספרים, נחלת בנימין 35.

מודיעה על הספרים שיצאו לאור ע"י חברת 'מפיצי ספרי מוהר"ן' בכתב-עת ש"ל בתרצ"ו

בחלקי ס' הנ"ל ונקוב בשמו 'חכמה ובינה' הנדפס כבר באור זורח'... ובין כך ובין כך היא זכות הרבים לדורי דורות" (א' לסדר כי השחד יעור פקחים שנת 'אל רנת' [תרצ"א]).

כמו כן נמצא העתק בכתב יד ר' לייבל, של הספר 'פרפראות לחכמה' להרב מטשעהרין, עם הוספות מנכד המחבר רבי אברהם שטרנהארץ, כך כותב רבי נתן צבי קניג ומוסיף: "דוע לי מפי השמועה שהר"ר יהודא ליב זצ"ל היה זמן ממושך עוסק בכת"ר ר' אברהם להעתיקם ולסדרם לדפוס, אך רוב רובם של כתבי ר' אברהם וחידושיו אשר היו רבים בכמות ואיכות, נפלו שבי ביד צר בשנת תש"ח, בנפילת העיר העתיקה, וזמן רב היה ר' אברהם זצ"ל דואב ומצר על איבודו" (נוה צדיקים).

בשמחה תמיד

ר' לייבל אהב לנסוע למירון להסתופף בצל בוצינא קדישא רשב"י, נוטל היה את כינורו ויוצא מירושלים אל הגליל העליון, כשבדרכו הוא מבקר את בתו וחתנו ר' דוד נובומינסקי בישוב שדה-יעקב שבצמק יזרעאל והנכדים עוד זוכרים איך היה מנעים להם בכינורו בניגוני דבקות ושמחה, ומשם היה ממשיך אל ציון רשב"י, בו שהה במשך חודש שלם בעבודת ה' בדביקות הבורא. הרה"ח ר' נתן דוד שפירא שהכירו בילדותו, זוכר ממנו בעיקר את שמחתו וצהלתו שהיתה שפוכה על פניו.

"סבא היה אדם מאוד שמח" - מספרת נכדתו של ר' לייבל הרבנית ארד - "הוא דיבר כל הזמן על כך שהרבי אמר לשמוח ושהרבי אמר 'אל יאוש', בעודי בת שנתיים כששמעתי מפיו רבות משפט זה, לא הבנתי מה זה יאוש..."

"הזמירות שסבא שר היו של חסידי ברסלב. אבי היה מתנגד 'פרושי' ומנהגיו היו שונים, בפסח היינו עושים שתי קערות, אחד כמנהגו של הזיידע ואחד כשל אבא. את חג סוכות אהב סבא במיוחד, אמי סיפרה לי שבפולין הוא בנה כמו ידיו את הדפנות וצייר ציורי-סוכה יפים מאוד, היו לו ידיים טובות, הוא ניגן בכינור למרות שממיו לא למד מוזיקה”.

"הוא מאוד התמסר למלאכת הדפוס, בית-הדפוס שבו עבד היה במדרגות המובילות לשכונת 'בית ישראל', מפעם לפעם באתי לבקר שם וזכרתי שראיתי איך מדפיסים הגדה של פסח עם פירוש של ברסלב. סבא היה עסוק כל העת בהדפסת ספרי ברסלב, זה עמד בראש מעייניו, והסבתא שידעה לאפות, לשה ועשתה חלות ועוגות ואמי הלכה למכור אותן. סבתי ע"ה זוגתו של ר' לייבל היתה מאוד צנועה והלכה עם לבושים כהים”.

אחת האמירות עליהם היה חוזר תדיר בשם ר' שמואל שפירא היתה: 'אם הבנים שמחה, א"ם ראשי תיבות: א'זמן, מ'ירון, שם ורק שם יש לבנים, לנשמות ישראל, שמחה'...

מבני היכלא דרשב"י. במסגרת נצדד ימין: רבי שמואל יחד עם רבי לוי יצחק במדר בחברה שלפני ציון הרשב"י. במסגרת נצדד שמאל: רבי שמואל פיתרו הקבועה בהיכל ציון הרשב"י

"ר' שמואל היה מגיע למירון שבוע לפני ראש חודש ונשאר שבוע אחר כך מדי חודש וחוזר הלילה, וכשהיה ניגש ל'עמוד' לתפילת יום כיפור קטן היתה לו נעימות נשגבת ומתוקה וממיסה לב שעד היום לא שמעתי כמותה" ■ אנשי מירון מקורביו של החסיד המופלא **רבי שמואל צ'ציק** זצ"ל מתרפקים על דמותו המיוחדת הנעלית והלא שגרתית ושחים בערגה על **דבקותו הנהלבת בקדושת התנא האלקי רשב"י ובציונו הקדוש**, על שקידתו יגיעתו והתמדתו בתורת ה' יומם ולילה ללא הפוגה, על גאונותו ושליטתו בכל מכמני תורה, על צניעותו וברירתו כמפני אש מכל סרך ונדנדוד של פרסום והתנשאות, ומעל הכל על **התקשרותו ללא שיור לאור האורות וקיום עצותיו בתכלית התמימות והפשיטות** ■ מוגש בה לרגל מלאות עשרים שנה להסתלקותו תשנ"ט - תשע"ט

בגבורה ובמלחמת אש דת!

עלינו יומא דהילולא דרשב"י, יום בו עולים מקהלות רבבות עמך בית ישראל מכל קצוות תבל לעלות וליראות באתרא קדישא מירון כשחיבה יתרה נודעת לאבוקים באור ה"נחל נובע" מלמטה למעלה המתרפקים בגעגועי עולם ושמתח נצח שאין דומה לה על אור ה"עיר וקדיש" היורד ושופע לעומתו מלמעלה למטה והדברים עתיקים בהדי כבשא דרחמנא "וחברייהו מרחשין בליבא" - מתכבדים אנו להביא בפני קוראי "אבקשה" שביבי אור וזהרורי קודש מהנהגותיו ואורחות חייו של אחד ומיוחד מבין החבורה, הרה"ח ר' שמואל צ'צ'יק זצ"ל שהתאבק בעפר היכל הרשב"י עשרות בשנים יחד עם החסידים המופלאים כר' שמואל שפירא זצ"ל, ר' הירש לייב ליפל זצ"ל, ר' אברהם יעקב גולדרייך זצ"ל, ועוד ועוד מאותה חבריא קדישא לה היה השריד האחרון, ושגם אחרי הסתלקותם של אחיו ורעיו אלו לגנני מרומים - דבק במקום קדוש זה, כאילו הפך להיות אבן מאבניו ועמוד מעמודיו, עד אחרית ימיו.

עם מלאות עשרים שנה להסתלקותו ישבנו לשיחה מיוחדת עם יחידי סגולה מאלו שזכו להתלוות אליו ולשהות עמו בהאי אתרא קדישא לאורך תקופות ארוכות, הלוא המה: הר"ר בן ציון קליגר הי"ו מהעיר בית שמש שהיה גר באותה תקופה בעיר צפת וזכה לשמש את ר' שמואל ימים ושנים, והר"ר מ' איש מירון, החפץ בעילום שמו, שזכה ליצוק מים על ידיו בשנים-עשר השנים האחרונות לחייו.

שמענו על מיזוג נפלא של פשטות וחרירות, רוח ותקיפות, על עבודת ה' צרופה ורצופה בכל שעות היממה, בימות השרב הלוהטים ובלילות החורף הקפואים, יומם ולילה לא שבתה תבערת לבנו של אותו חסיד ברסלב יוקד אשר מתוך פקחות והבנה עמוקה שבעמוקות היה משים עצמו כשוטף בכל ענייני העולם כשליבו מכון וממוקד בחד קטירא אך ורק לדבר אחד: התכלית הנצחית.

מבין שלל הסיפורים העובדות והתיאורים מבצבצת ועולה לתפארה דמות של גבר בגורבין שהילך במעלות נשגבות ורמות של בריחה מוחלטת מכל הבלי וקנייני העולם הזה, ממעט בשינה, ממעט באכילה, מתהלך בקדושה ובטהרה מופלגת, מתמיד ומחדש עצום בתורת הנגלה והנסתר שלא עוברת עליו חצות-לילה בשינה, כשהוא מסתתר מאחורי הכינוי התם והפשטות 'ברסלב' חסיד' שגם אותו נשא כל ימיו בחשש וזהירות באומרו שמי שנושא על עצמו את שם רבינו ואינו חי 'ברסלב' חסיד' הריהו 'מפורסם של שקר'...

אין היריעה שלפנינו מספיקה בכדי לפרוש ולתאר כדבעי את אישיותו רבת הפנים של רבי שמואל. נצביע כאן כמעין הקדמה על מספר ציוני-דרך כראשי פרקים קצרים בלבד לתולדות חייו:

אביו של ר' שמואל, ר' אברהם חיים צ'צ'יק זצ"ל, עלה לארץ ישראל מהעיר פנסק שברוסיה כשהוא מתפרנס ממכירת ספרי קודש, כך הצליח ר' שמואל הצעיר להשיג בנקל את ספרי רבינו הקדוש שהיו אז יקרי-המציאות.

את ר' שמואל שהיה מבקש ה' משחר נעוריו צירף בעל ה'שומרי אמונים' רבי אהרן ראטה זצ"ל לחבר בקבוצת בני עליה ועובדי ה' שהייתה תחת הנהגתו בירושלים דאז. אחיו ר' וועלוול צצ'יק זצ"ל שהיה מחשובי תלמידיו של הרב מבריסק ואיש יודע ספר, שם אל ליבו את כיסופי אחיו הצעיר לאביו שבשמים והחליט להטעימו מעט מטעם הספר ליקוטי מוהר"ן, הם פתחו את אותו ספר ועיניהם צדו את מילות החרוז הראשונות שבשער: "ספר ליקוטי מוהר"ן הנכבד והנורא, מי כמוהו מורה...", ר' וועלוול החל לחזור על המילים 'מי כמוהו מורה!' פעם אחר פעם בהטעמה עמוקה באימה ויראה ורתת

נפשו נקשרה בנפשו של החסיד ר' שמואל שפירא זצ"ל עד לאחת וממנו שאב מלוא חופניים אש קודש של דבקות מוחלטת ברבינו הקדוש והתמסרות ללא שיוור לקדושה ועבודת ה'. מירון הפך להיות לביתו השני, כשלאחר פטירת אשתו הצדקנית בילה שם את מרבית ימות השנה כשהוא משתכן באחד החדרים בקומת העלייה, חדר המשמשו ללינת חצי לילה בלבד ולפת שחרית וארוחת ערבית זעומה כשכל שעותיו ורגעיו מוקדשים כולם לתורה ולתפילה בהיכל ציון קודש הקדשים בלתי לה' לבדו.

עיר וקדיש

ר' מ' איש מירון: עצם אישיותו של ר' שמואל, גם בלי לשמוע ממנו שום דיבור ובלו לצפות בשום הנהגה מיוחדת שלו, כל המהות שלו מכף רגל ועד ראש, הקרינה ושידרה ללא הרף דחייה בשתי ידיים של כל "העולם הזה". מה שעבור רוב ככל באי עולם משמש כמושא כל חייהם ושאיפת נפשם, ממון וכבוד ושאר תאוות הגוף או הנפש, היווה עבור ר' שמואל מקור לבחילה ושאת נפש. וכאילו מתוך סלידה ובריחה מן העולם תוך כדי אילוץ והכרח להשאיר את הנשמה בגוף - מצאה נפשו מנוחה אך ורק באותם ארבע אמות נדירות שהיו עבורו כמו שגרידיות של ה"עולם הבא" שב"עולם הזה"... כזה היה עבורו קבר הרשב"י במירון: אי בטוח של קדושה בתוך ים טובעני של חולין וטומאה. רק כאן היה ר' שמואל "מרגיש בבית".

ר' בן ציון קליגר: למעשה אפשר לומר שהוא חילק את ימיו בין ירושלים עיר הקודש והמקדש, שם הוקדש לו חדר בתוככי בית מדרשינו הגדול במאה שערים, לקודש הקדשים במירון. בשנים שבהם זכיתי להכירו הוא היה מגיע למירון במחזוריות קבועה יחסית מדי שבועיים כשההגעה למירון היא בעצם סביב עבודת יום כיפור קטן בערב ראש חודש, עבודה שהיתה חביבה ויקרה עד מאוד בקרב אנ"ש (ראה ליקוטי הלכות ראש חודש ו' א', כ', ועוד) וכפי שרבו ר' שמואל שפירא אכן היה מגיע עד ערוב ימיו מדי ערב ראש חודש למירון, אלא שר' שמואל צ'צ'יק, בדומה לר' שמואל שפירא בשנותיו המוקדמות יותר, הקדים לבוא שבוע לפני והתמהמה לחזור עד חלוף שבוע אחרי...

ואכן, לאחר שבוע תמים של התקדשות צרופה בהיכל הרשב"י, היתה התפילה שלו לפני התיבה ביום זה בוקעת ריקיעים ממש. קשה לתאר עבור מי שלא שמע זאת כמו אונזיו את המייתו בניגוני הפיוטים הקדושים שהיו מתפרצים מעומק לבו בשאגת ארי כשהוא מתייפח לפני קונו במתיקות ונעימות שסחפה אחריה את ציבור המתפללים

כולו והעלתה אותם יחד עמו כמה וכמה פרסאות מעל פני הקרקע באופן שהטביע חותם עמוק של הרהורי תשובה וכיסופים למשך זמן כביר לאחר מכן.

לרוב חיבתו את אתרא קדישא מירון גם העלה על מזבח הדפוס מספר חיבורים המבארים בטוב טעם את חשיבות ומעלת ההשתתחות בקברי צדיקים בכלל, ובמירון, כמו גם באומן, במיוחד. גם מעלת תפילת יום כיפור קטן בערב ראש חודש - זכתה על ידו להתייחסות רחבה שהגיעה לכדי חיבור נאה ושלם בפני עצמו.

אלו ורק אלו היו מקורות החיות הבלעדיים של ר' שמואל: מקומות קדושים וזמנים קדושים, וככל שמתאפשר: חיבורם של שתי הקדושות גם יחד... אני זוכר כיצד פניתי וסיפרתי לו שעקב קושי חינוכי מסוים שהתעורר בביתי הנני מתכוון לעזוב את צפת ולהשתקע בעיר בית שמש, ר' שמואל פער זוג עיניים תמהות ולא הצליח לעכל את הדברים: 'מילא ירושלים, היכן שיש מקומות קדושים ומסוגלים, אם לא צפת ומירון... אך בית שמש? מה תעשה שם?...'. אחת האמירות עליהם היה חוזר תדיר בשם ר' שמואל שפירא היתה: 'אם הבנים שמחה, א"ם ראשי תיבות: א'ומן, מ'ירון, שם ורק שם יש לבנים, לנשמות ישראל, שמחה'...

ר' מ' איש מירון: פזמון בלתי פוסק היה נתון תמיד בפיו של ר' שמואל: 'העולם הזה מר, אין מה לחפש בו!'. פעם שאלתי אותו: 'זאם לא מרגישים שהוא מר?', והוא השיב לי על אתר מיניה וביה: 'אוי ואבוי! אם לא מרגישים - אז הרי הרבה הרבה יותר מר!...'.

בורח מן הכבוד

רבים הם "הבורחים מן העולם אל העולם" ולפעמים גם "מן הפח אל הפחת". מעפילים מעלה מעלה במרומי מדרגות מגדל הפרישות והסגפנות ועינם לא פוסקת, ביודעין או בסתר הלב, לפזול מן הצריח אל קהל חסידים עתידי שיכיר סוף סוף ברום מעלתם וייחודיותם וייתחס בהתאם... ר' שמואל היה ההיפך הגמור והמוחלט מכל אלו. בריחתו מן הכבוד ומן הדומה לו התבצעה באופן קיצוני ביותר ועד כדי כך שעלינו להבהיר גלויות שחור על גבי לבן כי כפי ששמענו מגדולי מוקיריו ומעריכיו מבין זקני ויקירי אנ"ש שליט"א הרי שסגנון זה כצלמו וכתבניתו הוא בגדר "דרך היחיד" הנובעת ונקבעת מ"מידתו ושרשו נשמתו" (ראה ליקוטי הלכות ברכות הראיה וברכות פרטיות ה' ו', שוכר ב' ו'), ואינה מהווה דרך כבושה ורחבה הפתוחה לכל מאן דבעי.

כאיש אמת עד הקצה האחרון וכמי שחש

התברר שמצב בו הוא נתפס בעיני כחולה ונוקב שהנני בסך הכל מקיים בו "ביקור חולים", כפי שהגדיר זאת, לא עורר את התנגדותו, וכך יכולתי, זעיר פה זעיר שם, לקלוט מעט מהאור הגדול של קדושה ועבודת ה' שבער בלבו.

ר' שמואל מלווה במנטי הערצה את החסיד ר' שמואל שפירא ביציאתו מהכותל המערבי

כי שם המקום המוכן לו לחיקון העולם. בציין רבינו הקדוש בערב שבועות האחרון לחייו

ציון הרשב"י בימי קדם

אשפוז לפניו שיחי, בעמידה בתפילה בערוך ימיו

ה"ר בן ציון קליגר שיחי

גילינו ערמות נכבדות של חידושי תורה בכתב ידו, מדובר במחברות מלאות וגדושות, אולי מאות (!). נראה שהיו אלו טיוטות לחיבורים שרצה להספיק ולהוציא לאור בחייו. כידוע, חיבוריו הרבים מעידים על שליטה ובקיאיות מקפת בכל חלקי התורה אותה היה מסתיר מעין רואים, בקיאיות שהיתה מתגלית רק כאשר היה נדרש לחוות דעה בנושא כלשהו וגם זאת רק מפה לאוזן בין חברים מקשיבים. לאחד מנכדיו אמר פעם שרק כאשר אינו חש בטוב ואינו יכול ללמוד בעיון מתפנה הוא לכתובת חידושי תורה...

הניעור בלילה

ר' בן ציון: סדר היום שלו היה מדוד ומחושב עד קוצו של רגע. הוא היה מקפיד לעלות על יצועו תיכף אחר תפילת ערבית, וגם כשהדבר לא היה עולה בידו היה מתנגמם מעט וקם בחצות כמו אריה. מידי לילה בלילה, חוק ולא יעבור, היה יורד לציון הרשב"י להתבודד למשך שעה עגולה. לפעמים, כשחולשתו גברה עליו, היה מתבודד בחדרו. מבעד לחלון היית יכול לראותו יושב על המיטה ומתנועע הנה והנה כשהוא שופך שיח לפניו יתברך בתמימות. לא שת ליבו ליתושים ולזבובים ולחום המעיק שמילא את חלל החדר בלילות הקיץ הלוהטים והלחים או לקור שהרעיד אותו בחדשי החורף. לאחר מכן היה יורד לטבול במקווה, וזאת גם בעיצומם של לילות מקפיאי דם כשמי המקווה היו קרים כקרח וכל כולו דלקות ומוגלות פצע וחבורה ומכה טריה! לאחר הטבילה היה מתיישב ללימוד משניות.

גם כאשר היה חלוש מאוד היה מתאמץ להישאר ער למשך השעתיים של זמן חצות, חוזר לישון מעט וקם כעלות השחר לתפילת ותיקין. בדרך כלל היה נח לאחר תפילת שחרית כשעה ומיד יורד שוב להיכל הרשב"י ללימוד שיעוריו הקבועים. מדי יום, כשעתיים לפני זמן תפילת מנחה סמוך לשקיעת החמה היה אומר את כל ספר התהילים ואז היה ניגש לתפילת מנחה ומעריב בחיות גדולה לקראת עבודת הלילה הבא.

שאני מתכוון חלילה להפוך אותו ל'מפורסם' - נפרץ אט אט הסכר והייתי זוכה מדי פעם לשוחח עמו קצרות וארוכות בתורה ועבודת ה'. מה שגרם לי תוך זמן קצר להתפעמות מיוחדת היא בקיאותו העצומה בהלכה. לא אחת כאשר הייתי שואל אותו שאלות הלכתיות שונות היה עונה בצורה ברורה ושיטתית תוך שהוא מצטט את הדיעות השונות של הראשונים והאחרונים בבהירות מעוררת השתאות. במשך השנים הזדמן לי לשאול אותו שאלות רבות בהלכות שבת הסבוכים, בהלכות ברכות מרובי הפרטים והדקדוקים, ובשאר חלקי א"ח, והיה מצטט בעל פה את דברי השו"ע והרמ"א כמעט מילה במילה! הוא היה לומד את מסכתות הש"ס בקביעות באופן מסודר, בנקיפת השנים שמתי לב שככל תקופה נמצאת בחדרו מסכת אחרת בה היה הוגה. מלבד זאת היה מרבה מאד בלימוד ספר הזוהר ומתוך השיחות עמו היתה ניכרת בקיאיות והבנה עמוקה גם בכתבי האר"י.

בקיאותו בספרי רבינו, ובמיוחד בספר ליקוטי מוהר"ן, היתה מדהימה, אך מה ששבה את לבי יותר מכל היו דווקא אותם פעמים בהם שאלתי אותו לגבי "דעת רבינו" בעניין כזה או אחר, לרוב בעניינים הנוגעים לדעות ושיטות שונות הנהוגים ומקובלים בקרב אנשי העולם, והוא היה משיב את אשר היה משיב וכשהייתי ממשיך ושואל היכן המקור והסימוכין לדברים בספרי רבינו היה עונה נחרצות: "יש דברים שלא מתאימים לרבינו, זה לא שייך, זה לא ייתכן...", וכאומר: אל תנסה למצוא בדווקא מילים מפורשות לאשר זועק ללא הפוגה בקול רעש גדול מבין השורות!

ר' מ' איש מירון: מה שרק היית שואל אותו, הוא היה 'שולף' מיד ועונה בחדות ובשנינות, לא היה אומר: 'לא יודע, לא ראיתי, צריך לבדוק בספרים...'. בכלל, הדקדוק שלו בהלכה היה מפליא. הוא הגיע ממשפחה ליטאית חשובה ודקדוק ההלכה היה צרוב בדמו. אני זוכר שהיה מקפיד על 'כלים של שרויה', אמרתי לו: 'ר' שמואל, זה חומרות יתירות... אבל הוא לא קיבל את דבריי, זו היתה מורשתו מבית אבא ולא זו ממנה כמלוא נימה.

דוגמה נוספת: כפי שידועים כל באי מירון, הוא היה בעל-קורא באופן קבוע. פעם, לאחר קריאת התורה, ראיתי שרוחו בל עמו, הוא אמר לי שנדמה לו שישנה מילה אחת שקרא אותה בעל פה ולא מתוך ספר התורה והוא מסופק אם צריך לקרוא שוב... רק לאחר שהציג את השאלה בפני הגר"מ שטרן, רבה של מירון, וקיבל הוראתו שאין צריך לחזור על הקריאה, רווח לו. באופן כללי, הגר"מ שטרן היה מעריץ אותו במאוד מאוד והיה מדבר הרבה בשבחו.

ר' בן ציון: כשנכנסנו לחדרו לאחר הסתלקותו,

שמץ של גדלות וכבוד בזה העולם.

ר' בן ציון: חשוב להדגיש כי יחד עם החריפות והנוקשות שבה נהג כלפי עצמו וכלפי כל מי שנחשד כמי שבא לירות בו חיצו כבוד חלילה, הרי שלבו היה מלא על כל גדותיו ברגישות וטובת עין מופלגת. ניתן להיווכח בכך מתוך עיון קל בהקדמות השונות אותם כתב והציב בפתח הספרים שהוציא לאור. הרכות ומידת הכבוד, גם כלפי אלו שלא נהגו בהתאם לשיטתו, ניכרת שם היטב ומפגישה אותנו עם הצד הפחות ניכר לעין של אישיותו הגדולה.

לא פסיק פומיה מגירסא

ר' מ' איש מירון: ר' שמואל היה יושב בפתח המערה, על הספסל שלימין הכניסה הראשית לציון ושוקד על תלמודו שעות על גבי שעות בהתמדה עצומה. היו לו שיעורים וסדרים קבועים במשניות, שולחן ערוך עם משנה ברורה, גמרא, זוהר, ליקוטי מוהר"ן, ליקוטי הלכות, ושאר ספרים, וממש לא פסיק פומיה מגירסא. תמיד היה ספר פתוח בידו ולא ניתן היה למצוא אותו יושב בטל אף לא רגע אחד. פעם כשראה אותי מעיין בספר פירושים על ליקוטי מוהר"ן פרי עטו של אחד מאנ"ש בן דוריני אמר לי: 'וכי אתה כבר בקי בכל ליקוטי מוהר"ן וליקוטי הלכות?...' גם כשהיו באים אליו אברכים צעירים לפלפל באיזושהי תורה בליקוטי מוהר"ן היה מתרעם: 'הצעירים רוצים שיחות... פשטים ברבינו... תלמד בתמימות!'. כאב לו שלא נותנים לב אל העיקר.

ר' בן ציון: לאחר שר' שמואל לא חשש יותר

מידי פעם הייתי נוקט יוזמה ומחפש דרך כיצד לנקות מעט את חדרו של ר' שמואל שאולי היה נכון יותר לכנות אותו: כוך מפויח... כשהיה קולט זאת הוא לא היה מניח לי בשום פנים ואופן להרבות בכך יתר על המידה. לא פעם הוא גילה במפורש את סיבת התנגדותו הנחרצת לכך: הוא חשש שחדר נקי ומטופח מדי בקרבת קבר הרשב"י ימשוך לשם אנשים שיהפכו את בעליו לאיזשהו 'באבא' ו'מפורסם'...

כשזכיתי לעסוק בפתחתו של כולל 'אור הזוהר', עיסוק הכרוך גם בניהול עניינים ממוניים, שוחחתי עמו באיזה ענין וחיויתי דעה. ר' שמואל, בחושי המחוורדים, פלט לעברי: 'או-הא! מרגישים עליך שאתה כבר בעל-המאה...'. מיד הבנתי את הרמז והעברתי את הסמכויות לאנשים אחרים. ראיתי עד כמה בוערת בעצמותו של ר' שמואל תחושת הגועל כלפי כל

ר' מ' איש מירון: פעם עמדתי ודיברתי עמו מענייני רבינו ופתאום התקרב אחד מאנ"ש, הצטרף אלינו והרכין את אוזנו לשמוע את דיבוריו. ר' שמואל נרעש מיד והחל לגרשו בקפידא כמי שנאבק על חייו מול אויב חמוש בפגיון: 'אני לא מפורסם, לך לך מפה!...'

אם מישהו היה חלילה מצלם אותו, הוא היה מקפיד מאוד. גיסי הגיע פעם למירון והתרשם מאד מדמותו ההדורה, הוא כיוון לעברו מצלמה וצילם. ר' שמואל ממש יצא מכליו ואמר שאינו מוחל לו אלא אם יתחייב להשמיד את סרט הצילום. כאשר היו נכנסים מבקרים לקבר הרשב"י ומנסים לצלם אותו היה מטמין את ראשו בתוך הספר שהיה פתוח לפניו באורח קבע ולא מאפשר זאת בשום אופן. ומעניין לעניין, זכרני כיצד עמדו פעם בני משפחה עם ילד חלאקה ליד חדרו כשהם מרבים לצלם את הילד מזוויות שונות, ר' שמואל לא עצר ברוחו, ניגש אל המצלם ואמר לו בתחנונים: 'הלא אתה תמות ותסתלק מן העולם, אני ימות, כולנו נמות, הרגע הזה הוא הבל, מה לכם לעמוד ולהרבות כך בצילומים?!', הוא חי את התכלית בצורה שאינה נתפסת אצל בני דורנו.

פעמים רבות כשהיה יושב במקומו הקבוע מול ציון הרשב"י היו ניגשים אליו מבקרים שונים, מעניקים לו מטבע ומבקשים להתברך ממנו, אולם הוא בשלו: 'תלך לשם', היה מצביע על הציון, 'שם תבורך, אני לא מברך'. גם אם קרה ובידו של הנותן הונח מטבע הגון לא שת ליבו כלל וכלל לבקשותיו, אחת היא לו! הוא לא יהפוך ל'מפורסם' אפילו לא קטן, אפילו לא לרגע קל... 'אני לא יהפוך להיות מאלו שיש להם כיס של פדיונות...' - אמר לי פעם.

לשח בשדה. הרי מירון

ושאבתם מים בששון

> שיעורו של הרב יחזקאל ששון

רשמים מהשטח מפי אחד מאנשי הצדיק אשר זוכה להשתתף באחד מהשיעורים בענייני רבינו מבית 'פרויקט השיעורים'

ידי מערכת בית אבקשה הוקמה החודש חבורת מלווה מלכה בבית אחד מאנשי דרמת השרון. רמת השרון הוקמה בשנת תשכ"ג. היא שוכנת במרכז הארץ. תדיר הייתה נקראת ה'מושבה' בפי בנייה, כיום עם התפתחותה הרי היא עיר קטנה, וברוך ה' אף שם כבכל מקום שיש יהודים ויהדות נכנס רבינו הק' ומפיץ את אורו בעוז ובנועם מתוך שלווה ויישוב הדעת.

עם סגירת הגיליון אנו מתבשרים כי ישנם מגעים מואצים להתרחב ולפתוח שיעורים נוספים, עדיין לא הוברר הדבר באוזנינו האם 'יד בנימין' אשר במטה יהודה תהא היעד הבא, או שמא 'גן יבנה' עירו של התנא הקדוש רבן גמליאל דיבנה תעלה על המפה...

אנו מניחים ששיקולים רבים ושונים מנחים את צוות פרויקט השיעורים, אבל מבטיחים שלא להשאיר אתכם במתח ולעדכן אי"ה בגיליון הבא לאן זכינו להפנות את אלומת האור במהלך החודש.

כאשר אנו שואלים את בן שיחנו מה הנקודה שבעיקר גורמת ליהודי הממוצע בערי הספר חיות והתחדשות הוא מרחיב בדיבורו אודות חובת הפשיטות והתמימות, אנו ננסה לתמצת זאת בכמה משפטים: "אני חושב שכל אחד צריך שיעבירו לו מין התחדשות כו, לחיות עם רבינו בפשיטות בלי התחכמויות מיותרות, בלי לעשות חשבונות מיותרים, להמשיך הלאה, להאמין בדיבורים של הרבי כמות שהם, כנתינתם, למשל מה שרבינו אמר שצריך לכסוף להכי גבוה ולא ליפול מהכי נמוך, זו מציאות שאינה ניתנת לוויכוח, יהודי צריך לא להתבלבל מכלום, להתבודד כל יום, ולהמשיך לשמוח עם מה שיש..."

אנחנו עוצרים את בן שיחנו משטף דבריו ושואלים מתי יצא להם להיפגש עם הרב ששון בשיעור התחזקות לאחרונה, הוא מספר כי במסגרת התרחבות 'פרויקט השיעורים' והפצת אור הצדיק בכל אתר ואתר שעל

בואנו לסקר את התרחבות הפצת מעיינות הישועה ברחבי הארץ הזדמן לנו להכיר את פעילותו הנפלאה להפצת אור רבינו הק' של יהודי יקר מאנשי שלומנו הרה"ח הרב יחזקאל ששון שליט"א אשר רבים מאנשי דבני ברק מכירים את שמחתו הפשוטה ולמדנותו מלאת החיות אולם פחות מכך מכירים את פעולותיו הכבירות להאיר את האור לעם שבשדות.

הרב ששון עוסק הרבה בקירוב והפצת דעת רבינו, הוא מוסר שיעורים רבים בכל רחבי הארץ ובין היתר הוא אף מוסר שיעור דף היומי באנגלית מידי ערב ראש השנה באומן. בן שיחנו משתף אותנו בהתרגשות בחוויות ההתקרבות דרך הרב ששון, "יש לנו היכרות רבה בשנים עמו זה למעלה מ-13 שנה, ניתן לומר כי יש לו חלק ניכר בהתקרבות של כמה מחסידי ברסלב שבסביבתי שהתקרבו הרבה בזכותו.

במסורה בקרב חסידי ברסלב מדור לדור. ר' יחיאל (חיליק) פרנק, בעל המנגן הנודע (שכתבה על הקשר העמוק והמיוחד שלו עם ניגוני מירון מתפרסמת אף היא בירחון זה), מספר בערגה על צהרי קיץ ארוכים בימי נעוריו המוקדמים בחצר הרשב"י כאשר הוא עושה את פסיעותיו הראשונות להיכל הנגינה והקלרינט הטירוני שלו מפזר בחלל האוויר את ניסיונות הבוסר המהוססים בביצוע אותם ניגונים עתיקים שמאוחר יותר הפכו אותו לבעל שם עולמי בתחום והנה מופיע ר' שמואל מחלל המערה, הגמרא הגדולה והכבדה בידו, והוא מפקח את דעתו ומקשיב קשב רב לעליותיו ומורדותיו של הניגון בשימת לב מלאה כשהוא מעיר ומתקן על כל סטייה קלה שבקלות בכל "קנייצ" ובכל "קוועץ"...

חוש נגינה זה אף מצא את ביטויו בתפילותיו התדירות של ר' שמואל לפני העמוד. ר' שמואל ה"קשה כארו" התגלה באותה שעה "רך כתולעת" כשהוא מתמוגג ונמס בהשתפכות הנפש לפני קונו ומשרה על כלל הציבור נעימות שלא מעלמא הדין.

ר' מ' איש מירון: לטעמי, גולת הכותרת של תפילותיו בציבור היתה שירת האקדמות שלו. אותו פיוט קדמון ונורא שרבינו הפליג כל כך בשבחו ואף קרא לו 'שיר של חשק' (ראה שיחות הר"ן רנ"ז ועוד) היה יוצא מפיו בנעימת השתוקקות וכליון-נפש שכזה שמעולם לא שמעתי משהו דומה לכך.

ר' בן ציון: עבור כל מי שהכיר את אופיו של ר' שמואל וכפי שכבר שוחחנו אודותיו עד כה לא מעט - היתה הלהיטות לגשת לפני העמוד בגדר חידה. פעם החלטתי לשאול אותו על כך ור' שמואל חיך קלות ואמר לי כהאי לישנא: 'תראה, אני יהודי מבוגר וחלוש, רבינו הזהיר מאוד להתפלל בכוח ואני אין כוחי עוד במותני, אם אשב ואתפלל במקומי ספק רב אם אצליח להתפלל כדבעי, אולם כאשר ניגשים לפני העמוד הרי מטבע הדברים מתפללים בקול רם שמעורר את הכוונה ומזרים חיות והתלהבות'. ללמדך שגם עבודת הברירה מן הכבוד לא היתה אצל ר' שמואל בדרך עיקש ומצוות אנשים מלומדה, וגם ערך זה, על כל חשיבותו, מצא לפי שעה את מיקומו הנכון בתוך המערכת הכללית כשערך חשוב לא פחות תבע את תפקידו.

אלא שלאמתו של דבר אני חייב לציין כי גם כאשר לא התאפשר לו לשמש כבעל התפילה במניין היתה תפילתו, במיוחד תפילת שחרית כוותיקן, מלאת חשק והתלהבות דקדושה ממש כמו נער צעיר בתחילת העבודה. כזה היה ר' שמואל מתחילתו ועד סופו: מקשה אחת של עבודת ה' בדרך רבינו בתמימות ובפשיטות, ללא כל התחכמויות וללא כל פשרות! ■

כלשהו, אך את מרבית תכולתה, ערבוביה מקשקשת של שקלים בודדים, חצאי שקלים ואף מטבעות של עשר אנורות, ערב ערב, מבלי לידי, בשנותיו האחרונות, ערב ערב, מבלי שהוא יקדים ויספור כלל את כמות הכסף שנאגר שם, על מנת שאפרוט את הסכום לצ'ק. כאשר היו מצטברים אצלו מספר צ'קים כאלו היה מעביר אותם לאחד ממכריו שהיה מנהל עבורו את כל ענייני הצטרפויותיו השונות כולל תמיכה קבועה בבני משפחתו.

את אחת ה"הוצאות" להם יעדו כספים אלו הזדמן לי להכיר מקרוב כשעשה אותי שליח מצווה למילוי "משאלותיו"... היה זה במהלך חודשי אחד החורפים בהם ביקש ממני להפריש בכל פעם מספר סכום כלשהו לצורך רכישתה של 'מגילת אסתר' גדולה והדורה לאחר שהמגילה הקטנה שברשותו החלה להתיישן ולהתבלות. קשה להביא לידי ביטוי מילולי את פניו המאירות בשמחת המצווה האדירה שלו כאשר לאחר חודשים של צירוף פרוטות לפרוטות הבאתי לו לבסוף את המגילה החדשה והמהודרת.

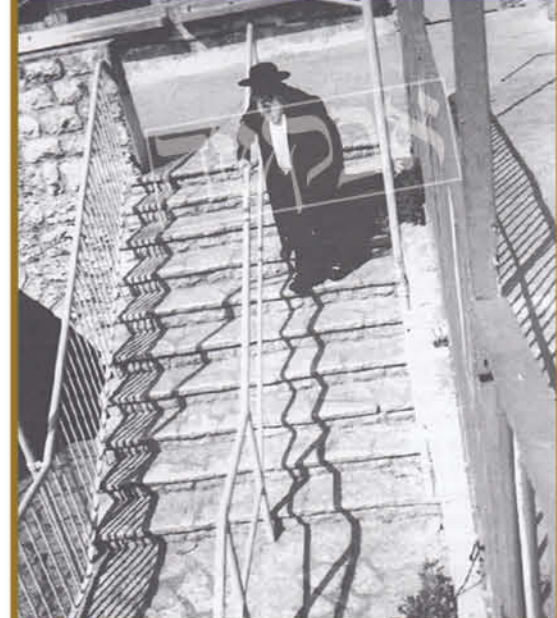
לא חלפה יותר משעה אחת בלבד ור' שמואל, הזקן והחולני בלאו-הכי, קם כלביא עוד בטרם האיר היום, ויצא בקור המקפיא לתפילה בציון כאילו לא התרחש מאומה ברמ"ח איבריו ושם"ה גידיו ביממה האחרונה

מנגן כשר

פן נוסף ומשלים באישיותו הרב-גונית של ר' שמואל היתה רגישותו הדקה מן הדקה ברזי ונבכי הנגינה. לא פעם, בלילות החורף הארוכים בשעות שכין חצות לעלות השחר היה ניתן לשמוע אותו מנגן ברגשי קודש משתפכים ובדייקנות מופלאה שירי התעוררות שעברו

ואסע למקום שאסע. בתפילת שחרית בביתו לאומן

ואשרי הבאים על ציון. יורד מחדרו לציון הרשב"י

שלי. תשובתו המנומקת והקולעת התיישבה על לבי ללא כל פקפוק, לא רק בגלל ההיגיון שבה אלא בראש ובראשונה בגלל שהדברים אכן הלמו בכל מאת האחרונים את מי שמפיו היא יצאה...

ר' בן ציון: הנהגתו בענייני ממונות היתה מופלאה: מחד, הלא היה מקבל כמעט במשך כל היום פרוטות צדקה מהציבור, אך מאידך, הוא לא היה נוגע בו, כפשוטו וכמדרשו, מעבר לצורך ההכרחי, כשהוא מכנה את אותו מצרך בשם 'טינוף על טינוף' כלשון רבינו הקדוש (ליקוטי מהר"ן ח"ב תורה ל"ז).

הכסף שהיה מצטבר בכוס הצדקה שלו היה מתחלק באופן הבא: בחלקה הקטן היה רוכש, באמצעות שליח, את מצרכי המזון ההכרחיים לו, ככר לחם וקופסת טונה וכדומה, כשהוא מקפיד תמיד לתגמל על השליחות בסכום פעוט

אם גם אתה חפץ להאיר את אור רבינו במקום מגוריך- חייג לבית 'אבקשה':
 6 שלוחה | 'פרויקט השיעורים'
02-539-63-63

איש אשר רוח בו

"בשבת האחרונה, כשהיה נראה שהגר דועך והנה מתקרב הרגע האחרון, בנו אמר לו: "אבא, היית חייל של רבינו כל החיים, זכור את זה". ענה: "תמשיכו אתם להיות חיילים של רבינו. לקיים את העצות של רבינו, ההתבודדות, להתאסף עם אנשי שלומינו ולהפיץ את אורו בעולם" + במלאות שנה להסתלקותו של איש האשכולות והחסיד המופלא, מקים עולה של תורה וחסידות בקרב חסידי ברסלב עשרות בשנים, הרה"ח רבי מרדכי טוריץ זצ"ל מנהל ת"ת "תורה תמימה", בנו הגדולים הר"ר יצחק שיחי' והר"ר נחמן ישראל שיחי', בשיחה רווית כאב, דמע וגעגועים על דמותו האצילה והכובשת של אביהם הגדול, אשר משחר ימיו נשא לבו הטהור לרומם קרן צדיק הדורות הנחל נובע מקור חכמה בכל תפוצות ישראל, והתמסר בכל כוחו ואונו לחינוך תינוקות של בית רבן ולנטיעת אורו הזך של אור האורות בלבותיהם הרבים

עריכה:
ברוך לב

תמונות:
ארכיון ת"ת ברסלב
ירושלים, משפחת
טוריץ, הר"ר יהודה
לייב פראנק הי"ו,
בעולמה של
ברסלב

בניס הר"ר יצחק והר"ר נחמן ישראל
טוריץ שיחי' בשיחה לאבקשה

חסיד היה רבי מרדכי טורץ זצ"ל, שבימים אלה נשלמת שנה ראשונה לפטירתו. חסיד בכל הליכותיו, מתחטט עם קונו ועם כל סובביו, רב השפעה והשראה על כל סביבתו. ברסלב'ר חסיד, על כל המשתמע מכך - אשר התמסר כל כולו, עשרות בשנים, להמשך את מורשתו הקדושה של רבינו הקדוש אל בני הדור הצעיר, וידיו רב לו בהעמדת עניניו של רבינו בקרב מאות אלפי נפשות.

בעל מוח עצום ולב בוער היה, איש של חיות תמידית, בעל חיבור פנימי ועצום לנקודת האמת. דמותו היתה רבת גוונים, ומכל זווית שאתה מביט לעברו - אתה מוצא אישיות של תורה ותפילה, של יראת שמים, של התלהבות ושמחה בעבודת ה', עם מסירות עילאית למען רבינו הקדוש.

את ה'טעם' המתוק שהיה לו בתורה ובמצוות, בדבקות ובאמונה - בחי' 'טעמו וראו כי טוב ה' - הנחיל הלאה, בכל הוויתו והנהגתו. אמנם דיבוריו והליכותיו, הנהגותיו ומחשבותיו, היו קשורים בעניינים עמוקים ומהותיים - שהרי היה בעל-הרגש בעניינים עדינים וגבוהים והיה לו חיבור פנימי עמוק אליהם. דיבוריו תמיד סבכו והלכו על תכלית הבריאה, בנין בית המקדש, לעתיד לבוא, השראת השכינה וכיו"ב. אך מאידך, הליכותיו והנהגותיו היו בפשטות, דיבורו בפשיטות מובנת, שווה לכל נפש, ועל כל פעולה שלו היה נטוץ חן של בהירות.

ההשראה שלו חדרה אל לב כל סובביו והותירה עליהם רושם עז ותחושת רוממות. וכהגדרת צאצאיו: "הוא החדיר יראת שמים אל תוך הווריד - ולא בתוכחות, לא בדיבורים מפורשים, אלא בעצם הוויתו ואישיותו שהקרינו לכל הסובבים".

ובהיותך לומד את דמותו, שמסכתא מופלאה היא ולימוד היא צריכה - ניצב אתה

משתומם, אל נוכח דמותו של מי שאינו אלא להבת חיים של איש קודש. במלאות שנה להסתלקותו, ישבנו לשיחה עם בניו היקרים הר"ר יצחק והר"ר נחמן ישראל שיחיו, לשמוע מעט על אביהם הגדול, על דמותו המאירה, על מסירות נפשו למען חינוך הילדים, ועל הנחלת אור רבינו הקדוש לדורות הבאים. המאמר המובא בזאת מבוסס על שיחה זו, בתוספת סיפורים ששמענו מחתניו שיחיו, ומידידיו ה"ה הרה"ח ר' אפרים נחמן אנשין, הרה"ח ר' אהרן דוד ברזעסקי, והרה"ח ר' משה בריינס שליט"א.

מליטא עד ברסלב

הורותו ולידתו בעולמה של ליטא, כנינו של הגאון הגדול רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל, בעל ה'ברכת שמואל'. אביו, הגאון רבי שמואל דוד טורץ, משכונת 'בית ישראל' בירושלים עיה"ק - שהיה נכדו הבכור של רבי ברוך בער והיה תלמיד חכם עצום וצדיק - היה בנו של רבי יחיאל יצחק טורץ, רבה של 'בת גלים' הסמוכה לחיפה, חתנו של רבי ברוך בער.

בבית אביו בילדותו חינוכוו מאד לעניני הקדושה ושמירת הטהרה, ואכן גינוני טוהר ניכרו עליו כל ימי חייו. תדיר נמשכה נפשו לקדושה והיה כולו עומד במקום טהרה. עוד בשנות ילדותו המוקדמות חיבב ביותר להתפלל שחרית כיוותיקין, והיה יוצא מביתו בשעה מוקדמת ומתלווה אל אחד השכנים, בלכתו

בעודו מלמד בת"ת תורה תמימה בשנת תשל"ג

אל בית הכנסת עם שחר. מידי בוקר היה השכן ממתין לו מחוץ לביתו, וילכו שניהם יחדיו. כאשר לימים היה מדובר על שנות נעוריו, דיבר על כך שהיו מנצלים אז כל רגע מן הזמן היקר; רצים להתפלל, ללמוד, לעבוד את ה'. ואכן תכונה זו של ניצול הזמן ליוותה אותו כל ימי חייו. פעם סיפר שבצעירותו ביקש מהקב"ה על מיעוט שינה, שלא יצטרך לישון הרבה - ואכן במשך החיים ראו אצלו שלא היה ישן הרבה שעות בלילה, ואעפ"כ במשך היום לא ראו עליו עייפות.

בולמודו ב'שיבה קטנה' בפוניבז', אליה נכנס עוד בהיותו ילד, התודע להרה"ח ר' אברהם מרדכי פלברבוים 'בדלחט"א', והוא אשר קירבו אל דרך רבינו הקדוש. התקיימה אז חבורה בראשות הרה"ח ר' נתן ליברמנטש שיחי' והבחור מרדכי החל להשתתף בה בקביעות. בראות הוריו שמשתוקק לכך באמת, הניחו לו את משאת נפשו ולא הפריעוהו בדרכו. לימים התחבר להרה"ח רבי גדליה קעניג וקיבל ממנו רבות.

פעם נשאל ר' מרדכי ע"י אחד מבני ביתו, איך פנה לדרכה של ברסלב, בימים שבהם נחשבה ברסלב בעיני הבריות כדבר מזולזל. לא היתה דרכו של רבי מרדכי לדבר על עצמו כלל, וגם לא על אופן התקרבותו לרבינו הקדוש, אולם הפעם השיב במילים קצרות של תמצית, מועט המחזיק את המרובה וכה אמר: "אם חושבים על עניני עולם הזה ועל כבוד - זה ענין אחד. אבל אם חושבים על התכלית האמיתית - זה ענין אחר". אותו 'ענין אחר' היה כל ענינו עלי אדמות, עד נשימת אפו האחרונה: לחשוב על התכלית האמיתית.

אהבה עצומה שררה כל הימים בין חברי אותה קבוצה שהתקברו יחדיו לדרכו של רבינו הקדוש, ודמותו של ר' מרדכי היתה תקועה בלבבות החברים כיתוד אהבה אשר לא תימוט.

מאז תחילת התקרבותם, החלו בני החבורה, למשך שנים רבות, להתדבק בעבודת ההתבודדות והיו יוצאים

אל השדות לשפוך לבבם לפני ה'. לימים סיפר שהיו יוצאים לשדה עם רבי לייב שפירא - אחיו של רבי שמואל - ודרכם היתה לשהות שם כשעתיים, כאשר שעה אחת מוקדשת לשיחת חברים ושעה אחת להתבודדות. וגם כאשר לא הספיקה העת כדי שניהם, לא ויתר ר' לייב על קיומה של שיחת החברים.

מחיל אל חיל

בהגיעו לפרקו, הקים את ביתו עם זוגתו הצדקנית, שהיתה בת רבי מנחם קרויטורט זצ"ל, שהיה יהודי של מסירות נפש וגמילות חסדים, ופעל רבות למען הצלת יהודים בגיא צלמוות מתוך סיכון עצמי. זוגתו - חמותו של ר' מרדכי - (לכית ברנפלד) היתה בת גדולים, מצאצאי החתם סופר ורבי עקיבא אייגר. והיתה בולטת ביראת שמים ובליבה החם לכל דבר שבקדושה.

זמן מה לאחר חתונתו, נכנס ללמוד ב'שיבת ש'ער השמים' - והצטרף אז אל הרה"ח רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א והרה"ח רבי משה קרמר שליט"א שכבר למדו שם לפני כן.

לאחר נישואיו התגורר בשכונת שמואל הנביא, ואח"כ עבר להתגורר בשכונת עזרת תורה - שם הצטרף לכמה חברים שיסדו את בית הכנסת "פאר הנחל". היה מסור עד למאד לכל עניני בית הכנסת, ותפקד בו כרוח החיה באופנים. שימש כחזן, כבעל קורא, מסר שיעורים רבים ונתן את כולו למען קיומו של מקדש מעט זה שעל שמו של רבינו הקדוש. מספרים הרה"ח ר' אהרן דוד ברזעבסקי שיחי' והרה"ח ר' משה בריינעט שיחי' - ממתפללי ביהכ"ס: "בית הכנסת הוקם בשנת תשל"א, בדירה בקומה רביעית, קומה מעל דירת מגוריו של ר' מרדכי. ראשיתו של ביהכ"ס היה בדלות ממש, אפילו לא היו שולחנות וספסלים - אבל שרתה רוח בלתי מצויה של התחדשות.

בריקוד עם ילדי הת"ת כבית שמש במסיבת חנוכה

מאז תחילת התקרבותם, החלו בני החבורה להתדבק בעבודת ההתבודדות והיו יוצאים אל השדות לשפוך לבבם לפני ה'. לימים סיפר שהיו יוצאים לשדה עם רבי לייב שפירא - אחיו של רבי שמואל - ודרכם היתה לשהות שם כשעתיים, כאשר שעה אחת מוקדשת לשיחת חברים ושעה אחת להתבודדות. וגם כאשר לא הספיקה העת כדי שניהם, לא ויתר ר' לייב על קיומה של שיחת החברים.

כשבעל הדירה מכר את הדירה, היה אצלנו כמו תשעה באב - ואז ניגשו להקמת בית הכנסת החדש. ר' מרדכי היה מוסר שעורים גם באמצע השבוע - כגון השיעור מידי לילה בדף היומי, שנאמר במתיקות מיוחדת". כדרכו, שהיתה בו נחישות לכל דבר שבקדושה, לא נרתע משום מכשול, וגם כשהגיעו זמנים קשים, לא אמר נואש והמשיך כל הימים במסירות נפש לדבוק בחיזוק בית הכנסת. אפילו בשכבו על ערש חולי. כל השנים ראו וחיו בבית הכנסת את גינוניו מלאי האצילות והנועם. כמה שלם היה ביין אדם לחברו, זכר כל אחד, התעניין במצבו מכל הלב והשתתף בשמחותיו. יש והיה מתקשר

לחוף לארץ כדי לחזק לב נשבר. כך עם חבריו מאנשי שלומנו וכך בעצם עם כל יהודי ויהודי.

ואני תפילה

התפילה היתה ענין פנימי יסודי מאד בחייו. תפילתו היתה נעשית בברען, בהתלהבות, שלא ניתן היה להסתירה מעין רואים. תפילותיו היו בהשתפכות הנפש ובקול עמוק ומעורר. כל מילה היתה עם כל המשמעות, עם כל הניעמות, ככוונה ובמתיקות מיוחדת. השכים מוקדם מאד והכין את עצמו לפני התפילה והקפיד על תפילה במניין מהתחלה ממש ועד הסוף ממש. אם היה מגיע לבית הכנסת ומצא שהתחילו את התפילה, אפילו מעט, לא היה מצטרף למניין - אלא המתין למניין הבא.

היה לו את הכח הנפשי להתנתק בעת התפילה מכל טרדותיו ולשקוע לגמרי בתוך התפילה, 'כמונה מעות'. זאת גם לעת מסעותיו לחוף לארץ, מצב שבו שדרך כלל אנשים נחפזים להספיק מנין עליו דרך וכיו"ב ומזולזלים מעט או הרבה באותו דבר העומד ברומו של עולם. מאד אהב את התפילה שמתפללים אנשי שלומינו ביחד, תפילה בכוח, וקולם מעורר זה את זה. כאב לו שמייחסים את הדיבורים של רבינו הקדוש בחשיבות פילה רק לגבי התבודדות וטען שרבינו מתחנך גם על התפילות הקבועות.

בימי מחלתו האחרונה, מיהר מאד לטיפול שהיה אמור להיערך בשעת בוקר, וידע שאם יגיע מאוחר יצטרך להתעכב בביתו במשך כל היום - כי ככל שהשעה מתאחרת, העומט גובר - ועל כן השתדל מאד להתפלל בשעה מוקדמת. אולם עקב מחלתו שהיתה מלווה בקשיים רבים, לא הצליח להקדים, וכשהגיע לבית הכנסת גילה שהחלו כבר להתפלל. כאן מצא את עצמו לפני נסיון גדול - אם לוותר על מנהגו ולהצטרף למניין שהתחיל

ילדי ת"ת 'תורה תמימה', מימין נראה ר' מרדכי ז"ל

או להמתין למניין הבא. לאחר מחשבה קצרה החליט שכיוון ותמיד הקפיד לא להצטרף למנין שכבר התחילו להתפלל בו, גם הפעם לא ישנה ממנהגו ויחכה למניין הבא, ויהי מה – למרות שמחיר הדבר יהיה עיכוב בביה"ח העלול להתמשך לאורך היום כולו. למרות שהשהייה בביה"ח היתה קשה מאוד בעבורו, בלי תנאים הולמים, כשכולו אפוף כאבים.

בטופו של דבר סיפר לבתו שרק הרוויח מכך שלא ויתר על תפילה במתנות: כשהגיע לביה"ח בשעה מאוחרת, גילה שבאותו בוקר היתה תקלה במחשבים ונוצרה מהומה גדולה. נמצא שרק הרוויח מכך שלא הגיע מוקדם יותר ולא בזבוז שעות מיותרות בהמתנה הקשה, עקב התקלה שנוצרה.

וכשם שהיה מייקר את התפילה, כך אהב את המצוות בכל לבו נפשו ומאודו. לא חסך כל מאמץ, טרח או כסף, כדי לקיים את המצוות בהידור. ההידור שלו במצוות ארבעה מינים היה מיוחד, היתה לו חביבות מיוחדת למצווה זו והיה חזון על השיחה של רבינו הקדוש שכלל ישראל חכמים הם ויודעים על מה להזיז מביה"ח.

ללמוד עם כל הנשמה

בהיותו אברך צעיר, החל ללמוד תורה לדרדקי בת"ת 'המטורה', ולאחר מכן בת"ת 'תורה תמימה' – והיה מנחיל את התורה עם כל ה'ברעץ', ההתלהבות, 'הקולות והברקים'. בשעה שלמד עם בן או תלמיד, למד לא רק כדי להסביר את אותו לימוד מסוים, אלא ראה בכך העברת קבלת התורה לדור הבא, העברה של מעמד הר סיני. זו היתה ההתייחסות שלו ובוזה הכניס את כל כוחו. וכפי שנהג לומר בהזדמנויות רבות בשם ה'אלשיך' הקדוש ע"פ 'ההודעתם לבניך ולבני בניך יום אשר עמדת לפני ה' אלוך בחורב' – שהנחלת התורה צריכה להיעשות בהתלהבות כה חיה ומעוררת, שכאשר האב מעביר לבנו, יעברו הדברים באופן זה גם מן הבן אל הנכד. וכאשר הבנים מעבירים הלאה את הדברים לבניהם, אזי מתברר למפרע שהאב הנחיל להם באופן הנכון. לשם כך יש להעביר את ההרגשים, את מהלך ה'יום' של המעמד הקדוש והנשגב: הקולות והברקים, האש הענן והערפל, היראה הרוממות והשמחה – וכך נהיה בטוחים שהדברים יעברו הלאה אל הדורות הבאים.

התלמידים הרבים שזכו ללמוד מפי, מעידים על דרך חינוכו שנבעה מלב טהור ומיראת שמים אמיתית. באחת הפעמים כשלמד עם התלמידים הרכים בפרשת ויגש, והגיע לפסוקים המדברים על פגישת יוסף עם האחים – דיבר בכזאת חיות והתלהבות, והכניס בלימוד את כל כוחו וליבו – עד שהתלמידים חשו שנמצאים ממש בפגישה זו של יוסף עם אחיו ואחד מהם בא לידי התרגשות כזו עד שפרץ בבכי.

וכה מספר ר' אהרן דוד ברזסקי שיחי' שעבד עמו בת"ת במשך שנים רבות: "היה לו ניגון מיוחד באידיש שהיה מגנן עם הילדים בתחילת היום: 'אנחנו הולכים ללמוד את התורה הקדושה' – היתה זו התרגשות לשמוע אותו שר עם הילדים, היה לו הרגש איך להכניס חמימות בילדים. לא למד עם הילדים את פירוש החומש בעלמא, התכוון לזה 'הכנה דרבה'. הילדים היו מגיעים הביתה ומספרים להוריהם ביאורים שהאבות בעצמם לא ידעו עד אז".

יש מתלמידיו המספרים על 'הטעם של ליל הסדר' שנחקק בהם בשנה שהיו אצלו – באופן המלווה אותם עד היום – ויש המספרים על תפילת שחרית של יום שישי, שהיתה מלווה בניגונים של שבת והחזרה בהם כיסופין לשבת קודש. (וכפי שהיה אומר, שכאשר נותנים סידור לילדים, יש לתת להם סידור שלם, לא כזה שיש בו רק את התפילות לימות החול שהרי המלמד צריך ללמד את הילדים גם את התפילות והניגונים של שבת).

יש הזוכרים את אותה תפילה ב'כותל המערבי' – שלקח ר' מרדכי כדי לעורר רחמי שמים בתקופה מתוחה עם הערבים – ויש שלא ישכחו לעד את אותה נעימת ניגון מיוחדת על המלים 'קדושים תהיו'. שהיה ר' מרדכי מלמד את הילדים הרכים את פרשת 'קדושים' ובסיומו של כל פסוק, ניגן בהטעמה מיוחדת ובניגון ייחודי את המלים 'קדושים תהיו' וניגון זה נבלע בעצמותיהם כשמן הטוב.

בשיחה לילדי החמד בת"ת

קונטרסי 'מבוע הנחל' שהוציא לאור

כאשר נולד לו בן, ערך סעודת "שלישי למילה" והזמין את תלמידיו והוריהם – והיה כה נלהב אשר זכה למצוה זו, עד כי התלהבותו אז נותרה חקוקה בלבבות התלמידים למשך עשרות שנים לאחר מכן. כי בהיותו מחובר אל הפנימיות שבכל דבר, היה כל מאורע רוחני מלווה בהתרגשות, בהתלהבות ובשמחה גדולה – עד כי מצא לנכון לזמן את התלמידים ואף את הוריהם.

כשנשאל פעם מה המהות של חידור, השיב: "בית היוצר של יראת שמים". היה מרבה

לספר "סיפורי צדיקים" – וכאשר הוקם הת"ת בבית שמש, הורה שיקנו את כל הסט של ספרי 'מחניים', כדי שיהיו סיפורי צדיקים לנגד עיני הילדים.

מייסד הת"ת, הרה"ח ר' עמרם הורביץ ז"ל, ראה שר' מרדכי כה 'טופח על מנת להטפוח' תורה ויראת שמים, ונתן בו את עיניו שיתמנה להיות משגיח בת"ת.

דרכו היתה בניהול הת"ת, לעשות הכל עבור טובת התלמידים. היה משלם לאברך שהגיע לת"ת במיוחד כדי לספר לילדים 'סיפור בהמשכים' בזמן האוכל, כדי שיהיה דרך ארץ בשעת הסעודה. כל מחשבותיו סבבו סביב טובתם ותועלתם.

צר היה לו שבימי שישי של ימות הקיץ הילדים משוטטים באפס מעש שעות ארוכות – והיה קובע לבני הכיתות הגדולות התאספות מיוחדת בת"ת ביום שישי אחה"צ ומביא מלמדים מיוחדים שיספרו להם מסיפורי ברסלב וישרורו איתם ניגוני כיסופין ושמחה. כל השבוע היו ילדים מחכים ליום שישי, מרוב מתיקות ונועם שהשרה ר' מרדכי בלבם בפעילות זו. בהגיע חודש ניסן, היה משלם משכורת מיוחדת למלמדים שימשיכו את הלימודים בת"ת כרגיל עד יום לפני פסח.

בכל ליל ראש חודש ערך סעודת ראש חודש למלמדים, וגדולי אנ"ש היו באים לדבר לפנייהם – והדבר נתן חיות גדולה למלמדים לכל החודש. היה פעם שהיה שלג בירושלים ואף על פי כן כולם הגיעו.

בקרב פעולותיו למען הילדים והמלמדים, הגדיל לעשות כאשר פתח 'כולל ערב' למלמדים – כדי שילמדו טוב יותר את הסוגיות הנלמדים עם התלמידים. הוא טען שמלמד שאינו לומד בעצמו, אינו יכול להקנות את אהבת התורה לילדים. הסדר היה שבמשך שעה וחצי למדו גמרא, ושעה וחצי הכינו את השיעור של מחר. הוא שילם במיוחד על זמן ההכנה, כך

הילולת רבינו הקדוש, מימין לשמאל – ה'מנחת יצחק' ז"ל, ר' לוי יצחק בנדר, ר' נחמן בורשטיין, עומד מאחור ר' מרדכי ז"ל

שהמלמדים הגיעו לכיתה כשהם מוכנים היטב. רעיון זה התקבל גם בקרב חוגים נוספים – ובעידודו ובהשפעתו נפתחו כוללים כאלה בארה"ב, הקיימים עד היום.

מוסיף הרה"ח ר' אהרן דוד ברזסקי: "היתה תקופה שהייתי מלמד את החומשים 'בראשית' ו'ויקרא' והוא בתור מנהל היה יושב איתי שעות ומסביר לי כיצד ניגשים ללימוד, ואיך מלמדים את הילדים את בריאת העולם, איך מתדירים זאת בילדים".

במשא עול ניהול התלמוד תורה על טהרת הקודש

באותם ימים התמודדה הנהלת הת"ת עם עול קשה מנשוא של חובות כבדים בסכומי עתק – ור' מרדכי נקרא אז אל הדגל והתבקש להעמיס על שכמו את העול הקשה והמורכב ולקבל על עצמו את ניהול הת"ת.

כדרכו, שהערכים הרוחניים ניצבו אצלו תמיד מעל כל השקולים, הכניס את עצמו מרצון אל העול הכבד עבור זכות הבל פיהם של תינוקות של בית רבן והמשכת נקודת הצדיק אל הדור הבא.

מאותו יום ואילך, הקדיש את כל כולו עבור מפעל חיים זה במסירות בלתי נתפסת. באופן כללי, הדרך שלו היתה, שכאשר נכנס לאיזו משימה, לא הירפה ממנה גם כאשר התעוררו בה קשיים. הקושי הוא חלק מכל דבר, ויש להתמודד עמו ולא לברוח מחמתו לעסוק בענין אחר. אף בענין הת"ת, החליט להיכנס בענין הקורה ולא להירתע ממאומה, יהיה מה שיהיה.

דרכו של הת"ת, מתחילת דרכו, היתה נטויה על טהרת הקודש – בלי ליהנות מכספי המדינה – והגאב 'ד' ירושלים בעל ה'מנחת יצחק' זצ"ל חיזק מאד את ר' מרדכי להמשיך בדרך זו, למרות הקשיים הגדולים, ותמיד היה ה'מנחת יצחק' מכיר טובה על כך, וזוהי הסיבה העיקרית שמחמתה גם הגיע להשתתף בשמחת בית השואבה אשר נערכה ב'שול'.

אף כאשר הפצירו בו מה'חינוך העצמאי' שיבוא לקחת כסף מהם, לא הסכים לכך – למרות שהיה עליו לטרוח הרבה כדי להשיג מימון. דרכו היתה לכתת רגליו ממקום למקום, להגיע לבתי כנסיות בכל מיני מקומות ולשאת שם דברים בשבח המוסד המתנהל על טהרת הקודש – ובוה לעורר את לבב שומעיו לתמוך בת"ת. ר' אהרן דוד ברזסקי סיפר ששוחח עם הרה"ח ר' משה

ר' יצחק ברזסקי ז"ל כשיעור בת"ת 'תורה תמימה'

הבנים מעלים זכרונות מחיי אביהם

"ר' מרדכי הפיח רוח של חיות והתחדשות בחסידות ברסלב. בברסלב של לפני יותר מארבעים שנה היו זקני אנ"ש, היו עובדי ד' גדולים ותלמידי חכמים, אולם היה צורך לגבש את האברכים והבחורים להנחיל לדור הבא את הדרך שראו אצל ה'זקנים'"

קרמר על מוסדותיו של ר' מרדכי, ור' משה התבטא: "העובדה שהיום בברסלב יש הרבה אברכים שחוקים מאד בראת שמים זה בזכות, בזכות שמטר נפשו לא לקחת כסף ממקורות זרים. הילדים ידעו על מסירות נפשו וזה הכניס רוח טהרה בליבות הילדים".

פעם סנט בו אחד ואמר לו: "הנה רואים שקיבלת כסף מסאטמער, והא ראייה שהינך מושפע מדיעותיהם". נענה לו ר"מ ואמר לו: "השמע לאונך את שפיך מדבר. לפי דבריך, בגלל שהם נותנים לי כסף אני מושפע מהם. מעתה הבן עד כמה עלי להזהר מלקבל כסף מאת פורקי עול תורה ומצוות, לבל אהיה מושפע מהם! אגב, הופעתו בקרב חוגי סאטמער - בעקבות נודדיו עבור החזקת הת"ת על טהרת הקודש - קידשה את שם רבינו בעולם ועוררה כבוד רב לעניינה של ברסלב. אישיותו האומרת כולה הוד והדר, עבודת תפילותיו, נועם הליכותיו ודעתו הישרה - הביאו לעיני רבים דמות אשר התחנכה ועלתה בבית מדרשו של רבינו הקדוש, וכולה אומרת טוהר וערליכקייט. (לימים) אף נקרא לדבר בפני קבוצת חסידים מ"תולדות אהרן", אשר שחו בצמא את דיבוריו הנפלאים, והיתה נהירה ומשיכה גדולה לשמוע את שיעוריו).

יושב במרכז בכינוס אנשי שלומינו, נואם: הר"ח ר' יעקב מאיר שכטר שליט"א

והרי צריכים לקום בחצות, והתחייב ר' מרדכי לכך שיסיימו בשעה מוקדמת. כך הונהג קיומה של 'שמחת בית השואבה' לשם ולתפארת עד ימינו.

מעשיו הגדולים למען המשכת אורו של רבינו הקדוש, ממשיכים עד עצם היום הזה. ממסירותו העצומה למען ת"ת "תורה תמימה", עבר להתמסרותו הגדולה למען הקמת הת"ת בבית שמש, ועוד נטויה ידם של מוסדות "תורה תמימה", מיסודו של ר' מרדכי, להמשיך הלאה בכינון ישיבה קדושה על שמו ובדרכו של רבינו הקדוש. מפעלותיו של ר' מרדכי, בני נצחיות הם - ורוחו הגדולה תמשיך להיות חופפת ומנשבת על הדורות הבאים בברסלב עד ביאת גואל.

ענינו של רבינו הקדוש

האמונה שלו ברכינו הקדוש היתה חזקה עד למאד. בעוד שהיו ילדיו קטנים ורכים בשנים, לקחם עמו למירוץ לימי ראש השנה, אף שהיה זה בגדר חידוש - שהרי התנאים אז לא היו מוכשרים לכך. היו מאנ"ש שתמהו עליו, מה לך מביאם, הרי יפריעוך להתפלל, והלווא הם קטנים למדי. אולם הוא עמד על שלו כי היה סבור שיש להשריש את כל הטוב והיקר בילדים כבר בהיותם רכים.

ולימים, כאשר נפתחה הדרך והחלה הנטיעה הגדולה לאומן, היה סבור שיש להביא את הקטנים - ולא להשאירם בבית - כשם שמחנכים אותם לשאר המצוות בקטנותם. וכשם שברית מילה של יצחק אבינו, נחשב יותר מן הברית שערך אברהם אבינו לישמעאל בנו בהיותו בן

היו מתאספים מידי יום ראשון, ר' מרדכי הדרין עם איזו 'תורה' ילכו בחודש זה והרגישו חיות גדולה. בכל אזור בירושלים, הוקמה 'חבורה' שהתאספו בכל יום ללמוד את התורה' שעסקו בה באותה עת - ובהתאספות ביום ראשון היה איחוד של כל החבורות המקומיות ודנו ביחד על התורה'. במשך כחודש ויותר היו הכל שקועים ב'תורה' זו, ואת החידושים שהיו האברכים כותבים, הדפיסו ב"מבועי הנחל" שהיה ר' מרדכי מוציא לאור משנת תשל"ח עד שנת תשד"מ.

וכמעין המתגבר היה פורץ וממשיך הלאה, להקים חבורות של ילדים ובחורים, למסור שיעורים לאברכים, להנחיל הלאה את ענינו של רבינו הקדוש - ולדאוג לכך שבברסלב תהיה המשכה ראויה של שמירת גחלת הקדוש לדורות הבאים.

הרבה מן הקיים כיום בקרב אנ"ש חסידי ברסלב, הינו כתוצאה מנטיעתו ועמלו של ר' מרדכי. וכגון קיום "שמחת בית השואבה", בתופים ובמחולות, בהיכל ה'שול' בירושלים עיה"ק - שבעבר היתה מתקיימת רק סעודת הלולא לרבינו הקדוש, ולא יותר - וכאשר הבחורים חפצו לרקוד ולשמוח, היו הולכים לקארלין או לתולדות אהרן - אולם ר' מרדכי פנה לרבי לוי יצחק ועורר על כך שלבחורי ברסלב מגיע ריקודין משלהם בתוך היכל בית הכנסת. היה אז מי שהביע את חששו שמא בתוך כדי השמחה ישרו הספסלים, ור' מרדכי אמר שמניח על כך שיק פתוח - ואם ישבר יוכלו לרכוש חדשים על חשבוננו. רבי לוי יצחק חשש שמא השמחה תסתיים בשעה מדאי מאוחרת,

הילדים לחנכם ולהכניסם בהתלהבות לעבודת ה'. חיינו סבבו סביב הציר של תורה ותפילה, עבודת ה' והבאת דעת רבינו בלב הדורות הבאים. זה מה שבער בקרבנו בכל עניני הת"ת - וכדברי רבינו הקדוש, "ספרו לדורותיכם מה שכאן נעשה" ("יואס דא האט זיך אפגעטוהן"). דעתו היתה שאין מה שישירש בלב הילד את ענינו של רבינו, כמו הלימוד בת"ת הנקרא על שמו הקדוש.

בכלל, ר' מרדכי הפיח רוח של חיות והתחדשות בחסידות ברסלב. בברסלב של לפני יותר מארבעים שנה היו זקני אנ"ש, היו עובדי ד' גדולים ותלמידי חכמים, אולם היה צורך לגבש את האברכים והבחורים להנחיל לדור הבא את הדרך שראו אצל ה'זקנים'. הר"ח ר' משה גדליה אנשיך ז"ל שהיה שותף מלא ופעיל נמרץ בארגוני הבחורים והאברכים התבטא פעם באחד הכינוסים כי הנה הגיע אברך חדש לברסלב ומפיח רוח חיים באמצע מדבר שממה (בנוגע לגיבוש ולארגון הבחורים והאברכים) חידושים אלו נשמעו מפי כמה מאנ"ש באותה תקופה. מפעל נוסף בחייו, אשר עמל עבורו הרבה - הוא הדפסת קונטרס "מבועי הנחל" אשר שם לו מטרה להפיץ את אור רבינו הקדוש, ולרכוז תחת בימה נכבדה את דבריהם של אנשי הצדיק דבכל אתר ואתר. למרות שבאותה תקופה היה משמש כמלמד, הקדיש מעצמו כוחות רבים להוציא את הגליון כל חודש, להשיג כותבים ומיימן - והתגלה אז כשיא תפארתו.

ארגן את האברכים לבורא להתפלל ותפילה בכוחו כל יום שלישי ב'שול' בצוותא. מלבד זאת,

טרדותיו. מידי יום, לפנות בוקר, היה יושב ולומד - בניגון ובעיון - ובפרט בשבת קודש. תדיר היה מתהלך עם ספרים באמתחתו, והיה עסוק בהם בהיותו מצוי בדרכים. היתה לו בקיאות עצומה בספרי הקודש, במדרשי חז"ל, בספרי חסידות, בכמה ממפרשי התורה, כגון ב"ש"ך על התורה' ועוד. היה דבוק מאד בספרו של האלשיך הקדוש, והגה בו רבות - כאמרו שהוא קרוב ביותר לתורת הבעל שם טוב הק' ותלמידיו. שירת חייו שזורה אמונת תום ובטחון מוחלט בהקב"ה. היה שם מבטחו בה' בכל עת וגם בתקופות לא קלות שעברו עליו, תמיד היה נסוך על פניו רוגע ולא היה נראה כלל שהוא נתון בסערה פנימית. אמונתו האיתנה נסכה בו תקווה ושלווה. כל קושי שהתעורר, קיבל באהבה ובהכנעה - והיה משגן "כך רוצה הקדוש ברוך הוא". בכל דילמה והתלבטות, דעתו היתה ברורה כשמש: "כך רוצה הקדוש ברוך הוא". תמיד היה מקווה לטוב והאמין בו. אף כשהיה צורך לגייס סכומי עתק, ולא נראה באופק כל פתח לתקווה - היה נשאר רגוע, סמוך לבו ובטוח בה'. ואכן זכה וראה ניסים גדולים. זה היה כחור לראות את כל מלאכתו עשויה בשבת קודש - ולהותיר את השבת טהורה כנתינתה, צחה וזכה מכל עב קל של דאגה.

ההכנות שלו לכל יום טוב, נעשו עם כל ההרגשים. כל יום טוב והמהות שלו. לא הרי שבועות כהרי סוכות, לא הרי פורים כהרי פסח. היה נכנס בכל כולו אל מהותו של כל חג. פעם ראוהו מעיין בהגדה של פסח בתוך החמץ, ולפליאת השואל - ענה ר' מרדכי כי יש ללמוד את ההגדה לפני פסח, ובפסח כבר צריך לדעתה היטב. ההגדה נועדה ללימוד לזמן של לפני פסח, להתכונן מתוכה לחג. ואכן, בכל שנה בחר לו דרך אחת מתוך המפרשים לבאר את ההגדה ועם זה היה הולך וחי.

בכלל, בכל יום טוב היה חי עם מהלך חדש, עם תורה חדשה, עם דרך חדשה. כל יום טוב היה בעיניו מועד חדש לגמרי, שמעולם לא היה כמותו, וקיבלו לאחר הכנה ראויה ועיון מעמיק במהותו ובענייניו.

ההמשכה של ברסלב לדורות הבאים

הרצינות וכוח ההתחדשות שלו היו איתנים עד למאד. היה חי בהתחדשות ללא הרף. כל הזמן היה מתחדש וכולו אומר תמיד לב חדש, בוער וחי, לעבודת ה'. אולם חייו לא סבבו רק סביב עצמו - אלא עסוק היה ללא הרף בהמשכה להלאה, שלא יכבה נרו לעולם ועד', לדבר עם

עורך את השבת כרגיל, עם שירת הזמירות בכל הדייקות והנועם. יש ועמדו על הפרק עניינים בוערים, והיה טרוד בשיחות טלפוניות כמעט עד כניסת שבת - אך מהרגע שנכנסה שבת, לא ראו עליו שום סימן מן הסערה שטרם שככה. היה רגוע לחלוטין וכולו קודש לקראת שבת המלכה. כל השבת היתה זמירות, שירות ותשבחות, תפילה ותורה, תהילים כרבקות, לימוד במתיקות ובנעימות מיוחדת.

את הזמירות היה שר תמיד מתוך אש להבה, בכיסופים ובמתיקות מיוחדת. היה חשוב לו מאוד לכבד את השבת והימים הטובים בכלים מפוארים, במטעמים משובחים - למרות שהוא עצמו לא הירבה לאכול.

שבת היתה כולה קודש. באמרו 'שלום עליכם', היה נראה ממש איך מדבר בשירו עם המלאכים, מתחנן ומבקש שיברכוהו, כולו נרגש ממלאכי עילון הנמצאים עכשיו כאן ממש בשולחן השבת. כך בכל זמר אשר גאה מלבו ועלה על שפתותיו.

הקשר הנפשי העצום שהיה לו אל התורה הקדושה, המשיך הלאה גם בעיצומן של כל

ולא היה ניכר עליו כי מצוי עתה בנדודים בניכר, אפוף טרדה וקושי. כשהיה נושא דברים לפני מתפללי המנינים, היה עליו לחכות בין מנין למנין כעשרים דקות - ר' מרדכי לקח גמרא והתחיל ללמוד בהתלהבות כמו בחור בישיבה קטנה, וכך במשך עשרים דקות הספיק דף גמרא והמשיך הלאה למנין הבא. הוא היה בעל כוחות נפש נדידים, עם ישוב הדעת נפלא ומתינות שלא אבדה גם בזמנים הקשים".

"כל מלאכתך עשויה"

אולם כל עיסוקיו וטרדותיו, קשייו ודאגותיו, נעצרו עם בואו אל התפילה, או אל שבת קודש. באותו רגע שנכנס אל דברים שבקדושה, נעשה לאיש אחר ובא בכל כולו אל תיבת תורה ותפילה, תיבת יום שבת קודש. לפעמים שב לארה"ק ביום ששי, אחרי נדודים רבים בדרכים - והיה

ולא איבד את העשתונות. ניכר היה שחושב ומברר לעצמו מה ההשקפה הנכונה והדרך הנכונה לקבל את הדבר. רחוק היה מן היאוש. לא איבד את התקווה עד הרגע האחרון ממש. החזיק בחבל בשני קצותיו: מחד, הכנעה לרצון ה' ועריכת חשבון נפש, ומאידך בטחון בה' שלא יעזבוהו אלא יהפוך הכל לטובה.

מה מאד שמח למצוא ב"חק לישראל" - בלימוד היומי שחל ביום חתונת נכדתי - את הפסוק במשלי: "רוח איש יכלכל מחלהו", עם דברי רש"י המפרש את הפסוק בהאי לישנא: "רוח איש" - רוח גבר, שהוא איש גיבור ואינו נותן דאגה לליבו ומקבל כל האב עליו בשמחה ובחיבה. "יכלכל מחלהו" - אין כוחו טר מעליו". הוא חזר על הדברים בפני מבקריו ושינן בפניהם: "עם שמחה אפשר לטבול את הכל".

"כי אשב בחושך ה' אור לי"

בערב חג הסוכות, נותח באופן פתאומי - ובכניסת החג עדיין היה בחדר התאוששות. לאחר מכן, בשעות הלילה, הועבר למחלקה. כמובן שהיה חלש מאוד, היה קשה לו לדבר. היה חושך בחדר והסובבים עלולים היו ליפול לעצבות גדולה: ליל יום טוב, במקום שישב אביהם בסוכה המקושטת שבבית, לחגוג יחד עם בני משפחה את היום טוב - לאחר שהתכונן רבות לכן, כפי שרגיל היה לקבל את היום טוב מתוך שפע התלהבות דקדושה - הגה שריו עכשיו במצב כ"כ קשה, ללא סוכה, ללא סעודה, רק אפוף כאבים וחולשה, במצב קשה מאוד.

באותה שעה פנה ר' מרדכי אל צאצאיו, בשארית כוחותיו, כשהוא מתאמץ מאוד להוציא כל מילה - והחל לצטט פסוקים שלמים בעל פה, כשהוא עדיין תחת הרושם של הניתוח וההרדמה. ואמר אז שיש הבדל בין הפסוקים שנאמרו בשאר הרגלים לפסוק שנאמר בחג הסוכות, "וחגותם אותו חג לה" - כי בפסח יצאנו ממצרים אבל עדיין השמחה לא היתה שלמה כי טרם קיבלנו את התורה, שהיא תכלית הבריאה. בשבועות קיבלנו את התורה, אבל השמחה לא היתה שלמה כי מיד אח"כ אירע חטא העגל ושוב ירדה הבראה מדרגתה ונפגמה שלמותה. ואילו בסוכות, לאחר מחילת העונות ביום הכפורים, שוב הגיעה הבראה אל תכליתה ולכן השמחה שלמה. זוהי השמחה של ה', שהבראה הגיעה אל שלמותה - ואנחנו שמחים בשמחתו של ה'".

וכאן החל ממלל את עוז אמונתו בהש"ת גם במצב זה: "זוהי שמחה פנימית בה' אשר אינה קשורה למשהו חיצוני. השמחה שלמה גם אם הנסיבות החיצוניות קשות. גם אם נמצאים בבחי"ת, אין פגם בשמחה. להפך, כל עניינה של חג הסוכות הוא

מעניק תעודה לילד מצטיין

דירת ארעי, והרי כאן בביה"ח מרגישים יותר את הענין של דירת ארעי - ואדרבה השמחה כאן עצומה שהיא שמחה בה' בלבד. נגילה ונשמחה בו, בהש"ת". והוסיף בעוז רוח: "רציתי להיכנס לטובה ולחגוג את יו"ט, והקב"ה אמר לי - בא ושמח איתי ביחד".

באותו רגע לקח את ידי בנו, שניצב סמוך אליו, כמבקש לרקוד עמו והם פצחו בשיר מעין ויקוד: "אשרי אדם עזו לו כן, אשרי איש שלא ישכחך וכן אדם יתאמץ כן". היו אלו רגעים מרוממים מאוד, בתוך ביה"ח, בעיצומו של המצב הקשה, כשהכל חשוך מסביב - ונשמחו המאירה העלתה שמחת יו"ט אמיתית בלבבות.

לאחר כמה ימים הצליח בחסדי ה' לרדת מן המיטה ולהיכנס לטובה שהיתה באותה קומה. ר' מרדכי ברח "לישב בסוכה" ו"שהחיינו" ופרץ בכבי של התרגשות. לקראת סיומו של חג, כאשר השתחרר מביה"ח, אמר לחתנו: "אנחנו חושבים שאם קיימנו את החג כמו שתכננו, בהתלהבות ובגדלות, יש ערך לחג אבל אין לנו מושג מה באמת נחשב אצל ה'. לפעמים דווקא כשיהודי בקטנות ומיצר על כך שאינו יכול לקיים את החג יותר בהידור - נחשב הדבר מאוד אצל הש"ת".

בהגיעו הביתה לקראת שמחת תורה, ציין לבנו שהיתה לו התעוררות עצומה בלתי רגילה במהלך החג, בתוך בית חולים. תיכף בהגיעו הביע את רצונו להגיע לבית הכנסת בשמחת תורה - למרות שיצטרכו עבור כך להובילו

בשיחת התחזקות עם ידידו ר' קלמן גלדשמידט ז"ל

בכסא גלגלים. הדבר היה נראה בלתי אפשרי, אולם אכן התאזר בכוחות והגיע לבית הכנסת לתפילה ואף רקד עם ס"ת והשתתף בכל שמחת ההקפות.

גם בפסח האחרון נאלץ להיות בבית חולים, עקב מצבו הקשה. כל תזווה קשתה עליו מאוד וכמעט לא קם מן המיטה. הישיבה על הכיסא הסבה לו כאבים עזים. ובכל זאת בליל הסדר, מתפילת מנחה שלפני החג, ביקש שיוודוהו אל ביהכ"ג ואח"כ השתתף בליל הסדר.

שנערך בבית החולים וישב עד השעה אחת לאחר חצות הלילה, עד סוף הסדר, כשזוכה לאכול כזית מצה ולשתות ארבע כוסות במטירות נפש ממש. ישב בראש השלחן ואף דיבר לפני טובביו. לפני "מה נשתנה" אמר: "עכשיו אנחנו בזמן של שאלות וקושיות, אבל יגיע זמן שבו ה' יענה לנו על הכל". לאחר מכן, כאשר שאלוהו איך היה בליל הסדר, ענה שהיתה התעוררות גדולה: "דיברתי עם ה', העיקר זה לדבר עם ה', זוהי כל מהותו של יהודי, פסח, פה-שח, לשוחח עם ה'".

אחד מידידיו מצאהו שכוב על מיטתו אפוף הרהורים. שאלהו: ר' מרדכי, על מה אתה חושב עכשיו, והשיבו: "אני חושב, מה ה' רוצה ממני ובמה אוכל לקיים את רצונו".

ותשחק ליום אחרון

בהתקרב יומו האחרון, החל מדבר עם בני משפחתו - וכה הקדים ואמר: "אני יודע שהש"ת רחמן והוא בוודאי יטיב עמי ויהפוך הכל לרחמים, עוד נשמח ביחד ויהיו ניסים, אך בכל זאת, הרי כשהקב"ה עושה דבר מה הוא מבקש וחפץ בדבר מה, על כן אני רוצה לומר לכם כמה מילים" והחל מציין בפניהם את מה שחפץ לומר להם, כאשר מקדים לכך את הכרת הטוב לזוגתו תבלח"ט"א על מסירותה העצומה למענו כל החיים ובפרט בזמן מחלתו.

תוך כדי דבריו נקו דמעות בזויות עיניו, ואמר: "אלו לא דמעות של פנים נפולות, אלא הינם ענין אחר לגמרי". מלכתחילה רצה שישבו הכל לביתם, ולאחמ"כ נאות לכך שישאר אחד עמו, אולם בתנאי שישאר "רק בשמחה ובתקווה".

ימי הגבורה הללו היו מעין התמצית של חייו, בבחי' דברי רבינו הקדוש "כל העולם כולו גשר צר מאד והכלל והעיקר שלא להתפחד כלל". היה זה חזיון שלא מעלמא הדין, לראות איך אינו מתבלבל מכל העובר עליו ונותר בישוב הדעת.

הרה"ח ר' משה קרמר שליט"א בכיקור חולים אצל ר' מרדכי

בימים הסמוכים לפטירתו, שאלה אותו זוגתו אם הוא רגוע, וענה: "אני מ-א-ד רגוע, ברוך ה'". הוסיפה ושאלה אם הוא מפחד, וענה ברוגע ובמתינות: "אני לא פוחד מכלום". וחזקה בדיבורי עידוד: "הקדוש ברוך הוא לא יעזוב אותך, כמו שהיה אתך עד היום, יהיה אתך הלאה ויהיה בעורך".

עזו והדר לבושו

הניגון "עזו והדר לבושה" היה חביב אצלו ביותר כל הימים. בכל ליל שבת קודש היה משוררו בדבקות, לאחר "אשת חיל". בשמחת תורה, כשרקד עם ספר התורה, ביקש שישירו את השיר הזה. בכמה מריקודי המצוה טאנץ' בנישואי נכדיו, ביקש שישירו "עזו והדר".

פטירתו היתה אפופת עזו והדר, כשצאצאיו שוהים לידו במשך שני ימים עד רגע יציאת הנשמה, מתוך קבלת עול מלכות שמים.

כשבת האחרונה, נראה היה שהוא דועך והנה מתקרב הרגע האחרון. בעודו אוזח בידו חמשה חומשי תורה, אמר עם בנו מלים של שבועה: "איני עוזב את רבינו לא בעולם הזה ולא בעולם הבא ולא בעולם הנצחי". בנו אמר לו: "היית חייל של רבינו כל החיים, זכור את זה". וענה: "תמשיכו אתם להיות חיילים של רבינו. לקיים את העצות של רבינו, ההתבודדות, להתאסף עם אנשי שלומינו, להפיץ את אור רבינו".

בליל שבת, לפני הקידוש, הניח את ידיו על ראש ילדיו וברך את כל אחד. משך כל השבת שרו בפניו ומירות בהתרוממות ובהתרגשות, יחד עם שירי תפילה וכיסופים. שיא ההתרגשות היה בשעת ירעוא דרעוין, כאשר שוררו את תפילת 'אנא בכח' במנגינה שהיה נוהג לשיר בדבקות בימי החנוכה מול הנרות.

יחד עם מניין שהתכנס בחדרו, זכה לומר מילה במילה את כל פסוקי הייחוד. לאחר אמירת הוידוי - נסך רוגע על פניו וארשת של שמחה שרתה על דיוקנו המיוטר. כולו אומר שביעות רצון ויישוב הדעת. כמעט לא נשאר כלום מגופו החולה, ונשמחו האירה באור יקרות, ויכלו לחוש באוויר את עוצמתה וקדושתה. בשעה שהעולם הזה נשק לעולם הבא, בהקה האמת האלוקית בלב כל.

בחלוף יומיים - ביום ט"ו באייר, "גבורה שבהוד" עלתה השמימה נשמתו של אותו גיבור מלא הוד, עזו והדר. ■

הרה"ח ר' יעקב מאיר שכטר שליט"א בכיקור חולים אצל ר' מרדכי

הנה מגיע היום הקדוש הזה...

תיכף נשמע את צלילי הקלרינט
משתפכים על כל רחבי ההר...

הניגונים העתיקים שלא נס ליחם
וצבעם הזוהר שלא דוהה יצטלצלו
באוזנינו עת נעפיל ברגש
במעלה ההר...

"גלה כבוד מלכותך עלינו בהילולא
דבר יוחאי"... "בן דוד יבוא ויגאלנו
בהילולא דבר יוחאי"...

מנגינות שמצליחות לרומם ולנשא
אותנו טפח ויותר
מעל פני הקרקע...

מנתקות אותנו, שוטפות, מטהרות את
כל העוברים לפני רבי שמעון
כבני מרון...

חשים ונרעשים אנו ומכינים עצמינו
ברגש וכיסופין לקראת יומא דהילולא
של התנא האלוקי רבי שמעון - - -

מוגשת לפניכם בזאת שיחת חברים
מלאה ברגש של נגינה ותורה מפי אחד
מבני החבורה

שמחה סופר

חיליק פרנק לרקוד עם התורות

מרגש
ומעורר

ספורים יפרוס עלינו יום ל"ג בעומר הקדוש את כנפיו, ויחד עם כל בית ישראל נתכנס ונבוא ל"חתונה הגדולה"

הנמשכת למעלה מ-24 שעות, הילולא מרוממת ופלאית שכל מי שזכה להשתתף בה אי פעם משתוקק וחפץ שוב ושוב להיכנס לאותם רגעים נעלים של 'יום כיפור בפנים ושמות תורה בחוץ', רגעים נעלים ומזככים של ביטול נפלא והשתוקקות נמרצת להתחדש ולהתקדש באורו של צדיק.

כהכנה לשמחה הגדולה בחרנו לשוחח עם בעל המנגן הנוודע ר' יחיאל (חיליק) פרנק, מחסידי ברסלב היקרים אשר מלווה בנגינתו הנפלאה את היום הקדוש הזה כ-25 שנה, ביקשנו לתהות קצת על קנקנו ולחוש כיצד נראית חצר הריקודים ממרומי הגלריה, להעלות קצת זכרונות הוד קדומים מימי ל"ג בעומר העליזים והמרטיטים ולהשתחל בזהירות אל מאחורי הקלעים של בית היוצר הזה שחולש על המפגן היהודי השנתי האדיר ביותר בעולם, והנה לפנינו מנגן הגון וירא שמים אשר תורתו נגינה ונגינתו תורה ואשר מקדיש חלק ניכר מסדר יומו ללימוד הספר הקדוש 'ליקוטי מוהר"ן בעיון נפלא.

... לאמיתו של דבר, העובדה הזו כבר החלה להיחשף עוד טרם החלפת המילים הראשונה

בשיחה. 'אפשר בבקשה לדבר עם ר' חיליק?', אנחנו שואלים ונענים שהוא בבית מדרש והטלפון שאתו איננו זמין... את הראיון שלפניכם נאלצנו לערוך למקוטעין במנות קצובות של 20 דק' בכל פעם, שכן ר' חיליק מתפלל עם שחר כוונתיקין ולאחר כך מתפנה לסייע ביד ב"ב לשלוח את הילדים למוסדות הלימוד, משם הוא פונה לשעות ארוכות של לימוד תורה ובעיקר, כאמור, לימוד הליקוטי מוהר"ן, כך שרק בשעות אחר הצהריים המאוחרות, לפני תפילת מנחה ומעריב, הצלחנו סוף סוף לתפוס אותו פנוי וגם זאת רק עבור הפעימה הראשונה...

הצלילים הראשונים

■ ר' חיליק היקר, ספר לנו מתי התחיל הקשר שלך לניגוני ל"ג בעומר במירון?

היום אנחנו רואים במירון חצי מיליון איש, הדבר הפך להיות זה מכבר מובן מאיליו ונחלת הכלל, אבל בעבר הלא רחוק זה לא היה כך, היו אמנם אלפים רבים שבאו מכל תפוצות הארץ אבל לא היתה מסה אנושית אדירה שכזו כפי שהגנו רואים כיום. אצל חסידי ברסלב מירון היא משהו אחר, מירון היא לא "עוד מקום קדוש", מירון היא אחת מאבני יסוד אצל כל ברסלב'ר חסיד, העלייה וההשתטחות על הציון הקדוש היא חלק בלתי נפרד מעבודת ה' של החסיד, רשב"י הוא הרי בעצם נשמת משה משיח וכל אחד מחסידי ברסלב חש שם שהוא נמצא במקום הטבעי שלו, איך אמר לי פעם משהו בצחות: "מצבת השיש אותה קבע ר' יצחק אייזיק זילברמן זצ"ל בתוככי המערה כשעליה חקוקה התורה "לכו חזו" שגילה רבינו בסוד הרשב"י, זהו 'שטר הקנין' של אנ"ש במירון..."

אגב, חסידי ברסלב היו מחוברים כך לכל יחיד הדורות, אבי מורי ר' דוב פרנק שליט"א, סיפר לי שלפני כ-45 שנה היו בכל רחבי הארץ רק שתי תחנות מוצא משם יצאו בה' אב הסעות לקבר האר"י הקדוש בצפת: ברסלב'ר שול בירושלים וכולל ברסלב בבני ברק! אנ"ש היו יוצאים בלילה עם טנדר, נשארים עד אחרי תפילת וותיקין וחוזרים. בשום מקום אחר לא היו מושגים כאלה. הקשר של חסידי ברסלב

אט חדרתי יותר ויותר לדקויותיו ורזיו אך עדיין הייתי רחוק מרחק רב ממומחיות מקצועית שראויה לעלות על שולחן מלכים.

והנה, בעיצומו של יום ל"ג בעומר, "מנחית" עליי לפתע פתאום ר' אברהם נוח בנדר, ספק בקשה ספק פקודה, את הקפיצה הראשונה שלי למים העמוקים והסוערים: 'חסר קלרינט בחלק מהשעות', הוא אומר לי, 'זקוקים לך!'. הייתי עדיין טירון חסר כל ביטחון להופיע בפני קהל כה גדול ולערוך מולו את נסיונות הבוסר של נגינתי, אולם ר' אברהם נוח לא הרפה: 'במקום שאין אנשים, השתדל להיות איש!'. לא עמדו בפניי הרבה ברירות... אזרתי אומץ, הצמדתי את הקלרינט לפי ו... מאז אני שם, ...מעלין ולא מורידין!

ניגונים מעולם אחר

■ האם הנגינה בל"ג בעומר בחצר הרשב"י מורגשת אצלך כשונה מהנגינה בכל מופע ומאורע אחר?

נתחיל דווקא מהפן הטכני: כשאתה מנגן אצל הרשב"י אתה לא מנגן את רשימת השירים שלך, אתה לא מתפקד בקצב שלך ובהתאם למה שחביב עליך, אתה לא מחפש לתת את הגוון ואת הטון המיוחד שלך, כאן אתה צריך להיות קשוב לציבור, הם אלו שמכתיבים את הניגונים ואת המקצב. במירון הנגנים חיים ביום הקדוש הזה בסוג של ביטול לכלל, אנחנו משרתי הציבור, אתה כולך איתם למטה, הם מרקדים שם ואנחנו מרקדים על הבמה, אילו יכולתי הייתי עומד בחצר בתוך הציבור ומנגן... במירון הקהל שולט בגובה הלהבות... ייתכן ואתה תתחיל לנגן את מנגינת "בר יוחאי נמשכת אשירך" שוב ושוב, אולי גם מאה פעמים, אם זה מה שהציבור דורש. הציבור הרי מתחלף, זה הולך וזה בא, ואילו הנגנים לעולם עומדים...

מבחינה קצת עמוקה ומשמעותית יותר: במירון כולם מרגישים שווים, הריקודים הופכים את כל אלו שנוטלים בהם חלק לעיסה אחת, אתה יכול לראות אדמורים ורבנים מפורסמים

מנגן בעיצומו של יום ל"ג בעומר ברחבת הציון

לצד הפשוטים שבפשוטי העם, הכח של עם ישראל כשהוא מתאחד התאחדות של קדושה ותשובה מסביב לנשמה הכללית של צדיק יסוד

שעת השיא של ההתעוררות ונסיקתה של השמחה לרום מרומי גבהיה היא לאו דווקא, כפי שניתן היה לשער, בשעת ההדלקה בתחילת הלילה, אלא בשעות אחר הצהריים המאוחרות, פרק זמן הנקרא בפי הנגנים: ה'נעילה' של היום, דווקא אז מתלהט העולם' ברשפי להבת שלהבת מעל ומעבר למה שמתרחש בכל שעה אחרת

העולם - זו עוצמה בלתי ניתנת לתיאור. זהו פלא שמיימי שהלוואי שנזכה שיתרחש גם לכל אורך השנה ולכל אתר ואתר...

בל"ג בעומר, בשונה מאירועים אחרים במעגל השנה או החיים, אין הפסקות! מרגע כניסת היממה הקדושה הזו התזמורת מתחילה לנגן ואינה פוסקת, למעט בשעת תפילת שחרית, עד שעה ארוכה אחרי צאתה. ובכל זאת, גם בתוך כל הסימפוניה הרועשת והגועשת הזו קיים ארגון ומושלט סדר. יהודי יקר בשם ר' יחיאל בריכטא (מנהל ת"ת ברסלב אידיש בביתר)

להתנדב לארגן באופן מחושב ומדוקדק מי ינגן ומתי. ברוך ה', בניגוד לעבר, רבים הם היודעים והחפצים לנגן ולא לכולם ניתנת ההזדמנות. כמוכן שזכות הבכורה שמורה לוותיקים שבחבורה וכך נותנים כולם את חלקם בהרמוניה מופלאה לכבוד רבי שמעון.

כשאנחנו יורדים יותר לפרטים ומתעניינים במספר השעות בהם הוא מנגן במהלך הילולת הרשב"י, מתברר כי בממוצע הוא מקדיש לשם כך לא פחות מ-14 שעות! לשם השוואה, בחתונה סטנדרטית כמות שעות הנגינה בפועל לא עולה על שלוש שעות. 'זאל תשאל מאיפה יש כוחות... זה הכל מכוחו של רבי שמעון...'.

ר' חיליק מגלה גם ידע לא מבוטל בהיסטוריית הניגונים המירוניים: תראה, המכלול המירוני נוצר בתוך מירון. שכן, הוא מורכב מבלייל עתיק של סגנונות עולי-רגל שונים מכל קצוות תבל שעלו לציון לפני 150 שנה לערך; עולי צפת הביאו עמם את הסגנון המזרחי; חסידי טבריה הביאו עמם את הסגנון החסידי; וגם עולי לבנון הביאו עמם את סגנונם הם. כמו למשל בשיר 'במירון שם רבי שמעון', בו ישנם מוטיבים מזרחיים ברורים.

סוד קטן נוסף שמגלה לנו ר' חיליק הוא כי שעת השיא של ההתעוררות ונסיקתה של השמחה לרום מרומי גבהיה היא לאו דווקא, כפי שניתן היה לשער, בשעת ההדלקה בתחילת הלילה, אלא בשעות אחר הצהריים המאוחרות,

לנגן עם התזמורת. מימי התעוררות בזלזלת מוהר"ת בידד הספרים בבני ברק שעי' 'משיבת נפש' (גילום: חנוך סוף)

בהתכנסות המסורתית בל"ג בעומר בצל ציונו של רבי יוחנן הסנדלר במירון

וגדולי עולם ובודאי שיש להם השפעה כבירה החודרת למעמקי המעמקים. משמים סיבבו שאופיע בפני קהלים שונים ומגוונים מאוד, ממש מכל רחבי הקשת, ותוך כדי הנגינה לפעמים מדברים איזה דיבור קטן או שתיים ומכוונים מעט את הלב שנפתח לפסים מעשיים של התחזקות ועבודת ה'.

לפני כמה שנים זכיתי לארגן נסיעה לאומן ושאר קברי הצדיקים באוקראינה יחד עם כמה ידידים וכדרך העולם חבר מביא חבר, בינתיים היו כאלה שרצו להצטרף ל'טיול' והצטרפו גם כמה אנשים 'נכבדים' מהעשירון הגבוה, הייתה סיעתא דשמיא עצומה והנסיעה הצליחה מעל המשווער, לאורך הנסיעה למדנו גם יחד תורה בליקוטי מוהר"ן והאנשים הגיעו למקומות גבוהים ועמוקים מאוד של השתפכות הנפש וקרבת אלוים. הצלחה גוררת הצלחה וכך הפך הדבר למסורת ומידי שנה אנו יוצאים עם כל מיני 'מלומדים' למסע הקודש. באחת השנים נלווה אלינו פרופסור גדול שגם קיבל פרס עולמי ובמהלך כל הדרך חזר הוא היה שרוי בכאלו 'אורות' ודיבר רק על רבינו ועל עבודת ה' עד שידידיו הקרובים כבר החלו קצת לדאוג... ישנם גם כאלו שממסדים את הקשר וכך אנו קובעים ללמוד יחד חברותא באופן קבוע ומתענגים על הלימוד הקדוש הזה שיכול לפתוח גידי קשיות לבבו של כל אחד ואחד ולהצמיד אותו בדרכו שלו אל גאולתו הפרטית וקמעא קמעא את כולם יחד לגאולה הכללית השלימה עת יתעורר אותו שיר חדש שימלא את כל העולם דעה את ה' כמים לים מכסים... ■

נבער ומתעורר ללמוד את תורת בעל המנגן הגדול בצוותא חדא עם קבוצה שלימה של אברכים מאנ"ש ששמה לה למטרת חיים "ללכת עם התורות".

גדולה נגינה שמקרבת

■ אני מבין שהתקרבו למעגל הלימוד הזה לא רק אברכים אלא גם בעלי מעמד בעולם החיצון? ר' חיליק, שכפי הידוע לנו ידיו רב לו בקירובם של אלו, מצטנע... הכל מגיע דרך עולם הנגינה, הוא "טוען להגנתו". כל מי שמכיר ולו על קצה המזלג את דברי רבינו הנוראים בנושא הנגינה - יודע כי לא קיים בעולם עוד כוח משיכה כה עוצמתי ככוח הנגינה. לא אחת אומרים לי רבנים ומרצים גדולים עםם מזדמן לי להופיע יחד בכנסים שונים כי שעה אחת של נגינה קדושה יכולה להשפיע יותר מאלף שעות של שיחות ודרשות, הנגינה פותחת את הלב ועושה ממנו כלי וכך יכול האדם לקבל לאחר מכן את כל הדיבורים והשכלים. אני לא מנגן ניגונים עכשוויים ואופנתיים, כאלו שמתחלפים מדי כמה חודשים לפי הרוח וה'עונה', אני מנגן ניגונים עתיקים שהם נכסי צאן ברזל שמלווים את עם ישראל דורי דורות לפעמים אפילו מאות שנים, וישנם כאלו שחברו על ידי צדיקים

אני לא מדבר בלשון גוזמה והפלגה, החיות אותה חש כל מי ש"נכנס" לתורה, מעיין בה ומטייל בהדרה וחדרי חדרה עוד ועוד - היא מדהימה, אתה פשוט לא מעוניין ללכת לשום מקום אחר. כיום הרי אפשר דרא, וכפי שכעזר וסיוע להבנת תורת הנגלה קיימים בשוק כל כך הרבה ספרי פירושים וביאורים, כך גם בליקוטי מוהר"ן, לצד ספרי הביאור הוותיקים מדורות עברו, מתפרסמים מתקופה לתקופה ספרים נפלאים שמותאמים לבני דורינו, כמו ספריהם של הגה"ח ר' משה קרמר והגה"ח ר' אברהם יצחק כרמל ועוד, שכל אחד תורם את המהלך המיוחד שלו בהבנת התורה, וזה כמובן מרתק ומעשיר וממלא בחיות עד אין סוף ממש כך שברמת העיקרון, כפי שאמרתי, ניתן היה להתעכב על תורה אחת עד המעבר לעולם הבא, אבל מכיוון שכידוע, יחד עם חובת עמל ויגיעת התורה ישנה גם מצווה של ידיעת התורה, אנו מתקדמים אפוא מידי כמה חודשים לתורה חדשה. ב"ה, היום אנחנו שומעים על 'תורה זמנית' ועל תוכניות לימוד שונים וקונטרסי חידושים וכהנה וכהנה, צריך פשוט לקום ולעשות... , זהו רצונו של רבינו ממש וכל אחד שייך לזה.

כבר אמר רבינו: "העולם לא טעמו אותי כלום עדיין. אילו היו שומעים רק תורה אחת שאני אומר עם הניגון והריקוד שלה, היו כולם בטלים בביטול גמור. היינו, כל העולם כולו, אפילו חיות ועשבים וכל מה שיש בעולם, הכל מתבטלין בכלות הנפש מגודל עוצם התענוג המופלא והמופלג מאוד מאוד..." לא פלא אם כן שאדם ששרוי בהיכלות של נגינה דקדושה הרי שליבו

זכיתי ברוך ה', זה 11 שנים ברציפות, להימנות בין משתתפי השיעור השבועי הקבוע בליקוטי מוהר"ן אותו מוסר הגאון החסיד ר' צבי חשין שליט"א בשול מדי יום שני בשעות הצהריים, שם קלטתי לראשונה עד כמה רב ועצום הוא העומק החבוי בליקוטי מוהר"ן. כל מי ששמע את ר' צבי ולו פעם אחת נותר נפעם בראותו מה חושף ר' צבי בתוך הליקוטי מוהר"ן. כפי שענקי הלמדנים טוחנים עד דק כל מילה ברש"י ומגלים אלו הררי הררים תלויים באות יתרה אחת, כך מגלה ר' צבי כיצד לא רק כל מינוח וכל מושג, אלא גם כל מילה וכל אות, כל חסר וכל יתיר, בלשונו של רבינו, הכל מחושב ומדויק עד לקוף קוצו של יוד באופן הפלא ופלא. כפרפראות לחכמה הוא גם מפליא להראות איך הדברים מתיישבים בראשי תיבות וגימטריאות בצורה מעוררת השתאות ממש ואתה מבין פתאום שלפניך לא "עוד ספר חסידות" אלא התגלות פלאית שאין לה אח ורע. צורת לימוד זו פתחה בפני עולם חדש רחב ידיים ועמוק מני עומק, לפני כ-5 שנים, כאשר זכיתי יחד עם כמה מידידי לייסד את בית הכנסת ברסלב ברח' אלפנדי בירושלים, התגבשה קבוצת אברכים בהובלתו של הרב אברהם פלג הכהן ללימוד עיוני שיטתי בליקוטי מוהר"ן המבוסס כולו על ח"י הכללים של הגאון האלוקי רבי אברהם בן רבי נחמן, אט אט התחלתי להכיר את אותם כללים, בעיקר את הכלל הראשון בו מסביר המבאר "שכל התורה כולה רישא מציעתא וסיפא מפרשים ומבארים מזה לזה", ולאמץ אותם כארגז כלים מעשי לצלילה יומיומית מעמיקה במימיהם האינסופיים החיים והמחיים של תורות רבינו. בהמשך פיתח הרב פלג את הקבוצה לכולל אברכים ללימוד ליקוטי מוהר"ן בעיון שעל החזקתו הוא שוקד בהתמסרות מיוחדת.

השתוקק לניגון עם הריקוד

■ כמה זמן בממוצע לוקח לכם ללמוד תורה אחת? תראה, התורה של רבינו היא כל כך גדולה שניתן ללכת עם תורה אחת של רבינו כל החיים!

שמחה עד לב השמיים. כזה הוא היהודי: בקי ברצוא, בקי בשוב. גם כואב על גלותו ריחוקו וצרותיו, אבל גם מלא שמחה על היותו בני אל חי ועל התקשרותו לצדיק. "לא רואים בשום מקום ציבור כה אדיר שרוקד ומנגן בכל פינה, זה ממש יום של שמחה שאין לה פשר כלל, אני שמח על הזכות הזו להיות חלק מזה, העולם מלא וגדוש במנגנים שידעים לעשות את מלאכתם בצורה נפלאה אבל אין להם את ההרגש הזה לבוא לרשב"י ולהתחבר לכל הדבר העצום והבלתי נתפס הזה שמתחולל כאן, אני ממש מודה להשי"ת שהעניק לי מאוצר מתנת חיים את המתנה הנפלאה הזו.

הנגינה פותחת את הלב ועושה ממנו כלי וכך יכול האדם לקבל לאחר מכן את כל הדיבורים והשכלים. אני לא מנגן ניגונים עכשוויים ואופנתיים, כאלו שמתחלפים מדי כמה חודשים לפי הרוח וה'עונה', אני מנגן ניגונים עתיקים שהם נכסי צאן ברזל שמלווים את עם ישראל דורי דורות

הניגון הכובש של התורה

כאשר אתה שומע את הדי הנגינה שלו המתפשטים ומהדהים בכל קצווי ארץ כשהם כובשים את לבבותיהם של ריבי רבבות, הנך מבין שיש פה משהו אחר, נגינה המחוברת לעומק טמיר ונעלם לעילא ולעילא. כפי שהזכרנו, ר' חיליק זוכה לשבת באוהלה של תורה זה שנים, הוא שוקד על דרך ההליכה עם התורות יחד עם עוד קבוצת אברכים ורואה בדבר זה את כל עולמו, רצינו קצת לשמוע כיצד נכנס כליזמר מפורסם לתוך הליקוטי מוהר"ן ככזו יסודית וככזו התחדשות. ■ מי הכניס אותך לעולם ההליכה עם תורות?

מנגן בחצר ציון הרשב"י עם ידידו הרה"ח ר' משה אנשין ד"ל במוצאי שבת התאחדות לכלל אנ"ש במירון

פרק זמן הנקרא בפי הנגנים: ה'נעילה' של היום, דווקא אז מתלהט ה'עולם' ברשפי להבת שלהבת מעל ומעבר למה שמתרחש בכל שעה אחרת. שנה אחת, מסיבות שונות, נגור על ר' חיליק לשהות בגולה ונבצר ממנו להשתתף בהילולא, כשאנחנו שואלים אותו על התחושה להיות בנכר ביום ל"ג בעומר בלי הניגונים, בלי הריקודים, בלי רבי שמעון, ר' חיליק מתקן אותנו על אתר, 'בלי הריקודים - כן, אבל לא בלי רבי שמעון! הוא היה איתי ואני איתו בכל רגע ורגע באותו ל"ג בעומר...'. הוא מעדיף שלא להיזכר באותה תקופה, היא מעוררת בו תחושות לא פשוטות, "הייתי בחוץ-לארץ גם בל"ג בעומר וגם בשבועות, אבל בל"ג בעומר זה היה הרבה יותר קשה, אני זוכר שעשיתי כל הזמן חישובים ותוכניות אולי כן אזכה לחזור לל"ג בעומר, ככל שהתקרבו הימים שקעתי בצער עצום שהגיע ממש למימדים של חרדה...עשיתי כל אשר לאל ידי על מנת להבקיע את החומות ולהגיע אבל משמים חשבו אחרת. כששמעתי לאחר מכן שהזכירו את שמי להצלחה ותפילה כמה וכמה פעמים מעל במת הניגונים לאוזני הרבבות זה אכן חימם את ליבי. כולי תפילה ותקווה שאזכה להמשיך ולבצע נאמנה את השליחות הנפלאה הזו כל ימי חיי.

■ מה הקשר המיוחד שלך לל"ג בעומר? ל"ג בעומר הוא יום של ניגודים, שמחה אדירה לצד התעוררות שאין כמותה, ממש תשובה מאהבה. אגב גם בכלי הקלרינט שולטים הניגודים. מחד הוא הוא מבטא רגש של המיית נפש מלב נשבר, ומאידך עוז ותעצומות של שמחה וחדווה. זה מה שלמעשה קורה במירון: יש רגעים של התעוררות דומעת וכד בכד: ■

השמחה הפלאית

אכסניה לכני הישיבות והחברות דחסידי ברסלב
לימי ההתקבצות על ראש השנה
סמוך ונראה לציון רבינו הנגמ"ח זיע"א

דורשי יחודך כבבת

שמרם

המטרה המרכזית של אכסניה של תורה: שכל בחור ימלא את יומו בתורה ועבודת ה' בקרב החברים ויימנע ככל האפשר מבטלה ושיטוט ברחובות ובשווקים

בשנותיה הספורות הפכה 'אכסניה של תורה' כשם נרדף למנוחת הנפש ויישוב הדעת בימי הקיבוץ הק' באומן. כל מי שזכה להיות מבאי שעריה, מעיד בפה מלא על הפלא הגדול להיות במקום סמוך כל כך לציון הקדוש ומצד שני מבודד מכל ההמולה השוררת ברחובות הסמוכים לחלקת מחוקק ספון. רבינו הקדוש כבר גילה לנו, כי קברו של משה נחצב מול בית פעור, בבחינת "זה לעומת זה עשה האלקים", ומסביב היכל הקדוש אורבים מכשולים ומהמורות לבחורי החמד המאיימים על כל ההשקעה של הבחור במשך השנה כולה רח"ל.

כפי שכבר הורונו גדולי וחשובי אנ"ש במכתבם מיום ז' סיון תשע"ח וז'ל: "היות נודע לנו באופן ברור, כי השהיה במקום זה בימים אלו ללא מסגרת תמאימה הן בסעודות החג והן בלינה ובשאר שעות היום והלילה, כרוכה בסכנת נפשות רוחנית ממש, ורבים חללים נפלו שם ה" בהעדר עינא פקיא, ובהיות המקום פתוח לכל

איך התחלתם?

האכסניה החלה את פעולתה בימי ראש השנה

שנת תשע"ו, כמיום של הנהלת ישיבה קטנה ברסלב ירושלים, שראו לנכון להמשיך את אוירת ההתעלות של חודש אלול בהיכל הישיבה גם בימי הקיבוץ באומן, כאשר הבחורים יהו יחדיו בימים אלו באווירה מרוממת ומיוחדת. הרעיון יצא מכת אל הפועל ביחד עם ישיבה קטנה ברכפלד, וכבר באותה שנה התקיים אש"ל בצוותא במשך ימי הקיבוץ.

כשהתוודעו אנשי שלומינו למיזם המבורך עלתה התמיהה מאלוה: איך לא חשבו על זה קודם? אם עדיין לא ידענו היטב את המכשולות והנסיונות הרובצים לפתחו של כל בחור, הרי שבאו הם והוריהם ומחנכיהם והודיעו לנו כמה הצלת נפשות היתה כאן באכסניה נפלאה זו.

למשמע הדברים הנוקבים, בהם נרחיב מעט בהמשך, יצאנו בהחלטה ברורה, כי חייבים לעשות כל טצדקי שכל בחור מאנ"ש ימצא את מקומו באכסניה - בלי יוצא מן הכלל.

ברוב רחמי ה' זכינו ולפני שנתיים - לקראת ראש השנה תשע"ח מצאנו מקום מרווח ומהודר, לקיים בו את כל הפעילות המסועפת, היכל מיוחד לתורה ולימוד, ומקום לתפילות וכו'.

פירות ההשקעה לא איחרו לבוא. הרמי"ם והמשגיחים, גם מיישיבות שאינן של חסידי ברסלב, ההורים החשובים, וכמוכן גם הבחורים עצמם, לא הפסיקו להלל ולשבח את הדבר הנפלא הזה.

"זה לי הפעם הראשונה באומן שלא ראיתי כלל את כיכר פושקינא ושאר הרחובות הסמוכים" מעיד בחור בהתרגשות ואילו מצטרפים עשרות ומאות בחורים שיכולים להעיד על עצמם כדברים האלו.

"פשוט הוא ואין צריך לומר כי ימי ראש השנה והמלכת השי"ת יחד עם כל הקיבוץ הקדוש נראה אחרת לגמרי, אחרי ימים שמורים וטהורים אלו!" - מעיד מתנחן חשוב ואבא לבחורים ששהה יחד עמם באכסניה.

הרשו נא לשאול האם לא עדיף שהבחור ישהה עם אביו בימים אלו?

שאלה טובה שאלת, אך התשובה טובה יותר, וזאת בכמה פנים.

ראשית, עלינו להדגיש כי באכסניה מקום מיוחד גם לאברכים, כך שהאב יכול להיות עם בנו ביחד.

שנית, הבחורים נבונים הם ויודעים כי המקום היחיד בו יהיה בטוחים בס"ד להיות שמורים מכל משמר היא האכסניה, כך שפעמים רבות מרצונו בוחר הוא לשהות באכסניה, הגם שבשל כך לא יהיה יחד עם כל משפחתו.

ובשלישית, אב שחשקה נפשו לשבת בציון הק' מספר שעות ולהיות רגוע כי בנו בידיים טובות, יוכל לעשות כן רק כשבנו ימצא במסגרת הנעימה והמיוחדת של האכסניה.

ספר לנו על סדר היום באכסניה?

האכסניה מספקת מענה לשהיה בה במשך כל שעות היום, בפן הרוחני כמוכן אבל לא רק, גם בגשמיות ימצא כאן הבחור את כל צרכו.

הרי מעטים המה בני העליה המסוגלים לשבת בהיכל הציון יותר משעות אחדות, וממילא רוב ככל הבחורים יוצאים מידי כמה שעות ל"התאוורר"... באכסניה, לעומת זאת, נמצאים הבחורים במקומם הטבעי יחד עם בני גילם, ומנצלים את הזמן בלימוד בחברותא או ביחוד, בתפילה ועבודת ה', וכשצריך "לפקח את הדעת" מיד ימצא לו חברים וידידים לרוב לשוחח, וכך נחסכת שוטטות מיותרת.

על פי עקרון זה מתנהל כל סדר היום, כשכל מגמתנו לאפשר לבחורי החמד לנצל את הימים המרוממים והנעלים, שיהיו הכנה דרבה לקראת הימים הנוראים. בהיכל התפילות מתקיים מנין סליחות ותפילות שחרית בצוותא, בהתעוררות והתלהבות. לאחר מכן מוגשת ארוחת בוקר כדי המלך. בערב יתקיימו מניני מנחה וערבית, ושיעורי תורה מפי משפיעי אנ"ש.

מלבד סליחות "זכור ברית" בערב ראש השנה, והתפילות בשני ימי ראש השנה, שמתפללים יחד עם כלל הציבור הק'.

במשך כל שעות היממה מוגשת שתייה חמה ומיני מזונות, כדי שבחורי החמד לא יצטרכו ללכת ולרעות בשדות זרים.

מה התגובות שקיבלתם על האכסניה?

ההיענות העצומה של הישיבות הקדושות ברחבי ארצה, מעידה כאלף עדים על התועלת הרוחנית הנשגבה הנקנית למשתתפי האכסניה, בין המשתתפים נמנים המוסדות המפוראים דלהלן: ישי"ק ירושלים, ישי"ק ברכפלד, ישי"ב ג' "מתיבתא" ירושלים, ישי"ג בני ברק, ישי"ק "מבקשי ה" בית שמש, חבורות הבחורים "מורשת הנחל" ירושלים - בית שמש, חבורות הבחורים בני ברק, חבורת "אור הצדיק", אליהם מצטרפים, החבורות של הישיבות הכלליות וגם בחורים מארה"ב ולונדון, כולם נקבצו באו לך בליעה"ר.

משוב חיובי רב ותגובות מאירות ומחממות לב ומעניקות מרץ ורצון להוסיף ולשפר הצטברו בארכיונו במשך הזמן, נצטט אחדים מהם.

כותב לנו מגיד שיעור חשוב במכתבו: "כיום שיש דרכא אחרינא, חוץ מהסוד מרע הגדול, היה בזה עשה טוב נפלא של סדרים, שיעורים שיחות חברים וכו', שלא יסולא ערכם בפה, ננאה וכיאה לימים הנעלים הללו".

אב לכמה בחורים משתף אותנו בהרהורי לבו: "אחרי זה ראיתי מיום ליום כי בני הנחנה מאד מהמקום, והוא מרגיש שמה הטעם האמיתי של הבית..."

מפי אחד האברכים (כן, יש גם אברכים הבוחרים

"זה לי הפעם הראשונה באומן שלא ראיתי כלל את

כיכר פושקינא ושאר הרחובות הסמוכים" מעיד בחור

בהתרגשות ואילו מצטרפים עשרות ומאות בחורים

שיכולים להעיד על עצמם כדברים האלו

לשהות באווירה המרוממת באכסניה של תורה): "כאשר בא ה'ועקער" (המעורר) לעורר אותי לפני זכור ברית, הרגשתי כי אינני מסוגל לקום, ישנתי פחות משעתיים, ולא הייתי יכול לחשוב ללכת כעת לסליחות. אך לפתע נזכרתי בשיחה המרוממת שנשא הרה"ח ר' אברהם ירבלום שליט"א בעת סעודה שלישית באכסניה, דברים מרוממים מהראש השנה של רבינו ועל כך שידוע בין אנ"ש כי ההתחלה היא בסליחות "זכור ברית", באחת הפלתי מגופי העייף קורי שינה האחרונים והתגברתי כארי לעבודת הבורא יתברך".

מתנחן חשוב ששהה יחד עם תלמידי ישיבתו מעיד בפנינו, כי הרהבת הדעת עם כל התנאים הנצרכים - הן למחנך והן לתלמידים, פתחה בפניו אפשרויות רבות, למצוא מסילות ללבבות תלמידיו, כאשר האווירה המיוחדת עשתה אותם להיות כלי מוכן לקבל יותר משאר ימות השנה, והפירות הטובים נמשכים עד היום.

מה תרצו לומר לסיום?

כעת שאנו עומדים בימי הספירה, אשר כל אחד מתרפק בכיסופים וגעגועים בנוסח של הספירה

דורשי יחודך כבבת שמרם", שהכוונה הפשוטה היא שהקב"ה ישמור אותנו מכל חטא ועוון, הזמן גרמא להתעורר ולחשוב על ימי ראש השנה הקדושים של שנת תש"פ הבאים לקראתנו לשלום. בימים אלו לפני שמתחילים לחפש את כרטיס הטיסה וכו', עלינו לתת את הדעת למצוא את האכסניה והאש"ל המתאימים לנו ולבנינו מכל הבחינות, ולוודא כי צאצאינו יקירנו ינצלו את הזמן כראוי וימי הקיבוץ יהיו ימים של התעלות וקנייני נצח ולא להיפך ח"ו.

לואת, כדי שנוכל לתכנן את צעדינו כראוי, נקיים ימי ההרשמה לאכסניה החל מאחרי חג השבועות ועד ראש חודש תמוז, וכפי שיפורסם ביתר פרטים אי"ה בבתי הכנסת ובהיכלי הישיבות הקדושות.

ומעל במה נכבדה זו יוצאים אנו בקריאת קודש לכל אחד ואחד, "בואו היו שותפים למהפכה הקדושה, הבטיחו את מקומכם בין באי האכסניה, וקנו לעצמכם מנוחת הנפש ויישוב הדעת באומן בימי הקיבוץ".

בהזדמנות זו נציין כי שיפורים והתייעלות עומדים בראש מעיינינו, וכל מי שיש בידו להעיר ולהאיר לתועלת הכלל כעת הוא הזמן להביא זאת לידיעתנו, כדי שנוכל להעמיד הכל על צד היותר טוב בסייעתא דשמיא. ■

ילד טענה

לידים של ברסלב
כתיבה ועריכה: ג.ר.

ילדי "אבקשה" היקרים!

לכבוד ל"ג בעומר

הפקנו לראשונה את המדור לילדים - במיוחד עבורכם.

רבנו הקדוש רצה שגם אתם הילדים היקרים תדעו מלחם הגדול ותלכו בדרכיו הנפלאים, הרי הוא אמר בפרוש "תוך התלהבות גדול כנחלי אש, ברתת וזיע" (שיחות הר"ן ר"ט): "גם לבניכם תודיעו את כל התורות והשיחות הנפלאות והנוראות והמעשיות". כאן במדור זה נשמדל בעזרת ה' לקיים רצונו ולשרטט לכם, בשפה בהירה, קיים מאירים מן הנחל הנובע, לשתות ממימי הים, לזכות להתקרב אליו ולקיים עצותיו הנוראות.

אצל רבי שמעון!

פי לא תשכחו

מפעמים רשבי" עצמו לקוח עלינו אחריות והבטיח: אני אחראי לקרן שהתורה תתקיים! אני אשפיע על עם ישראל כאלו אורות של קרבת אלקים, וכאלו רצונות דקדושה - ואתם עוד תראו, תלמידים יקרים, עם ישראל ימשיך לקיים את התורה בכל המצבים! גם בדור הזה, לקראת בא משנים צדקנו, כאשר קשה כל כך להחזיק מעמד ולהיות צדיקים; רבי שמעון כבר הבטיח לנו: אני אשפיע עליכם רוח טהרה משמי רום. וכיצד? על ידי ספר "הזהר הקדוש" שהשאירתי בעולם לפני שצבתי אתכם! לכן אנחנו שמחים כל כך ביום פטירתו. כי ביום הזה הוא השאיר לנו את הזהר הקדוש.

גם אנחנו נזכה לטעם

ואיך נזכה גם אנחנו לקבל את ההשפעה של התנא האלוקי, רבי שמעון? קודם כל, האבות שלנו נוהגים על פי הזהר הקדוש. ויש אבות שאפילו לומדים מתוך הספר הזה. לא כל אחד יכול, והלואי שגם אנחנו, כשנגדל, נזכה. ואיך גם אנחנו, הילדים, נטעם את הפתיקות של קרבת השם בזכות רבי שמעון? ל"ג בעומר זהו יום שמחתו של רשבי". הן זה היום שבו הוא עזב את העולם השפל ועלה אל העולמות העליונים, להתאחד עם קודשא בריך הוא. זהו גם יום השמחה שלנו - על הזהר הקדוש שהשאיר לנו. כשאנחנו באים אל הציין של הצדיק ושמחים ביום ההילולא שלו, גם אנחנו זוכים להתקשר אליו.

ומה עוד אצל רבי שמעון...?

וכאן המקום להתפלל אל השם על כל דבר שקשה לנו בעבודת השם! בתפלה, בלמוד התורה או בקיים כל מצוה אחרת. לדבר עם השם, לבקש בפשטות על כל מה שחסר לנו ברוחניות. רבי שמעון לוקח את התפלות שלנו ומעלה אותן ישר אל הקדוש ברוך הוא! הרי הוא הבטיח שישמר עלינו חזק בעבודת השם! זוכרים את מאמר הגמרא? "וכדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק!"

בעוד ימים ספורים ל"ג בעומר. גם אתם נוטעים לרבי שמעון? לקה אתם נוטעים? ובכלל, השבתם פעם - לקה כלם שם שמחים כל כך ביום הזה?

מי ימשיך את התורה?

זוכרים מה קרה לכל התלמידים של רבי עקיבא, נכון? כלם נפטרו בין פסח לשבועות. עשירים וארבעה אלף התלמידים האלו היו הקמשיך של התורה בעם ישראל. לא היה עוד מרדן בזה של תורה בכל העולם! מה יהיה? איך התורה תמשיך? אי אפשר להבין את מעצמות הנפש שהיו לרבי עקיבא. הוא - לא התיאש, אלא פנה אל טבריה שבגליל, ורד לו מחדש חמשה תלמידים. הם ורק הם, הקשיכו להעביר את התורה אל הדורות הבאים.

נשמח עם תפקיד מיוחד

לאחר שנים נפטר רבי עקיבא. לחמשת התלמידים האלו כבר היו מאות תלמידים. בראש החמשה עמד רבי שמעון בר יוחאי והיו לו תלמידים רבים משלו. רבי שמעון בר יוחאי היה משהו חדש. הוא לא היה עוד "צדיק" קדוש וטהור שמקשיך את התורה לעם ישראל, אלא היתה בו נשמה מיוחדת, נשמה שהיתה קודם נשמתו של משה רבנו. הנשמה הזו לא באה לעולם רק בשביל לעשות מצוות לעצמה, אלא יש לה תקווה מיוחדת: היא באה לעולם בשביל לעזור לנשמות של כל עם ישראל לעבד את השם ולהזדרז אליו בתשובה שלמה.

התשמח תורה מישראל!

באחד הימים נכנסו אליו תלמידיו הקדושים, שהיו אז גדולי הדור, ודברו ביניהם על "ירידת הדורות" קשה מאד. "עתידיה תורה שתשמח מישראל!" ככל שהשנים חולפות, העולם מתמלא בכפירה ויאוש, ונהיה קשה לעבד את השם ויתברך יותר ויותר! ומה יהיה על עם ישראל? איך יחזיקו מעמד ולא יפלו? הרי אי אפשר בלא תורה! נענה רשבי" הקדוש ואמר: "כי לא תשכח מפי ורעו". שמתם לב לאותיות האחרונות שבמלות הפסוק? אותיות "יוחאי". שפרקדות על רבי שמעון - בר יוחאי.

הידון

שלהבות מספרות

לפניכם רשימת הגדרות. מצאו את המלה המתאימה ומלאו אותה בשלהבת המספרות באותו מספר של היחידה.

בסיים הפתרונות, אספו את כל האותיות הסוגרות את המלים שבכל השלהבות, ונסו לחבר מהן דבור מיוחד של רבנו הקדוש זיע"א!

- שם התנבאו רשבי" וגבו י"ג שנה.
- הוא _____ בני ישראל הוא איש חי (שיר ידיות).
- יום הספירה של ההילולא (בהפוך אותיות).
- ועל ידי זה ישפיע _____ רב
- "חבל על חסרונו של בר יוחאי". מי אמר?
- בנו של רבי אלעזר.
- רבי שמעון טהר אותה.
- זכו לגלוי במערה.
- תלמידו של רבי שמעון, שיום פטירתו חל אף הוא בל"ג בעומר.
- מנהג הדלקה קדום במירון, שרפת _____ יקרים.
- פרושו של הרה"צ ר' דניאל פריש על "הזהר הקדוש".
- בעל ספר "החרדים" זכה _____ עם רשבי".
- שמעו קול מן השמים: "עלו והתכבשו ל _____".
- בר יוחאי הגיע למקום _____.
- נברא למאכל עבור רשבי" וגבו.
- רבי שמעון נשא את _____ רבי פנחס בן יאיר.
- ה _____ לא נראתה בימיו.
- שמונה עשר באר, באותיות.
- רבו של רבי חיים ויטאל.
- ביום האחרון נתגלו סודות התורה ונקראו: _____.
- הספירה של ל"ג בעומר.

רבי שמעון! א מחיה!

שנת תרפ"ג.

שלום לכם, ילדי ברסלב היקרים!

קצת עלינו...

אני נתנאל שפירא, ואני גר בצפת לא, לא צפת שאתם מכירים היום, אלא צפת של לפני כמעט 100 שנה.

היום בערב יחול ל"ג בעומר. השנה - כבר פעם שניה: אני הולך לנסע עם אבא שלי למירון בל"ג בעומר! כבר שובע שלם שאני כמעט ולא עוצם עין כל הלילה מההרגשות. אתמול בלילה מפש הכרתי את עצמי לישון קצת, כי אחרת - איך יהיה לי פח היום ללכת עם אבא לרבי שמעון?

והי! לא תאמינו מי עוד נמצא איתנו כאן בקבוצה העולה מירון! הנער שמואל הרביץ. כל פעם שאנחנו פוגשים אותו בבית הכנסת אבא שלי אומר עליו: "אתה רואה אותו? לאחרונה הוא זכה להתקרב לרבינו הקדוש. יש עליו חן מיוחד. הוא עוד יצמח לעובד השם גדולי!"

זהו יוצאים!

אתם ונדאי תתפלאו לשמע איך אנחנו מגיעים מצפת למירון מדי שנה בשנה! לא, לא באוטובוס כמותכם. ובכלל, לפני מאה שנה - בקושי הכרנו את הדבר הזה ששמו "אוטו", בנדאי לא "אוטובוס"! אז איך מגיעים לרבי שמעון?

פשוט ברגלי כן, כן! אני יוצאים, כל יהודי צפת זקנים עם נערים, לתהלוכה ארוכה, ענקית ומרגשת בקיוד, עם ספרי תורה, בשירים וברקודים סוערים לאור הלכנה ואורות לפידים בוערים.

והנה אנחנו כאן - - -

שמואל הרביץ רץ אל הציון ומשתטח עליו. בעיני עומדות דמעות. איך נהיים כאלה?

אני רץ אחריו אל הציון. "גם אני רוצה לב חם בעבודת השם", אני אומר לרבי שמעון. ואחר כה, אני יוצא יחד עם אבא שלי והחברה הקדושה אל... הקרים הסמוכים. שוב אתם מתפלאים, אה? אבל כן. זה בדיק מה שאנחנו עושים עכשיו. יוצאים להתבודד בצומת בצל האילות, ולומדים בספרי רבנו הקדוש זיע"א. אתם יודעים עם מי אני זוכה להיות כאן עכשיו בין העצים? עם רבי אלתר בן ציון קרוסקופ, רבי ישראל דב אודסר ואפלו חבר של אח שלי שהוא כבר כמעט בחור - יעקב זאב ברזסקי.

שבת אצל רבי שמעון

השנה, ל"ג בעומר הוא ביום ששי. עוד מעט נכנסת שבת, ואנחנו נשארים כאן, אצל רבי שמעון. שבת הפלכה נכנסת. אני מרגיש ענן של קדושה עלאית שזכמו חופף על קלנו כאן

בציון. התפלות כאן מעוררות כל כה. היום בקבלת שבת - קצת התבישותי. כי פתאום, מרב התרגשות זלגו לי דמעות. החבאתי אותן מהר בכף ידי. אני חושב שאף אחד לא הספיק לראות...

אחר כך ישבנו לטעודת ליל שבת כאן בציון. חבל שאינכם יכולים לשמע את הזמירות ששרנו כאן! הרגשתי כאלו אני מרחף באיזה עולם אחר, גבוה. אחרי הטעודה רקדנו כלם, ופתאום - לא תאמינו מי הצטרף לרקודים: רבי ישראל דב אודסר! רק עכשו הוא גמר להתפלל!

בשבת בצהרים אחרי הטעודה עשיתי משהו בפעם הראשונה בחיים שלי. גמרתי את ספר התהלים יחד עם כל החברה הקדושה!

אסון במירון

הצילו! הצילו! געאלד!!!

קראו לרופא! מהר! רופאאאא!!!

הילדה בסכנת חיים! הצילו!!

אפאלה! מי צועק כאן??? מה פשר הזעקות הנוראות שפורצות מהיכל הציון?

אני מסתובב לכל עבר. אבא שלי קופא על עמדו. גם הוא מנסה להכין מה קורה...

יש שם אפא אחת שבוכה נורא. למה?

מרגע לרגע אנחנו מכינים יותר ויותר מה ארע.

אפא אחת הגיעה עם בתה הקטנה לרבי שמעון ונשארה לשבת ללא כל הודעה מקדמת כשלה הילדה תחיתה, ונראית כנוטה למות.

"פנו דרו! פנו דרו! מהר! הרופא הגיע! פקוח נפש!!!"

הרופא פלס דרכו במקהיראת בין מאות האנשים הצובאים על המקום. "מהרא! הילדה פסקה מלנשם!! תנו לו לעבר! רחמים!!!"

אפאלה. אני לא נושם. אני נותן יד לאבא בכל הכח. מעולם לא הייתי בכזה מצב מפחיד. אבא שלי החזיק את ידי בחזקה. גם הוא לא ידע מה לומר. רק לחש לי, כשהוא רועד כל: "נתנאלקה, בא נתפלל, זה הדבר היחיד שאנחנו יכולים לעשות למען הילדה הקטנה. בזכות רבי שמעון..."

נסיתי להגיד "שיר הפעלות" שאני יודע בעל פה. אויש. כל הפלים מתבלבלות לי. "השם! בבקשה! אין לי אפלו מלים להתפלל אליך... רק... בבקשה, בזכות רבי שמעון בר יוחאי. מעשה שהילדה תחיה. שהיא תחיה בריאה..."

לבד בלי אבא

אחחח! דחיפות נוראות! זעקות שבר! מכל עבר דוחפים אותי ומכים אותי. אני לא מבין מה קורה כאן! רק לפני רגע היד שלי הייתה בתוך היד של אבא! אבאא! הצילו! איפה אבא שלי, ולאן כלם רצים???

"החוצה! החוצה ברח!" זקן אחד צועק לי באזן, "הילדה הסכנה חולה במחלה איפה ומדבקת! בעוד שניות אחדות נועלים את היכל הציון! צריך לברח מפה, מהר!!!"

התחלתי לרוץ גם אני. אבל אני לא מצליח. איך אפשר לברח כששמך כח נדחפים עלי אנשים? ואת אבא מדמן אבדתי...

הצעקות היו מחרשות אזנים. זהו, הרופא הגברתן יצא החוצה ונגעל מבחוצ את השער של החצר החיצונית נשאיתי בפנים.

אני שם לב שבתוך החצר נמצאים בעקר הרבה אמהות וילדים קטנים. האפא הבוכה עם הילדה החולה עלו לאחד החזדים העליונים, וכלנו כאן למטה, נעלים, בוכים ורועדים.

'האם ככה מרגישים אנשים שנמצאים בבית סהר?' אני חושב לעצמי. 'או אפלו יותר גרוע. כי מי שכאן עכשו - אולי אפלו הולך למות! אפאלה! אני לא רוצה לחשב על זה. השם...' שוב אני בוכה. "אני רוצה עוד לחזור הביתה. אני לא רוצה למות אני רוצה לחזור לאפא. לאבא שלי. איפה הוא בכלל, הלואי והוא נן נצל מפה. אני רוצה עוד לחזור לחיזר. השם, בבקשה, שהילדה הזאת תחיה בריאה. שכלנו בצא מפה כבר, ונחיה. ונחזור הביתה בריאים ושלמים, בבקשה השם..."

תפלות עד לב השמים

הצעקות של האפא הסכנה התערבבו בככיות של כלנו, והפקום היה לחרדת אלקים.

כמה אברכים ברסלב'רס שגראו צדיקים כאלה, עלו אל החזר העליון. "מרדי למטה עם הילדה", הם הציעו לה, "תפחית אותה הכי קרוב שאפשר אל הציון, ואנו נזעק אל השם ונתפלל לישועתה השלמה".

כמה דקות אחר כך עמדה האם עם ילדתה בהיכל הציון, וכלנו יצאנו אל החצר החיצונית את זעקות התפלה שלה שמענו עד אלינו, ושוב נשפכו התפלות הנוראות כגשם רותח - - -

חלפו דקות הילדה עדין שוכבת ללא ניע. מרב פחד - אני מרגיש כאלו הלב שלי דופק מחוץ לחלצה שלי. די, השם, בבקשה, אני לא עומד בזה...

הברסלב'רס נכנסו שוב: "אנו חושבים שכדאי שתשאירי את הילדה כאן לבדה..." הם אמרו לה ברוך. "כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו..."

האם יצאה. מטלטלת בככי עד. כלנו בוכים יחד אמה. ותעל שועתנו השמימית.

תחית הפתים

כמעט ולא שמענו אותו.

קול בכי דקיק ומתוק, נשמע מתוך ההיכל!

"אפא, תני לי מים לשתות - - -"

אולי אני מדמין? מה, יכול להיות שזהו קולה של הילדה שכמעט נפטרה???

האם שעטה הישר אל בתה הקטנה ש-כן, פקחה את עיניה ובקשה: "מים!!!"

אני לא מוצא מלים לתאר לכם את ההתרגשות האדירה שככשה את כלנו. אמהות המשיכו לבכות, והפעם משוקח. ילדים קטנים לא הבינו מה פשר צעקות האשר. כלם נדחפו בחזרה אל היכל הציון לחזות בפלא האמתי שקרה כאן מול עינינו אתם קולטים, חברים? מול עיני התרחש לו נס גלוי! נס! אמתי! ילדה שכמעט ונעלקה לנו - חזרה לחיות!!!

מזמור לתודה

אשר מתוק הציון את כלנו, ו"מזמור לתודה" מעשרות פזות יחד הרעיד את האוויר. השם, תודה! תודהה! ממש תחית הפתים הייתה כאן האם.

שערי הציון נפתחו לרחוקה, ושוב יכלנו ללכת ולשוב כאות נפשונו בחוץ חכה לי אבא. וחבק אותי עם דמעות בעינים. אף פעם לא ראיתי אותו בוכה, וכל כך שמחתי שהדמעות שבעינים שלנו הן כבר דמעות של שמחה והודיה להשם יתברך.

זמן טעודה שלי שית כבר הגיע, אז מהרגו - כל החברה הקדושה של הברסלב'רס - לטל ידים לטעודה. לא היה לנו פח לאכל הרבה, ומיד קמנו לרקודי הודיה סוערים. "אחרי נס כזה, לא נרקד?" אמרו אחד לשני. מרגע לרגע התרחב המעגל וגדל, עוד ועוד אנשים נוספו והרקודים נמשכו עוד שעה ארכה בהתלהבות עצומה ובאור של קדושה.

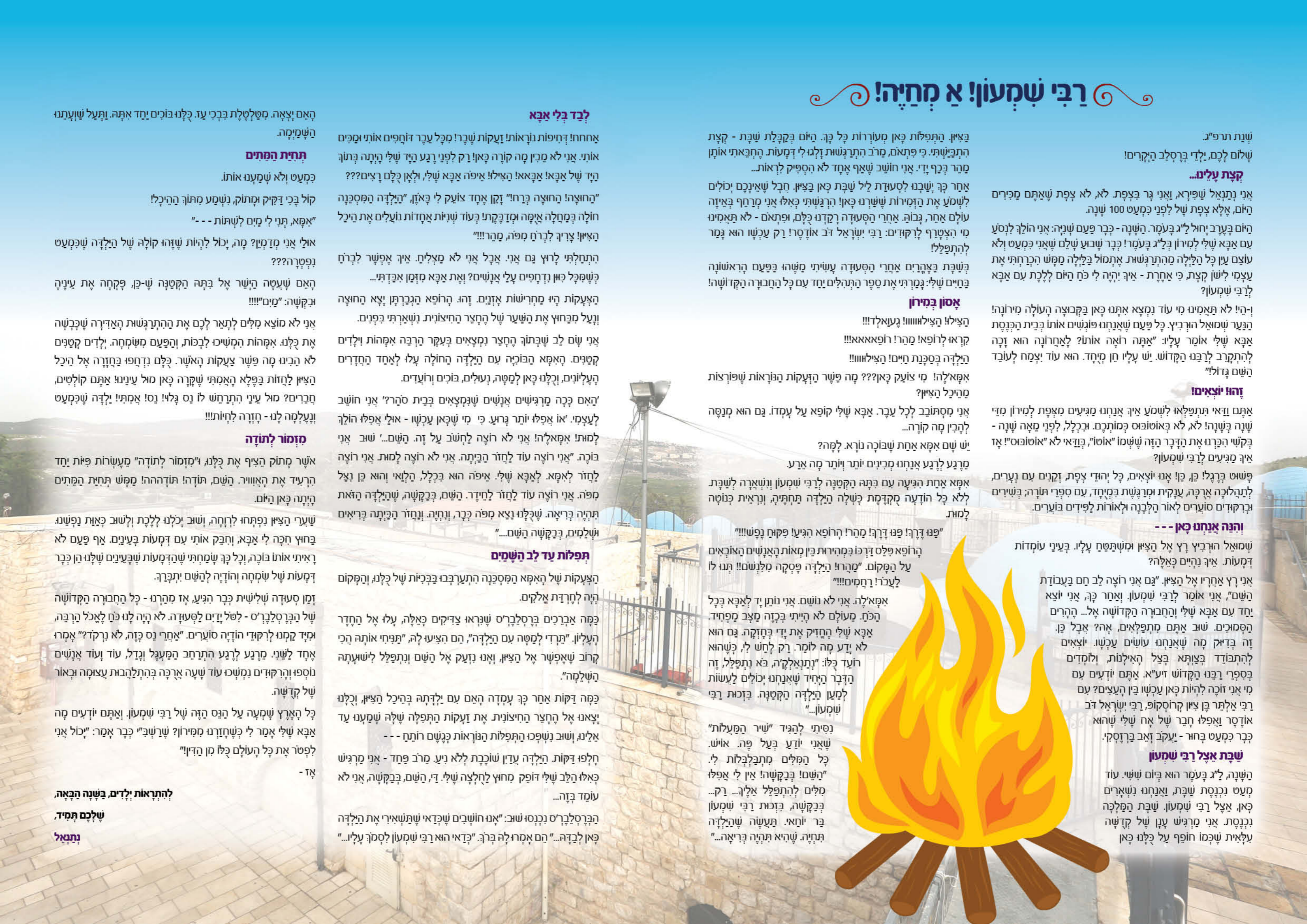
כל הארץ שמעה על הנס הזה של רבי שמעון. ואתם יודעים מה אבא שלי אמר לי כשחזרנו מסירון? שרשב"ב כבר אמר: "כול אני לפטר את כל העולם כלו מן הדיון!"

אז -

להתראות ילדים, בשנה הבאה,

שלכם תמיד,

נתנאל

אֵין דוֹר יתוֹם

בְּדָרְךָ, בְּעַת נִסְיַעְתּוֹ לְאוֹמִין, עָנָה וְאָמַר: אֶף־עַל־פִּי־כֵן הַשֵּׁם
יִתְבָּרֵךְ עוֹזֵר לְיִשְׂרָאֵל תַּמִּיד, וְאֵין דוֹר יתוֹם. וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבִּי
שִׁמְעוֹן בֶּר יוֹחָאי; כְּשֶׁאָמַר אֵיזָה תֵּבָא: עֲתִידָה תוֹרָה שֶׁתִּשְׁתַּכַּח
מִיִּשְׂרָאֵל, עָנָה רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר: לָאו, כִּי בְּזֹהַר דָּא יִפְקוֹן מִן
גְּלוּתָא, כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זְרַעוֹ.

וְעַל־כֵּן עָמַד עֲצָמוֹ עַל זֶה הַפְּסוּק וְגִלָּה אֵז הַסּוּד הַנִּדְפָּס
בְּלִקוּטֵי מוֹהַר"ן ח"א בְּתַחֲלָתוֹ, עֵין שֵׁם, מְגַדֶּלֶת רַבִּי שִׁמְעוֹן
בֶּר יוֹחָאי. עֲנִיתִי וְאָמַרְתִּי לוֹ: רַבִּי שִׁמְעוֹן יֵשׁ לוֹ גַּם־כֵּן בְּוַדָּאי
הַנָּאָה מְזָה, הֵינּוּ מְזָה הַחֲדוּשׁ הַנִּפְלָא. הַשִּׁיב: הֵן.

אַחַר־כֵּן עָנָה וְאָמַר: רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּעֲצָמוֹ הוּא עֲנִין אַחַר, כִּי רַבִּי
שִׁמְעוֹן הוּא עֵיר וְקַדִּישׁ מִן שְׂמִיָּא נְחִית. וְעַכְשָׁיו יֵשׁ נַחַל נוֹבֵעַ
מִקּוֹר חֲכָמָה וְכוּ'.

(חיי מוהר"ן)